

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

**ԿՐԵԴԻՏԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՎ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ
ԵՎ
ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔ**

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ -	101801.00.6 «ՍԵՐՎԻՍ»
ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ -	101801.01.6 «ՍԵՐՎԻՍ»
ՈՐԱԿԱՎՈՐՈՒՄ -	ՍԵՐՎԻՍԻ ԲԱԿԱԼԱՎՐ

ՎԱՆԱՁՈՐ 2023

NN	Ասարկայի անվանումը	Ստուգում			Աշխատանքային								Բաշխումն ըստ կիսամյակների								Կոմպլետնեցիաներ
		քննություն	ստուգարք	կիրառված աշխատանք	Շրջանակային				Լայնահորիզոն				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
					կրթություն	մաս	գրգռված	անվանում	լաթ.	16	16	16									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
23	ՄՆԿ-232	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները և տվյալների բազաների ստեղծումն ու վարումը սերվիսում	5			5	150	24	46			80				5					
24	ԷԻԿԲ-003	Վիճակագրություն		6		3	90	18	24			48						3			
25	ԷԻԿԲ-102	Էքսկուրսիոն ծառայությունների տեխնոլոգիա և կազմակերպում	7			4	120	28	28			64							4		
26	ԷԻԿԲ-194	Տնտեսագիտության հիմունքներ		2		3	90	20	22			48	3								
Կամերալական դասընթացներ																					
26	ԷԻԿԲ-179	Թվային մարքեթինգ				4	120	28	28			64		4							
	ԷԻԿԲ-056	Ձեռնարկչատիրական գործունեության հիմունքները սերվիսում	3			4	120	28	28			64									
27	ԷԻԿԲ-062	Տուրիստական ֆիրմայի կառավարում		8		3	90	20	22			48								3	
	ԷԻԿԲ-181	Բիզնեսի կազմակերպում				3	90	20	22			48									
28	ԷԻԿԲ-195	Կորպորատիվ մշակույթ		8		3	90	22		20		48								3	
	ԷԻԿԲ-063	Որակի կառավարումը տուրիզմում				3	90	20	22			48									
Շրջանակային																					
					151	4530	662	1344	108		2416	18	16	21	21	18	14	18	25		
IV Հատուկ մասնագիտական կրթման																					
1	ԷԻԿԲ-064	Սերվիսի հիմունքներ	1			4	120	28	28			64	4								
2	ԷԻԿԲ-065	Սերվիսի աշխարհագրություն		2		3	90	20	22			48	3								
3	ԷԻԿԲ-066	Սերվիսի մենեջմենթ	5			5	150	34	36			80				5					
4	ԷԻԿԲ-067	Միջազգային գրասաշխարհություն	7			4	120	28	28			64							4		
5	ԷԻԿԲ-196	PR և գովազդը սերվիսում	3			4	120	28	28			64		4							
6	ԷԻԿԲ-048	Սերվիսի համակարգի էթիկետ		6		3	90	20		22		48							3		
7	ԷԻԿԲ-096	Սերվիսի ոլորտի տնտեսագիտություն		3		3	90	20	22			48			3						
Կամերալական դասընթացներ																					
8	ԷԻԿԲ-197	Վաճառքի կազմակերպումը տուրիզմում				3	90	20	22			48								3	
	ԷԻԿԲ-057	Ձեռնարկչատիրական գործունեության պլանավորումը և կազմակերպումը սերվիսում		6		3	90	20	22			48									
9	ԷԻԿԲ-059	Հյուրանոցների կոմերցիոն գործունեության կազմակերպում		6		3	90	20		22		48								3	
	ԷԻԿԲ-061	Մարքեթինգ և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթ				3	90	20		22		48									
Շրջանակային					32	960	218	186	44		512	4	3	7	5	9	4				
V Հետազոտական կրթման																					
1		Ուսումնական պրակտիկա			2,4	6	180					180		3		3					
2		Պրակտիկա			6,7	12	360					360						6	6		
3		Կուրսային աշխատանք			5,6	4	120					120					2	2			
4		Ավարտական աշխատանք			7,8	7	210					210							2	5	
Շրջանակային					29	870					870	3		3	2	8	8	5			
Շրջանակային					240	7200	1010	1698	246		4246	31	29	30	30	29	31	30	30		

ՄՁԳ7,
2ԳԿ4,
2ԳԿ6, ՍԿԳ,
ՍԿ10, ԳԿ
1,2,3,7,8,10,
2ԳԿ1-4,8
2ԳԿ1,2,7-
10,
ՍԿ3,4,7,12

Կամերալական դասընթաց	22	կր	9,1667	%

	կիս.1	կիս.2	կիս.3	կիս.4	կիս.5	կիս.6	կիս.7	կիս.8	Շրջանակային
կերպիտ	31	29	30	30	29	31	30	30	240
մամ	434	364	420	336	378	322	308	350	2912
շաբաթ	16	16	16	16	16	16	13	11	120
մամ/շաբաթ	27,1	22,8	26,3	21	23,6	20,1	23,7	31,8	196,4

Հասարակական գիտությունների ֆակուլտետի ղեկավար

 Հ. Պապոյան

ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉՆԵՐԸ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՋԼԳ/բ-031- Հայոց լեզու և գրականություն 1			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	28
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Հայոց գրական լեզվի զարգացման նորագույն շրջանի՝ ժամանակակից հայոց լեզվի ուսումնասիրությունը կոչված է օգնելու ուսանողներին առավել ամբողջական դարձնելու հայերենի իմացությունը, խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական և գործնական գիտելիքները, հայոց լեզվի վերաբերյալ գիտելիքները կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ, նախապատրաստել ուսանողներին հետագա ինքնուրույն ուսումնասիրությունների:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Կիմանա հայոց լեզվի կառուցվածքային օրինաչափությունները, ծագումնաբանական և տիպաբանական առանձնահատկությունները, լեզվական համակարգերի և ենթահամակարգերի հարաբերակցությունը, ժամանակակից հայերենի ուղղագրության և ուղղախոսության նորմերը, ապագա մասնագիտության հիմնական հասկացություններն ու դրույթները: <i>Կարողունակություն</i> Կկարողանա ցույց տալ լեզվի կառուցվածքային միավորները և արժևորել դրանք որպես խոսքի կառուցման բաղադրիչներ, կարողանա հայերենի և օտար լեզուների զուգադրությամբ հիմնավորել քերականական իմաստների արտահայտման ընդհանրություններն ու տարբերությունները, շարադրել իր միտքը գրագետ բանավոր և գրավոր հայերենով:			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Հայոց լեզվի զարգացման փուլերը: Հայերենի հնչյունային համակարգը: Ձայնավորներ: Բաղաձայններ և երկհնչյուններ, դրանց ուղղագրությունը: Հնչյունափոխություն. տեսակները: Հայերեն ռուսերեն-զուգահեռներ: Թեմա 2. Բառագիտություն: Բառի սահմանումը: Բառերի տեսակներն			

	ըստ կազմության: Ձևույթ. տեսակները: Բառակազմ. հիմքեր: Բարդության տեսակները: Իմաստաբանություն: Բառերի ձևաիմաստային խմբերը: Իմաստափոխության տեսակները: Հայերենի բառապաշարը: Բառապաշարի համաժամանակյա և տարաժամանակյա դասակարգում: Դարձվածաբանություն և բառարանագրություն: Թեմա 3. Ձևաբանություն. առարկան, խնդիրները, հիմնական հասկացությունները: Քերականական կարգեր, նրանց արտահայտությունը: Խոսքի մասերի դասակարգման հիմունքները: Հայերեն ռուսերեն-գուգահեռներ: Թեմա 4. Գոյականը որպես խոսքի մաս: Գոյականի իմաստային քերականական խմբերը: Գոյականի թվի քերականական կարգը: Անեզական և անհոգնական գոյականներ: Ռուսերեն-հայերեն գուգահեռներ: Թեմա 5. Հոլովի ըմբռնումը հայ քերականության մեջ: Հայերենի հոլովները: Հոլովման տիպերը: Արտաքին հոլովումներ: Ներքին և անկանոն հոլովումներ: Գոյականի առկայացման քերականական կարգը: Ռուսերեն-հայերեն գուգահեռներ: Թեմա 6. Թվականը որպես խոսքի մաս: Այբուբենի թվային արժեքը: Դերանունը որպես խոսքի մաս: Թեմա 7. Մակբայը որպես խոսքի մաս: Նրա հարաբերակցությունն այլ խոսքի մասերի հետ: Մակբայների կազմությունը: Կապը որպես խոսքի մաս: Թեմա 8. Շաղկապը որպես խոսքի մաս: Տեսակներն ըստ կազմության: Համադասական և ստորադասական շաղկապներ, տեսակները: Վերաբերական: Ձայնարկություն: Թեմա 9. 5-րդ դարի հայ պատմագրությունը: Հայ հին և միջնադարյան քնարերգությունը: «Սասնա ծռեր» Էպոսը: Միջնադարյան տաղերգություն հայրենիներ: Հայ նոր գրականության ընդհանուր նկարագիրը: Յ.Թումանյան: Ավ. Իսահակյան: Վ.Տերյան: Ե. Չարենց: Ուրվագիծ արևմտահայ պոեզիայի /Դուրյան, Մեծարենց, Վարուժան, Թեքեյան/: Սփյուռք - «Կարոտի» և «Նահանջի» գրականության ուրվագիծ / Համաստեղ, Մնձուրի, Շ. Շահնուր/:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՐ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligner%20stugman.pdf
Գրականություն	<i>Պարտադիր</i> 1. Սուքիասյան Ա.Ժամանակակից հայոց լեզու, Ե., 1982: 2. Առաքելյան Վ., Խաչատրյան Ա., Էլոյան Ս., Ժամանակակից հայոց լեզու. հ.1, Զ. 2, 1975, 1979: 3. Ս.Աբրահամյան, Հայերենի կետադրությունը, Ե., 1999: 4. Դ.Գյուրջինյան Հայերեն բառարան-տեղեկատու, Միասին, անչառ կամ գծիկով գրվող բառեր, Մեծատա՞ռ, թե փոքրատառ, Ե., 2001: 5. Դ. Գյուրջինյան, Հայերեն բառարան-տեղեկատու, Միասին, անչառ կամ գծիկով գրվող բառեր, Մեծատա՞ռ, թե փոքրատառ, Ե., 2001: 6. Ս. Աբրահամյան, Ն. Պառնասյան, Զ. Օհանյան, Խ. Բաղիկյան, Ժամանակակից հայոց լեզու . հ.3, 1976 7. Ս.Աբրահամյան, Ն. Պառնասյան, Զ. Օհանյան, Խ. Բաղիկյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, հ. 3, Շարահյուսություն, Ե., 2002: 8. Գ.Խաչատրյան, Հայոց լեզվի ոլորաններում, Ե., 1994:

	<i>Լրացուցիչ</i> 1. Ս. Աբրահամյան, Ժամանակակից հայերենի քերականություն, Ե, 1976: 2. Էդ. Աղայան, Ժամանակակից հայերենի հոլովումը և խոնարհումը, Ե., 1967: 5. Մ. Ասատրյան, Բայի սեռերը ժամանակակից հայերենում, Ե., 1959: 6. Վ. Առաքելյան, Հայերենի շարահյուսություն, հ. 1,2, Ե., 1958, 1964:

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՅԼԳ/բ-032- Հայոց լեզու և գրականություն 2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	28
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգաթղթ			
Դասընթացի նպատակը	Հայոց գրական լեզվի զարգացման նորագույն շրջանի՝ ժամանակակից հայոց լեզվի ուսումնասիրությունը կոչված է օգնելու ուսանողներին առավել ամբողջական դարձնելու հայերենի իմացությունը, խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական և գործնական գիտելիքները, հայոց լեզվի վերաբերյալ գիտելիքները կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ, նախապատրաստել ուսանողներին հետագա ինքնուրույն ուսումնասիրությունների:			
Դասընթացի վերջնադրյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Կիմանա հայոց լեզվի կառուցվածքային օրինաչափությունները, ծագումնաբանական և տիպաբանական առանձնահատկությունները, լեզվական համակարգերի և ենթահամակարգերի հարաբերակցությունը, ժամանակակից հայերենի ուղղագրության և ուղղախոսության նորմերը, ապագա մասնագիտության հիմնական հասկացություններն ու դրույթները: <i>Կարողունակություն</i> Կկարողանա ցույց տալ լեզվի կառուցվածքային միավորները և արժևորել դրանք որպես խոսքի կառուցման բաղադրիչներ, կարողանա հայերենի և օտար լեզուների զուգադրությամբ հիմնավորել քերականական իմաստների արտահայտման ընդհանրություններն ու			

	տարբերությունները, շարադրել իր միտքը գրագետ բանավոր և գրավոր հայերենով:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Բայը որպես խոսքի մաս: Բայի արտահայտության երկու ձևերը: Բայի կազմությունը Թեմա 2. Բայահիմքեր: Բայածանցներ: Բայի սեռը, սեռային գուգահեռներ. կրկնասեռություն Թեմա 3. Դերբայներ: Դերբայների դասակարգումն ըստ քերականական նշանակության: Թեմա 4. Եղանակային ձևեր. եղանակ. ժամանակ. դեմք. թիվ: Թեմա 5. Հաստատական և ժխտական խոնարհում: Խոնարհիչներ և խոնարհումներ: Եղանակային ձևերի կազմությունը: Թեմա 6. Համադրական և վերլուծական ժամանակաձևեր. գլխավոր և երկրորդական ժամանակներ: Սահմանական, ըղծական, ենթադրական, հարկադրական և հրամայական եղանակները. նրանց ժամանակային ձևերը, կազմությունը, գլխավոր ու երկրորդական կիրառությունները: Ածանցավոր բայերի խոնարհումը: Անկանոն բայեր. նրանց խոնարհումը: Թեմա 7. Շարահյոյսի խոնարհում. շարահյուսության ուսումնասիրության առարկան: Գաղափար բառակապակցության մասին: Բառերի կապակցության տեսակներն ըստ շարահյուսական արժեքի: Բառակապակցության տեսակներն ըստ կազմության: Բառակապակցության տեսակներն ըստ գերադասանդամի արտահայտության: Թեմա 8. Նախադասություն. քերականական հիմնական հատկանիշները՝ Նախադասությունների դասակարգումը: Թեմա 9. Ենթակա, տեսակները, արտահայտությունը: Թեմա 10. Ստորոգյալ, քերականական ձևավորումը, տեսակները, արտահայտությունը: Թեմա 11. Գոյականական անդամի լրացումներ: Թեմա 12. Բայական անդամի խնդիր լրացումներ: Բայական անդամի պարագա լրացումներ: Թեմա 13. Դերբայական դարձված և նախադասության կողմնակի անդամներ: Տրոհվող լրացումներ: Նախադասության հարակից միավորներ: Թեմա 14. Բարդ նախադասությունը և նրա կառուցվածքը: Բարդ համադասական նախադասություն. տեսակները: Բարդ ստորադասական նախադաս. կառուցվածքը և իմաստային առանձնահատկությունները: Թեմա 15. Նախադաս. գլխավոր անդամներին փոխարինող երկրորդ. նախադաս.: նախադաս. երկրորդ. անդամներին փոխարինող երկրորդ. նախադաս. (գոյականական անդամին փոխարինող): նախադաս. երկրորդ. անդամներին փոխարինող երկրորդ. նախադաս. (բայական անդամին փոխարինող): Փոխակերպում: Կետադրություն: Թեմա 16. Նախադասությունների կապակցություն: Նախադասությունների հինքնուրույնության հարաբերականությունը խոսքի մեջ: Նախադասությունների իմաստային քերականական հարաբերությունները խոսքի մեջ: Նախադասությունների կապակցման միջոցները՝ բառական և շարահարական:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.

	pdf
Գրականություն	<i>Պարտադիր</i> 1. Սուքիասյան Ա.Ժամանակակից հայոց լեզու, Ե., 1982: 2. Առաքելյան Վ., Խաչատրյան Ա., Էլոյան Ս., Ժամանակակից հայոց լեզու. հ.1, 3. 2, 1975, 1979: 3. Ս.Աբրահամյան, Չայերենի կետադրությունը, Ե., 1999: 4. Դ.Գյուրջիյան Չայերեն բառարան-տեղեկատու, Միասին, անջատ կամ գծիկով գրվող բառեր, Մեծատա՞ռ, թե փոքրատառ, Ե., 2001: 5. Դ. Գյուրջիյան, Չայերեն բառարան-տեղեկատու, Միասին, անջատ կամ գծիկով գրվող բառեր, Մեծատա՞ռ, թե փոքրատառ, Ե., 2001: 6. Ս. Աբրահամյան, Ն. Պառնասյան, Յ. Օհանյան, Խ. Բաղիկյան, Ժամանակակից հայոց լեզու . հ.3, 1976 7. Ս.Աբրահամյան, Ն. Պառնասյան, Յ. Օհանյան, Խ. Բաղիկյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, հ. 3, Ճարահյուսություն, Ե., 2002: 8. Գ.Խաչատրյան, Չայոց լեզվի ոլորաններում, Ե., 1994: <i>Լրացուցիչ</i> 1. Ս. Աբրահամյան, Ժամանակակից հայերենի քերականություն, Ե, 1976: 2. Էդ. Աղայան, Ժամանակակից հայերենի հոլովումը և խոնարհումը, Ե., 1967: 5. Մ. Ասատրյան, Բայի սեռերը Ժամանակակից հայերենում, Ե., 1959: 6.Վ. Առաքելյան, Չայերենի շարահյուսություն,հ. 1,2, Ե., 1958, 1964:

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՕԼԳ/մ -111 Մասնագիտական ռուսաց լեզու-1			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի,1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	
			Մեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	42
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Ձևավորել մասնագետի հաղորդակցական կոմպետենցիաներ, ով ի վիճակի կլինի ռուսաց լեզվի միջոցով լուծել մասնագիտական գործունեության տարբեր ոլորտներում հաղորդակցության իրական խնդիրները:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.			

	<i>Գիտելիք</i> ➤ իմանա ընթերցանության հիմնական կանոնները, ➤ իմանա ռուսերեն շեշտի տեղը գործածական բառերում, ուսումնասիրված բառային միավորների հիմնական իմաստները, որոնք ծառայում են ռուսալեզու առօրյա հաղորդակցության իրավիճակներին, սոցիալ-մշակութային և կրթական, մասնագիտական գործունեության ոլորտներում: ➤ իմանա ուսուցման այս փուլի բանավոր և գրավոր հաղորդակցության մեջ օգտագործվող հիմնական քերականական երևույթները, կառուցվածքները: ➤ իմանա և կարողանա օգտագործել մասնագիտական տերմինները տվյալ մասնագիտության ոլորտում: ➤ իմանա ռուսալոզու խոսքային վարքի նորմաները: <i>Կարողունակություն</i> ➤ կարողանա ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել գործնականում: ➤ կարողանա ուսումնասիրված թեմաների վերաբերյալ ինքնուրույն վերարտադրել համահունչ, տրամաբանական խոսքային ասույթների նմուշներ՝ համապատասխան տրված հաղորդակցական իրադրությանը: ➤ կարողանա ինքնուրույն ձեռք բերել նոր մասնագիտական գիտելիքներ իրենց համար՝ դրա համար օգտագործելով տեղեկատվության առկա աղբյուրները: ➤ կարողանա աշխատել թիմում, շփվել մասնագիտական ոլորտների փորձագետների հետ, ընկալել բազմամշակութային բազմազանությունը և միջմշակութային տարբերությունները: ➤ կարողանա ստացած գիտելիքները կիրառել գործնականում և կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ: <i>Հմտություն</i> ➤ տիրապետի հիմնական և ընդհանուր գիտելիքներին, մասնագիտական ոլորտում գիտելիքների հիմունքներին, հաղորդակցական/բանավոր և գրավոր/մայրենի լեզվի հմտություններին, տիրապետում է երկրորդ օտար լեզվին:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Ժամանակակից ռուսաց լեզվի հնչյունաբանական, արտասանական, բառագիտական նորմերը: Թեմա 2. Ժամանակակից ռուսաց լեզվի ձևաբանություն. Գոյական անուն, ածական անուն, դերանուն. սեռ, թիվ, հոլով (ընդհանուր հասկացություն): Թեմա 3. Ժամանակակից ռուսաց լեզվի ձևաբանություն. Գոյական անուն, ածական անուն, դերանուն. ուղղական, սեռական, տրական հոլովներ: Թեմա 4. Ժամանակակից ռուսաց լեզվի ձևաբանություն.

	Գոյական անուն, ածական անուն, դերանուն. հայցական, գործիական, ներգոյական հոլովներ: Թեմա 5. Ժամանակակից ռուսաց լեզվի ձևաբանություն. Թվականանուն: Թեմա 6. Ժամանակակից ռուսաց լեզվի ձևաբանություն: Բայ, բայաձևեր և դերբայներ: Թեմա 7. Ժամանակակից ռուսաց լեզվի ձևաբանություն. սպասարկու խոսքի մասեր: Թեմա 8. Ժամանակակից ռուսաց լեզվի շարահյուսություն. Բառակապակցություն, պարզ նախադասություն: Թեմա 9. Ժամանակակից ռուսաց լեզվի շարահյուսություն. բարդ նախադասություն, նրա տեսակները:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝ ➤ ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը 20 միավոր, ➤ 4 գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ➤ 2 ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ➤ դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման 2 ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ➤ ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր: ➤ Գնահատման չափանիշ՝ 1. Մասնագիտական տեքստերի վերարտադրում: 2. Մասնագիտական տեքստերի թարգմանություն: 3. Մասնագիտական տեքստերի շուրջ լեզվական աշխատանք: 4. Մասնագիտական տեքստերի մեկ լեզվից մյուսը փոխադրում:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Современный русский язык / Под ред. Д.Э. Розенталя. Ч. 1,2. М., 1979. 2. Костомаров В.Г., Максимов В.И. Современный русский язык. М., 2010. 3. Валгина Н.С. Современный русский язык. М., 2006. 1. Ипполитова Н.А., Князева О.Ю., Савова М.Р. Русский язык и

	культура речи. М., 2003. 4. Гончарова Т.В., Плеханова Л.П. Речевая культура личности: практикум. М., 2011. 5. Шулежкова С.Г. «И жизнь, и слезы, и любовь» Происхождение, значение, судьба 1500 крылатых слов и выражений русского языка. М., 2011. 6. Баско Н.В. Изучаем русский, узнаем Россию. М., 2011. 7. Киселева М.С. Русский язык как иностранный. М., 2010. 8. С.Р. Налбандян, С.А. Агабалян, Т.К. Асатрян, И.А. Саакян Учебное пособие по русскому языку для студентов фармацевтического факультета, Ереван, 2017. Լրացուցիչ- 1. Аксенова М.П. Русский язык по-новому. Часть 2. / Под ред. Р.А. Кульковой. СПб, 2000. 2. Аксенова М.П. Русский язык по-новому. Часть 3 / Под ред. Р.А. Кульковой. Спб, 2001. 3. Акопян Ж.Л. Оганесян Г.С. Практический курс русского языка (учебно-методические материалы для студентов неспециальных факультетов, ч.1, 2). Ереван, 2017.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՕԼԳ/Բ-112 Մասնագիտական ռուսաց լեզու-2		
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ		
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ		
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն
			Սեմինար
			Լաբորատոր աշխատանք
			Գործնական աշխատանք
			42
	Ինքնուրույն	48	
	Ընդամենը	90	
Ստուգման ձևը	ստուգարք		
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է զարգացնել ուսանողների լեզվական գիտելիքները և հաղորդակցական կարողությունները լեզվախոսքային բոլոր ոլորտներում (ուսկնդրել, կարդալ, խոսել, գրել):		
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Գիտի - կարդալու հիմնական կանոնները; - շեշտի տեղը ամենատարածված բառերում, - ուսումնասիրված բառային միավորների հիմնական իմաստները, որոնք ծառայում են ռուսալեզու հաղորդակցության իրավիճակներին առօրյա, սոցիալ-մշակութային և կրթական և մասնագիտական գործունեության ոլորտներում. - կրթության տվյալ փուլի բանավոր և գրավոր հաղորդակցության մեջ օգտագործվող հիմնական քերականական երևույթները, կառուցվածքները. - ռուսալեզու խոսքի վարքագծի տարրական նորմերը		

	<i>Հմտություն</i> • գրավոր և բանավոր խոսքի բոլոր տեսակները կիրառելու հմտություններ; • կրթական և մասնագիտական հաղորդակցության ոլորտներում և իրավիճակներում ռուսաց լեզվի օգտագործման հմտություններ ձեռք բերելու տարրական տեխնիկա (ռազմավարություն և մարտավարություն); • բանավոր և գրավոր խոսքի մշակույթի նորմեր ձեռք բերելու հմտություն; • գրագետ բանավոր և գրավոր խոսք կառուցելու հմտություն; • տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվության հետ աշխատելու հմտություն; • հրապարակային խոսքի, փաստարկի, քննարկման և վիճաբանության հմտություններ. <i>Կարողություն</i> <i>Կարող է</i> - կարդալ ցանկացած բովանդակության տեքստ; - որոշել տեքստի թեման; - բավարար ամբողջականությամբ և ճշգրտությամբ հասկանալ տեքստի հիմնական տեղեկատվությունը; - տարբերակել բառի ուղղակի և փոխաբերական իմաստը; - խոսքում օգտագործել հոմանիշներ, հականիշներ և բազմիմաստ բառեր, դարձվածքաբանական միավորներ; - ինքնուրույն արտադրել համահունչ, տրամաբանական հայտարարություններ ուսումնասիրված թեմաների վերաբերյալ տրված միջավայրին համապատասխան; - երկխոսություններ կառուցել; - օգտագործել ուղղակի և անուղղակի խոսք; - հասկանալ մենախոսության թեման և նրա մեջ պարունակվող հիմնական տեղեկատվությունը; - հասկանալ զրուցակցի հայտարարության բովանդակությունը, նրա հաղորդակցական մտադրությունները.
Դասընթացի բովանդակությունը	1 կիսամյակ Թեմա 1. Օտար լեզուների դերն ու նշանակությունը մարդու կյանքում Թեմա 2. Մարդ.Դիմանկար. Բնավորություն Թեմա 3. Կյանքի ոճ Թեմա 4. Դար ապրի- դար սովորի Թեմա5. Գեղեցկությունը կփրկի աշխարհը. Մշակույթ. Արվեստ Թեմա 6. Աշխարհը ճանապարհորդի աչքերով Թեմա 7. Տոներ. Ավանդույթներ. Սովորույթներ Թեմա 8. Հայրեր և երեխաներ. Սերունդների բախում 2 կիսամյակ Թեմա 1. Գիտություն և տեխնիկա Թեմա 2. Բնությունը և մարդը Թեմա 3. Առողջ ապրելակերպ. Մնունդ Թեմա 4. Առողջ ապրելակերպ. Սպորտ Թեմա 5. ՉԼՍ. Ինտերնետ. Շփում սացցանցերում՝ դրական և բացասական կողմերը Թեմա 6. Թերթելով պատմության էջերը Թեմա 7. Գրավոր և բանավոր խոսքի մշակույթը գարծնական հաղորդակցման մեջ
Գնահատման մեթոդները և	Գրավոր և բանավոր հարցում, ինքնուրույն աշխատանք, թեստ, սալիկահանդես, ֆրոնտալ հարցում, ստուգողական աշխատանք,

Հափանհշները	ամփոփիչ աշխատանք https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20qiteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր 1. Русская грамматика. – Т. 1,2. М., 1980. 2. Современный русский язык / Под ред. Д.Э. Розенталя. Ч. 1,2. М., 1979. 3. Современный русский литературный язык / под ред. П.А. Леканта. М., 1988. 4. Новикова А.С. Русский язык. Фундаментальный курс. М., 1993 5. Костомаров В.Г., Максимов В.И. Современный русский язык. М., 2010. 6. Ремчукова Е.Н. Мофология современного русского языка. Учебное пособие. М., 2004. 7. Ипполитова Н.А., Князева О.Ю., Савова М.Р. Русский язык и культура речи. М., 2003. 8. Гончарова Т.В., Плеханова Л.П. Речевая культура личности: практикум. М., 2011. 9. Шулежкова С.Г. «И жизнь, и слезы, и любовь» Происхождение, значение, судьба 1500 крылатых слов и выражений русского языка. М., 2011. 10. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Элементарный уровень. Общее владение. Спб, 2012. 11. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Базовый уровень. Общее владение. Спб, 2011. 12. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Первый сертификационный уровень. Общее владение. Спб, 2011. 13. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Второй сертификационный уровень. Общее владение. Спб, 2013. 14. Программа по русскому языку для иностранных граждан. Первый сертификационный уровень. Общее владение. 1-й уровень Спб, 2012. 15. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Элементарный уровень. Общее владение. Варианты. Книга + 1cd. Спб, 2012. 16. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Базовый уровень. Общее владение. Варианты. Книга + 1cd. Спб, 2012. 17. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Первый сертификационный уровень. Общее владение. Второй вариант. Книга + cd. М., спб, 2012. 18. Одинцова И.В. Что вы сказали? СПб, 2007. 19. Баско Н.В. Изучаем русский, узнаем Россию. М., 2011. 20. Киселева М.С. Русский язык как иностранный. М., 2010 Լրացուցիչ 1. Современный русский язык в трех частях / В.В. Бабайцева, Л.Ю. Максимов. М, 1987. 2. Современный русский язык. Теория. Анализ языковых единиц: В 2-х частях. – Часть II. Морфология. Синтаксис / под ред. Е.И. Дибровой. М., 2001. 3. Распопов И.П. Строение простого предложения в современном русском языке. М., 1970. 4. Лекант П.А. Синтаксис простого предложения в современном русском языке. М., 1974.

	5. Современный русский язык / Р.Н. Попов, Д.П. Валькова, Л.Я. Маловицкий, А.К. Федоров. М., 1978. 6. Ковтунова И.И. Современный русский язык. Порядок слов и актуальное членение предложения. М., 1976. 7. Наши трёхязычные дети. Елена Мадден. СПб, 2011.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/Բ-006 Հայոց պատմություն –1			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգաք			
Դասընթացի նպատակը	Հայոց պատմության հիմնահարցեր առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ հայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների ազատագրական պայքարի և հայոց պետականության պատմության վերաբերյալ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գիտելիք Հայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների ազատագրական պայքարը, հայոց պետականության պատմությունը, 5-րդ դարի ազատագրական պայքարից մինչև Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին: Հմտություն • տեղեկությամբ կառավարելու հմտություն (տեղեկության ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում) • սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու հմտություններ • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ Կարողունակություն • առարկայական գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն • վերլուծության և համադրության կարողություն • քննադատության և ինքնաքննադատության կարողություն • պատմական փաստերը համադրելու և երևույթները համակողմանի գնահատել կարողություն			

	պատմական կոնկրետ փաստերն ու երևույթները ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից բացահայտելու կարողություն
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. V դ. ազատագրական պայքարը Թեմա 2. VI-VII դդ. ազատագրական պայքարը Թեմա 3. VIII-IX դդ. ազատագրական պայքարը արաբական տիրապետության դեմ Թեմա 4. Հայաստանի ազատագրության ծրագրերը Թեմա 5. Հայ ժողովրդի ազգային ազատագրության որոնումները XVII երկրորդ կեսին և XVIIIդ. առաջին քառորդին Թեմա 6. Յուզբեկի Էմինը և Հայաստանի ազատագրության նրա ծրագրերը Թեմա 7. Հայաստանի ազատագրության ծրագրերը XVIII դ. II կեսին Թեմա 8. Ազատագրական պայքարը Արցախում և Սյունիքում Թեմա 9. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր 1. Սիմոնյան Հր. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2000թ. 2. Սիմոնյան Հր. Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը, Երևան, 2012թ. 3. Մելքոնյան Ա, Մինասյան Է. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2009թ. 4. Աշոտ Մելքոնյան «Հայոց պատմության ակնարկներ (հնագույն ժամանակներից մինչև XIX դարի վերջ» Երևան, 2018 5. Էդուարդ Դանիելյան, Աշոտ Մելքոնյան «Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2015 6. Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. IV-VIII, ՀԽՍՀ ԳԱ հրատ., 1967, 1970, 1972, 1974, 1981: 7. Ժամկոչյան Հ., Գ. Աբրահամյան Ա., Մելիք- Բախշյան Ս. « Հայ ժողովրդի պատմություն», Երևան, 1876: 8. Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. I-IV, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., 2018 Լրացուցիչ 1. Աբրահամյան Ա.Գ., «Իսրայել Օրի», 1978թ. 2. Գալոյան Գ. Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհակալական առճակատումներում, 2004թ. 3. Համբարյան Ա.Ա., «Ազատագրական շարժումները Արևմտյան Հայաստանում», Երևան, 1999: 4. Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Եր., 2014: Հ. 2, Գիրք II: Միջին դարեր: (IX դարի կես-XVII դարի I տասնամյակ): 5. Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Եր., 2010: Հ. 3, Գիրք I: Նոր ժամանակաշրջան (XVII դարի II կես - XIX դարի վերջ):

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/Բ-067-Չայոց պատմություն-2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգաք			
Դասընթացի նպատակը	Չայոց պատմության հիմնահարցեր առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ հայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների ազատագրական պայքարի և հայոց պետականության պատմության վերաբերյալ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գիտելիք Չայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների ազատագրական պայքարը, հայոց պետականության պատմությունը, հայ հասարակական-քաղաքական հոսանքների ձևավորումից մինչև Չայսատանի անկախության հռչակագիրը. անկախ պետականության վերականգնումը Չմտություն • տեղեկությոն կառավարելու հմտություն (տեղեկությոնի ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում) • սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու հմտություններ • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ Կարողունակություն • առարկայական գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն • վերլուծության և համադրության կարողություն • քննադատության և ինքնաքննադատության կարողություն • պատմական փաստերը համադրելու և երևույթները համակողմանի գնահատել կարողություն • պատմական կոնկրետ փաստերն ու երևույթները ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից բացահայտելու			

	կարողություն
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Հայ հասարակական-քաղաքական հոսանքները Թեմա 2. Արևմտահայ ազգային-ազատագրական շարժումների վերելքը XIX դ. 90ական թթ Թեմա 3. Հայկական հարցի ծագումը և նրա միջազգայնացումը Թեմա 4. Հայաստանի ազատագրության ծրագրերը Թեմա 5. Ֆիդայական շարժումը Թեմա 6. Ազատագրական խմբակներն ու կազմակերպությունները Թեմա 7. Ազգային կուսակցությունների առաջացումը Թեմա 8. Հայկական հարցը 1912-1914 թթ Թեմա 9. Հայոց Մեծ եղեռնը Թեմա 10. 1915 թ. ինքնապաշտպանական մարտերը Թեմա 11. 1918 թ. մայիսյան հերոսամարտերը. Հայաստանի հանրապետության հռչակումը Թեմա 11. Հայաստանի Առաջին հանրապետությունը 1918-1820 թթ Թեմա 12. Արցախյան շարժման նոր փուլը, Հայաստանի անկախության հռչակագիրը. անկախ պետականության վերականգնումը Թեմա 13. ՀՀ պետական խորհրդանիշները, դրոշը, օրհներգը, զինանշանը Թեմա 14. Չանգեզուրի ինքնապաշտպանությունը 1919-1921թթ.: Գարեգին Լժեռ
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ԿՊՐ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր 1. Սիմոնյան Հր. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2000թ. 2. Սիմոնյան Հր. Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը, Երևան, 2012թ. 3. Մելքոնյան Ա, Մինասյան Է. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2009թ. 4. Աշոտ Մելքոնյան «Հայոց պատմության ակնարկներ (հնագույն ժամանակներից մինչև XIX դարի վերջը) Երևան, 2018 5. Էդուարդ Դանիելյան, Աշոտ Մելքոնյան «Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2015 6. Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. IV–VIII, ՀԽՍՀ ԳԱ հրատ., 1967, 1970, 1972, 1974, 1981: 7. Ժամկոչյան Հ., Գ. Աբրահամյան Ա., Մելիք- Բախշյան Ս. « Հայ ժողովրդի պատմություն», Երևան, 1876: 8. Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. I-IV, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., 2018 9. Խաչատրյան Կ. «Հայ-ռուսական հարաբերությունները 1920-1922 թթ.», Երևան, 2007: Լրացուցիչ 1. Գալոյան Գ. Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհակալական առճակատումներում, 2004թ. 2. Համբարյան Ա.Ա., «Ազատագրական շարժումները Արևմտյան Հայաստանում», Երևան, 1999:

3. Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Եր., 2014: Զ. 2, Գիրք II: Միջին դարեր: (I X դարի կես- XVII դարի առաջին տասնամյակ):
4. Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Եր., 2010: Զ. 3, Գիրք I : Նոր ժամանակաշրջան (XVII դարի երկրորդ կես - XIX դարի վերջ):
5. Ավետիսյան Յ.Ա. «Հայկական հարցը 1918թ.». Երևան, 1997
6. Վրացյան Ս. «Հայաստանի Հանրապետություն», Երևան, 1993
7. Սիմոնյան Հր. «Անդրանիկի ժամանակը», գիրք 1-2, Երևան, 1996:

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/բ-068-Փիլիսոփայություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	32
			Սեմինար	24
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Փիլիսոփայությունն առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ աշխարհայացքի, նրա տարատեսակների և ձևերի մասին, բացահայտել իրականության սկզբնապատճառը, զարգացման օրենքներն ու օրինաչափությունները, մեկնաբանել շարժման մեխանիզմը, ձևերը և դրանց դերը զարգացման գործընթացում: Ուսանողները գիտելիքներ են ստանում նաև հասարակության, նրա առանձնահատկությունների և գործառույթների մասին: Դասընթացը ներկայացնում է փիլիսոփայական գիտելիքների պատմականությունը, ուսումնասիրման ընթացքում ուսանողը գաղփար կունենա նորագույն շրջանի փիլիսոփայական տեսությունների և ուղղությունների, հայ փիլիսոփայական մտքի զարգացման շրջանների մասին:			

	Առարկայի ուսումնասիրումը հնարավորություն կտա կատարել ընդհանրացումներ աշխարհայացքի, տարբեր գաղափարական հոսանքների, տեսությունների և հիմնադրույթների վերաբերյալ: Փիլիսոփայությունն առարկայի ուսումնասիրմամբ ուսանողը միաժամանակ կշփվի տրամաբանության, մշակութաբանության, քաղաքագիտության և այլ գիտությունների հետ: Փիլիսոփայությունն առարկան նախատեսված է ներկայացնել բոլոր բաժինների համար, որպեսզի ապագա մասնագետի մոտ ձևավովի իրականության վերաբերյալ ընդհանրական գիտելիքներից եզրահանգումներ կատարելու հմտություն և կարողություն:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գիտելիք 1.ինքնուրույն վերլուծել փիլիսոփայական հիմնախնդիրները 2.տարբերել փիլիսոփայական տարբեր ուղղությունների գաղափարական հիմնավորումները 3.տարբարակել փիլիսոփայության մտքի պատմության հիմնական էտապները, յուրաքանչյուրի հիմնական մոտեցումները 4. Ներկայացնել հասարակական գիտակցությունը ձևերը, դրանց ընդհանրությունն ու տարբերությունը 5. հասկանալ փիլիսոփայական հասկացությունների, կատեգորիաների և օրենքների էությունը, կիրառման բնագավառը Չմտություն 1.գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն 2.հետազոտություններ կատարելու ունակություններ 3.սովորելու ունակություն 4.առաջնորդի հատկություններ 5.որակի կարևորության գիտակցում 6.Կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները Կարողունակություն 1.վերլուծման և համադրման ունակություն 2.կազմակերպման և պլանավորման ունակություն 3.հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ 4.տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն, տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն գտնելու և վերլուծելու ունակություն 5.քննադատական վերլուծություն և ինքնաքննադատման ունակություն 6.միջառարկայական թիմում աշխատելու ունակություն
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Փիլիսոփայությունը որպես գիտություն Թեմա 2. Փիլիսոփայության զարգացման պատմական փուլերը Թեմա 3. Մատերիա և կեցություն

	Թեմա 4. Հոգևորի / գիտակցության/ պրոբլեմը փիլիսոփայության մեջ Թեմա 5. Չարգացման հիմնախնդիրը/ օրենքները և կատեգորիաները/ Թեմա 6. Իմացության տեսություն: Գիտական իմացություն Թեմա 7. Սոցիալական փիլիսոփայություն, հասարակության սոցիալ-տնտեսական համակարգը Թեմա 8. Հասարակության քաղաքական և հոգևոր համակարգը Թեմա 9. Հասարակական գիտակցություն Թեմա 10. Մարդու հիմնախնդիրը փիլիսոփայության մեջ
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf ✓
Գրականություն	Պարտադիր 1. Ս. Հակոբյան, Փիլիսոփայության դասընթաց, Երևան 2005 2. Մ. Ասատրյան, Փիլիսոփայության ներածություն, Երևան 2004 3. Վ. Կանկե, Փիլիսոփայություն, Երևան, 2000 4. Հ. Շաքարյան, Փիլիսոփայություն, Երևան, 2005 5. Փիլիսոփայական բառարան, Երևան, 1975. 6. Ս. Չաքարյան, Փիլիսոփայության պատմություն, Երևան 2005 Լրացուցիչ 1. Իովչուկ, Փիլիսոփայության պատմության համառոտ ակնարկ, Երևան, 1979 2. Էդ. Հարությունյան, Քաղաքական համակարգի զարգացման հիմնախնդիրները անցումային հասարակությունում, Երևան, 2005 3. И.Т. Фралов, Введение философии

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Ո՛/բ-064- Մշակութաբանություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Մեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	

	Ինքնուրույն	32
	Ընդամենը	60
Ստուգման ձևը	ստուգաք	
Դասընթացի նպատակը	Մշակութաբանություն դասընթացի ծրագրային բովանդակության տիրապետումը, մշակույթի, մարդու, հասարակության ու աշխարհի մասին ընդհանուր գիտելիքների յուրացում: աշխարհայացքային կողմնորոշումների հստակեցում մասնագիտական, ընդհանուր գիտական և մշակութաբանական խնդիրների փոխառնչությունների պարզաբանման սկզբունքային մոտեցումների իմացում մասնագիտական գիտելիքների զարգացմանը նպաստող մշակութա-մեթոդաբանական մտածելակերպի տարրերի ձևավորում համաշխարհային և ազգային մշակույթի նվաճումներին հաղորդակից լինելը և մշակութաբանության բարդ հիմնախնդիրների համակարգում ճիշտ կողմնորոշվելը	
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գիտելիք Մշակութաբանության որպես ինքնութային գիտության ձևավորումը, հետազոտման մեթոդները: Մշակույթ հասկացության մեկնաբանումը և սահմանումները: Մշակույթի գործառույթները: Մշակույթի դասակարգման հիմնական չափորոշիչները, մշակույթի առանձին տիպերի բնութագիրը, կրոն և մշակույթ, բարոյականություն, արվեստ, գիտություն: Բնությունն իբրև փիլիսոփայական և մշակութաբանական կատեգորիա: Արժեք հասկացության բնորոշումը, մշակույթի և արժեքների կապը, արժեքների դասակարգումը: Քաղաքակրթություն հասկացության բնութագիրը, քաղաքակրթության և մշակույթի ընդհանրություններն ու տարբերությունները; Հմտություն մշակութային երևույթների օրինաչափությունները, կառուցվածքը, տիպաբանությունը, պատճառա-հետևանքային կապերը հասկանալու ունակություն մշակույթի վերաբերյալ եղած սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու ունակություն ունեցած ինֆորմացիայի և տեղեկատվության տարբեր ձևերը օգտագործելու հմտություններ մշակույթի վերաբերյալ ունեցած գիտելիքների համակարգում և վերլուծություն մասնագիտական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ տեղեկատվության հավաքման, պահպանման և մշակման ունակություն,	

	միջանձնային գործնական հմտություններ Կարողունակություն Ինքնուրույն աշխատելու ունակություն Հետազոտություններ կատարելու ունակություն Անկախ սովորելու ունակություն Հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները Համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել նոր տեղեկատվություն, Հասկանալ և օգտագործել քննադատական վերլուծության տեսությունների զարգացման մեթոդները Ցուցաբերել ուսումնասիրման ոլորտում հետազոտությունների որակի իմացություն
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Մշակութաբանության ուսումնասիրության առարկան, մեթոդները, գործառույթները Թեմա 2. Զանգվածային և էլիտար մշակույթ Թեմա 3. Հոգևոր գործունեության մշակութային ձևերը Թեմա 4. Մարդ, բնություն, մշակույթ Թեմա 5. Մշակույթ և արժեքներ, մշակույթ և քաղաքակրթություն Թեմա 6. Մշակութային երկխոսություն և գլոբալիզացիա
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- Մելքունյան Գ.Ա. Մշակութաբանություն, 2001 Գուրևիչ Ս., Մշակութաբանություն, 1996 Բորև Յու.Բ., Գեղագիտություն, 1989 Սարգսյան Ս.Ա., Մշակութաբանություն, 1996 Լրացուցիչ- Հովհաննիսյան Ս., Կուլտուրան և բնությունը, Երևան, 1984 Макарян Э.С., Теория культуры и современная наука, Ереван 1984 Малюра Ю.А. Культурология, Москва, 1999 Лосев А.Д. Философия. Мифология. Культура, Москва, 1991 Культурология. История мировой культуры, Москва, 1995 Розин В.М. Введение в культурологию, Москва, 1994 Швейцер А. Культура и этика, Москва, 1994 Шпен О. Закат Европы, Москва, 1991 Философский словарь, Москва, 1983 Փիլիսոփայական բառարան

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/բ- 061- Տրամաբույություն
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ

Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակը մտածողության օրենքների և օրինաչափությունների, մտքի քերականության կանոնների յուրացումն է, որի արդյունքը նոր գիտելիքների ստանալն ու յուրացնելն է ոչ միայն մտածողության, այլև իրականության մասին ընդհանրապես: Դասընթացի նպատակն է ցույց տալ, թե ինչպես շահկապել մտքերը, որպեսզի ճշմարիտ նախադրյալներից ստանանք ճշմարիտ եզրակացություն:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գիտելիք • Հասկացության եությունը: Հասկացությունների տեսակները, նրանց հարաբերությունը: • Դատողության եությունը, տեսակետները, իմացաբանական և հաղորդակցային յուրահատկությունները • Միջնորդավորված մտահանգում: Պայմանական և բաժանարար մտահանգումներ: Սիլլոգիզմը որպես մտահանգման յուրահատուկ ձև: Մտահանգման դերը ուսուցման գործընթացում: Անմիջական մտահանգումներ: Փոխակերպում և շրջում • Տրամաբանության հիմնական օրենքները: Օրենք-օրինաչափություն-մտածողություն Հմտություն Տրամաբանության օրենքների, կատեգորիալ ապարատի և մեթոդների կիրառման շնորհիվ հանգել նյութականի իդեալականացման, օբյեկտիվը սուբյեկտիվացնելու և սուբյեկտիվն էլ օբյեկտիվացնելու հիմնական սկզբունքներին Կարողունակություն • վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն, • կազմակերպելու և պլանավորելու ունակություն, • տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն • գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն, • առկա փաստերը վերլուծելու, նոր գաղափարներ առաջ քաշելու ունակություն,			
Դասընթացի	Թեմա 1. Տրամաբանության առարկան և նշանակությունը			

բովանդակությունը	<u>Թեմա 2.</u> Հասկացության էությունը <u>Թեմա 3.</u> Դատողության էությունը <u>Թեմա 4.</u> Մտահանգում <u>Թեմա 5.</u> Ապացուցում և հերքում <u>Թեմա 6.</u> Տրամաբանության հիմնական օրենքները <u>Թեմա 7.</u> Տրամաբանության մեթոդաբանական նշանակությունը
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր 1. Բրուտյան Գ.Ա., Ձևական տրամաբանության դասընթաց, Եր., 1967: 2. Բրուտյան Գ.Ա., Տրամաբանության դասընթաց, Եր., 1976: 3. Հարությունյան Էդ. Շ., Դեդուկտիվ տրամաբանության տեսության հարցեր, Եր., 1972: Լրացուցիչ 1. Кондаков Н.И. Логический словарь - справочник. М., 1975 2. Бочаров В. А., Маркин В. И. Введение в логику. М.,2010 3. Гетманова А. Д. Учебник по логике. М., 1995. 4. Канеман Д. Думай медленно... решай быстро. М., 2013. 5. Кондаков Н. И. Введение в логику. М., 1967 6. Ивлев Ю. В. Учебник логики: Учебник. М.,2003. 7. Бочаров В. А., Маркин В. И. Основы логики: Учебник. М., 2001 8. Горский Д. П. Логика: Учебное пособие для педагогических училищ. Изд. 3-е., М., 1961. 9. Челпанов Г. И. Учебник логики. М., 1994.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՄՅ/բ 058-Սոցիոլոգիա			
Դասընթացի նհատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	14
			Լաբորատորաշխատանք	
			Գործնականաշխատանք	
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողների մոտ գիտելիքներ ձևավորել սոցիոլոգիայի պատմական անհրաժեշտության, հասարակության ուսումնասիրության համար ունեցած դերի, սոցիոլոգիական աշխարհայացքի բազմազանության և			

Դասընթացի վերջնարդյունքները	բազմաձևության մասին: Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Հասարակությունն իբրև համակարգ, դրա հիմնական տարրերը, դրանց միջև փոխկախվածության գործընթացները և վերահսկողության մեխանիզմները: <i>Չմտություն</i> Սոցիոլոգիական տեսությունների հիմնական ձևերին, մեթոդներին, գործիքներին, վերլուծության եղանակներին: <i>Կարողունակություն</i> Նախագծել սոցիալական որևէ երևույթի ուսումնասիրմանն ուղղված սոցիոլոգիական հետազոտության ծրագիր:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Սոցիոլոգիայի ձևավորման նախադրյալները. պատմական ակնարկ: Ուսումնասիրության օբյեկտը, առարկան, ֆունկցիաները, կապն այլ գիտությունների հետ: Թեմա 2 Հասարակության կառուցվածքային տարրերը. անհատ, խումբ (տեսակները), կազմակերպություն, ինստիտուտ: Թեմա 3 Հասարակության վերահսկողության մեխանիզմներ. մշակույթ և սոցիալականացում: Թեմա 4 Հասարակության շերտավորում: Թեմա 5 Սոցիոլոգիական հետազոտության մեթոդները:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Կրավչենկո «Սոցիոլոգիա» Եր.2004 2. Մկրտչյան Ե.Ռ., Բալայան Ն.Մ., Սոցիոլոգիա, Երևան 2002 3. Социология, Учебник для студентов вузов, Батулин В.К., 2012 4. Giddens, Anthony, Duneier, Mitchell, Applebaum, Richard. 2007. <i>Introduction to Sociology. Sixth Edition</i>. New York: W.W. Norton and Company. Chapter Լրացուցիչ- 1. Социология, Волков Ю.Е., 2012 2. История теоретической социологии, Предыстория социологии, Учебное пособие для вузов, Давыдов Ю.Н., 2010 3. Социология, Курс лекций, Акимова И.А., Багдасарьян Н.Г., 2010 4. Steven Loyal "The Sociology of Anthony Giddens", 2003

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-105 – Իրավագիտություն

Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	32		
Ընդամենը	60			
Ստուգման ձևը	Ստուգաք			
Դասընթացի նպատակը	• ուսանողներին գինել գիտելիքներով հանցավորության և դրա հետ կապված հարաբերությունների մասին, • ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, իրավագիտական աշխարհայացքը, • նախապատրաստել ուսանողներին ուսումնասիրված նյութի գործնական կիրառմանը, • խորացնել ընդհանուր իրավագիտական գիտությունների առարկայաշարի ուսումնասիրությունը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Իրավունքի հիմնական ճյուղերի (մասնավորապես՝ սահմանադրական իրավունքի, վարչական իրավունքի և վարչական դատավարության, քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական դատավարության, աշխատանքային իրավունքի, քրեական իրավունքի և քրեական դատավարության, Էկոլոգիական իրավունքի, միջազգային հանրային իրավունքի, դրանց սկզբունքների, ինստիտուտների, նորմերի ծագումնաբանության և էության, այդ ինստիտուտների և նորմերի օրենսդրական ամրագրման և կիրառման գործընթացի վերաբերյալ հիմնարար և համակարգված գիտելիք: <i>Յմտություն</i> Կարող է կիրառել մասնագիտական գիտելիքներն առավել հաճախ հանդիպող իրավական խնդիրների լուծման համար: <i>Կարողունակություն</i> Ունակ է՝ պարբերաբար ուսումնասիրելու օրենսդրությունը և իրավակիրառ պրակտիկան, մասնագիտական գրականությունը և ինտեգրվելու հարափոփոխ բազմամշակութային աշխատանքային միջավայրին:			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1- Պետության և իրավունքի առաջացումը, Թեմա 2- Պետության Էությունը և գործառույթները, Թեմա 3- Իրավունքը սոցիալական նորմերի համակարգում, Թեմա 4- Սոցիալական նորմերի հասկացությունն ու տեսակները, Թեմա 5- Իրավունք և իրավագիտակցություն, Թեմա 6- Օրինականություն և իրավակարգ, Թեմա 7- Իրավունքի համակարգը, Թեմա 8- Իրավական պետություն, Թեմա 9- Սահմանադրական իրավունք, Թեմա 10- Սահմանադրական կարգ հասկացությունը			
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf			
Գրականություն	Պարտադիր՝ 1. ՀՀ Սահմանադրություն			

	2. Վ.Ն Խոռոպանյուկ «Պետության և իրավունքի տեսություն», 2001թ. 3. Վ.Ս. Ներսեսյանց «Իրավունքի և պետության տեսություն», 2001թ. 4. Ապիյան Ն. «Պետության և իրավունքի հիմնահարցեր», 2003թ. 5. Васильев А. В. «Теория государства и права, 1998 6. Алексеев С Г « Теория государства и права. 2004 Լրացուցիչ՝ 1. www.lib.ru 2. www.books.ru

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/բ-065- Քաղաքագիտություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Քաղաքագիտություն առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ քաղաքական պատմության, գործընթացների և զարգացման փուլերի մասին: Դասընթացի ուսումնասիրման ընթացքում ուսանողը պետք է գաղափար ունենա քաղաքական համակարգի, պետության կառավարման տիպերի և ձևերի, քաղաքական իշխանության, քաղաքական կուլտուրայի, քաղաքական կազմակերպությունների, իշխանության ձևավորման սկզբունքների, միջազգային քաղաքական կազմակերպությունների մասին: Առարկայի ուսումնասիրումը հնարավորություն կտա պատկերացում կազմել հայ ժողովրդի մշակութային նվաճումների մասին, գնահատել գեղեցիկն ու մշակութային արժեքները: Քաղաքագիտություն առարկայի ուսումնասիրմամբ ուսանողը միաժամանակ կշփվի համաշխարհային քաղաքական պատմության, մշակութաբանության, փիլիսոփայության և այլ գիտությունների հետ: Քաղաքագիտություն առարկան նախատեսված է ներկայացնել ոչ մասնագիտական բաժիններին, որպեսզի ապագա մանկավարժը գիտելիքներ ունենա քաղաքական համակարգի և պետական կառավարման մասին			
Դասընթացի վերջնարդյունքն	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.			

Երը	Գիտելիք 1.ինքնուրույն վերլուծել քաղաքական իրադարձությունները 2.տարբերել քաղաքաքան և քաղաքագիտական սուբյեկտների գործառույթները 3.տարբարակել պետական կառավարման համակարգի տիպերը 4.տարբերակել պետության տիպերն ու ձևերը 5. հասկանալ քաղաքական կոնֆլիկտների տիպերն ու կառուցվածքը, լուծման ուղիները Չմտություն 1.գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն 2.հետազոտություններ կատարելու ունակություններ 3.սովորելու ունակություն 4.առաջնորդի հատկություններ 5.որակի կարևորության գիտակցում Կարողունակություն 1.վերլուծման և համադրման ունակություն 2.կազմակերպման և պլանավորման ունակություն 3.հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ 4.տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն, տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն գտնելու և վերլուծելու ունակություն 5.քննադատական վերլուծություն և ինքնաքննադատման ունակություն 6.միջառարկայական թիմում աշխատելու ունակություն
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Քաղաքագիտության առարկան, խնդիրները, մեթոդները, կապը հասարակական այլ գիտությունների հետ Թեմա 2. Քաղաքագիտության սուբյեկտները: Հասարակական քաղաքական համակարգ Թեմա 3. Պետություն, տիպերը, ձևերը Թեմա 4. Քաղաքական իշխանություն Թեմա 5. Քաղաքական գործընթացներ և կոնֆլիկտներ: Քաղաքական կուլտուրայի տիպերը Թեմա 6. Մարդու դերը քաղաքականության մեջ Թեմա 7. Անցումային հասարակության քաղաքական համակարգը: Իրավական պետություն
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՐ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20gitelqneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր 1 Վ. Թումանյան «Քաղաքագիտություն», 1992թ. 2.Քաղաքագիտության ներածություն, 1994թ. 3.Քաղաքագիտություն ներածություն, Երևան, 1996թ. 4.Ռ. Պետրոսյան, Քաղաքագիտություն, Երևան 2002թ. 5.ՀՀ Սահմանադրություն, Երևան, 2015թ. Լրացուցիչ 1Հ. Մանուչարյան «Դրվագներ հայ քաղաքական մտքի պատմության» Երևան, 2002թ. 2.Գ. Միրումյան «Քաղաքական ուսմունքների պատմություն» 2006թ 3.Зеркин, Основы политологии, 1999г. 4.Բ. Խաչատրյան, Քաղաքագիտություն, 2017թ.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/բ-156 Էկոլոգիա և բնապահպանության հիմնահարցեր			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	32		
Ընդամենը	60			
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Տվյալ դասընթացը յուրացնելու համար ուսանողները օգտագործում են կենսաբանությունից, կենդանաբանությունից, բուսաբանությունից և աշխարհագրությունից ունեցած իրենց գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները: Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել գիտելիքներ բնության օրինաչափությունների վերաբերյալ: Ուսանողներին ապահովել Էկոլոգիական գործոնների, օրգանիզմների առանձին խմբերի յուրահատուկ վերաբերմունքն արտաքին միջավայրի և որոշ Էկոլոգիական օրինաչափությունների, պոպուլյացիաների կառուցվածքի և հոմեոստազի մեխանիզմների հարմարվողական դերի մասին, կենսահամակեցությունների կառուցվածքի և թվակազմի կարգավորման մեխանիզմների մասին, ներտեսակային և միջտեսակային փոխհարաբերությունների, բնապահպանական հարցերի վերաբերյալ գիտելիքներով:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Էկոլոգիական գործոնների ազդեցությունը կենդանի օրգանիզմների վրա և նրանց միջև ստեղծվող • փոխհարաբերությունների մասին, • անթրոպոգեն գործոնի ազդեցությունը բնության վրա, պոպուլյացիաների և համակեցությունների • կառուցվածքի, նրանցում ընթացող միջտեսակային և ներտեսակային փոխհարաբերությունների մասին: • շրջակա միջավայրի աղտոտվածության և դրանց պահպանության օրինաչափությունների մասին: <i>Չմտություն</i> • Յուրացնելով Էկոլոգիական առանձնահատկությունները իրականացնել բնության պահպանության միջոցառումներ • Էկոլոգիայի և բնապահպանության վերաբերյալ տեսական գիտելիքներն ու ունակությունները			

	կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ, • գնահատել անթրոպոգեն ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա, հաշվի առնելով բնակլիմայական պայմանների առանձնահատկությունները: <i>Կարողունակություն</i> • Էկոլոգիայի ուսումնասիրման մեթոդներին, • բնության օրինաչափությունների վերլուծությանը: • Էկոլոգիայի և բնապահպանության բնագավառում գործնական հմտություններին: • տարրական Էկոլոգիական հետազոտությունների լաբորատոր մեթոդների կատարմանը
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Դասընթացի ծրագրի ներկայացում և ուսումնական գործողությունների պլանավորում: Էկոլոգիա և բնապահպանությունը առարկան, խնդիրները, զարգացման պատմությունը, բաժինները: Հասկացողություն Էկոլոգիական գործոնների մասին Լույսը որպես աբիոտիկ Էկոլոգիական գործոն: Լուսապարբերականություն: Կենսաբանական ռիթմեր: Ձերմությունը և խոնավությունը որպես աբիոտիկ գործոն: Թեմա 2. Կյանքի 4 հիմնական միջավայրերը. Բիոտիկ գործոններ: Ներտեսակային և միջտեսակային փոխհարաբերություններ: Թեմա 3. Պոպուլյացիայի կառուցվածքը: Ստաբիլ, աճող և կրճատվող պոպուլյացիաներ: Էկոհամակարգեր: Սնման շղթաներ: Թեմա 4. Անթրոպոգեն ազդեցությունը մթնոլորտի վրա: Մթնոլորտի աղտոտման աղբյուրները և դրանց պահպանությունը: Օզոնային շերտի քայքայում: Թթվային տեղումներ: Թեմա 5. Անթրոպոգեն ազդեցությունը ջրոլորտի վրա: Ջրային պաշարների պահպանությունը աղտոտումից և քայքայումից: Անթրոպոգեն ազդեցությունը երկրակեղևի վրա: Հողային ծածկույթը և դրա պահպանությունը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>6. Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ` Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ` 20 միավոր)</p> ➢ Գնահատման մեթոդը` Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ➢ Գնահատման չափանիշները` ➢ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ➢ Առարկայի իմացությունը ➢ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները <p>2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ` 20 միավոր)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ Գնահատման մեթոդը` ➢ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ➢ Գնահատման չափանիշները` ✓ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ✓ Առարկայի իմացությունը

	✓ Չարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ➢ Գնահատման մեթոդը՝ ➢ Չաճախումների հաշվում ➢ Գնահատման չափանիշները՝ ➢ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ➢ Գնահատման մեթոդը՝ ✓ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ➢ Գնահատման չափանիշները՝ ➢ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ➢ Գնահատման մեթոդը՝ ➢ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ➢ Գնահատման չափանիշները՝ ➢ անհատական աշխատանքի ներկայացում ➢ խմբային աշխատանքի ներկայացում ➢ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ➢ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ➢ Գնահատման մեթոդը՝ ➢ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ➢ Գնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td>Չաճախումները դասերին</td> <td style="text-align: right;">10 միավոր</td> </tr> <tr> <td>Ինքնուրույն աշխատանք</td> <td style="text-align: right;">20</td> </tr> <tr> <td>միավոր</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք</td> <td style="text-align: right;">20 միավոր</td> </tr> <tr> <td>Առաջին ընթացիկ ստուգում</td> <td style="text-align: right;">20 միավոր</td> </tr> <tr> <td>Երկրորդ ընթացիկ ստուգում</td> <td style="text-align: right;">20 միավոր</td> </tr> <tr> <td>Ամփոփիչ ստուգում</td> <td style="text-align: right;">10 միավոր</td> </tr> </table> Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %	Չաճախումները դասերին	10 միավոր	Ինքնուրույն աշխատանք	20	միավոր		Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր	Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր
Չաճախումները դասերին	10 միավոր														
Ինքնուրույն աշխատանք	20														
միավոր															
Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր														
Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր														
Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր														
Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր														
Գրականություն	Պարտադիր- 1. В.А.Радкевич “Экология” Минск. 1987 2. Н. М. Черпова, А.М.Былова “Экология”, М., 1980 3. А.А. Хван “Экология” М., 2002 4. Մելքումյան- Էկոլոգիայի հիմունքներ՝ 2008 5. Юджин, Одум “Экология”. В 2-х томах.1986 6. Չարսապետյան Է., Չարությունյան Լ.- Բնության պահպանության հիմունքներ՝ 1983 Լրացուցիչ- 1. Чернова Н.И., Былова А.М.- “Общая экология”. 2004 2. Չարությունյան Լ. Վ.- Ընդհանուր Էկոլոգիա, 1997 3. Бигон “Экология” М., 1999 4. Վ.Վ. Գրիգորյան, Ա.Յ. Եսայան և ուրիշներ-Էկոլոգիայի և														

	բնության պահպանության հիմունքներ, 2010 5. Է. Չայրապետյան, Վ. Չարությունյան, Լ. Չարությունյան, Ժ. Վարդանյան - <<Բնապահպանության հիմունքներ>>, 2005 6. Ս. Շահինյան, Ն. Թամազյան- <<Էկոլոգիա>>, 2002թ. 7. Մելքումյան- Էկոլոգիա, 2009.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԱՍ/բ-051 - Բաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	14
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգաք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել քաղպաշտպանության համակարգին և հիմնական խնդիրներին, ինչպես նաև, արտակարգ իրավիճակներում վարքի կանոններին և բնակչության պաշտպանության հիմնահարցերին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> <i>Ուսանողը պետք է իմանա</i> ✓ արտադրական իրավիճակների դասակարգումը, բնութագիրը, կանխարգելման միջոցները, ինչպես նաև բնական, Էկոլոգիական, տեխնաժին աղետներից պաշտպանվելու միջոցառումները: ✓ գանգվածային ոչնչացման զենքերի տեսակների, դրանց կիրառման ժամանակ առաջացած հետևանքների, պայթարի ու կանխարգելիչ խնդիրները ✓ բնակչության պաշտպանության միջոցները արտադրական իրավիճակներում և պատերազմի ժամանակ ✓ ապաստարանների, հակաճառագայթային թաքստոցների կառուցվածքները, տարիանման և ապակենտրոնացման կազմակերպման սկզբունքները ✓ ռիսկի գործոնը արտակարգ իրավիճակներում, ճգնաժամային կառավարման մի շարք հարցերի գաղափարները: <i>Չմտություն</i> ✓ բնակչության պաշտպանությանը անհատական և կոլեկտիվ			

	միջոցներով ✓ հակազագից օգտվելու կանոններին ✓ շնչառական օրգանների պաշտպանության պարզագույն միջոցներին ✓ մարդասիրական օգնության կազմակերպմանը արտակարգ իրավիճակներում: <i>Կարողունակություն</i> ✓ դիմակայել բնական, Էկոլոգիական, տեխնածին աղետներին ✓ միջուկային, քիմիական, կենսաբանական զենքերից պաշտպանվել ապաստարաններում, հակաճառագայթային թաքստոցներում ✓ ցուցաբերի առաջին բուժօգնություն տուժածներին ✓ աշխատել փրկարարական ջոկատներում:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Արտակարգ իրավիճակներ, առաջացման պատճառները, զարգացման փուլերը և դասակարգումը: Թեմա 2. Տարերային աղետներ, վտանգավոր երևույթներ, առաջացման պատճառները: Տեխնածին աղետներ բնակչության պաշտպանության հրատապ միջոցները: Թեմա 3. Չանգվածային ոչնչացման զենքի տեսակները, բնութագիրը և բնակչության պաշտպանությունը նրանից: Թեմա 4. Բնակչության պաշտպանության կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ: Թեմա 5. Քաղաքացիական պաշտպանությունը, նրա նպատակները և խնդիրները: Քաղաքացիական պաշտպանության պաշտպանական կառույցները: Թեմա 6. Արտակարգ իրավիճակների ռիսկի գնահատումը: Ռիսկի նվազեցման համալիր ծրագիր: Թեմա 7. Փրկարար աշխատանքի կազմակերպումը ԱԻ և պատերազմի ժամանակ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՉՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՉԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՅԱՏՈՒՄ`</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով` առավելագույնը 20 միավոր, ▪ գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով` առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)` առավելագույնը գումարային 40

միավոր,

- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

<https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf>

Ուսումնառության արդյունքների գնահատման
100-միավորանոց սանդղակ

Գնահատականը ըստ 5 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ 100 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ ECTS համակարգի
«Գերազանց» (5)	96-100	A+
«Գերազանց» (5)	91-95	A
«Գերազանց» (5)	86-90	A-
«Լավ» (4)	81-85	B+
«Լավ» (4)	76-80	B
«Լավ» (4)	71-75	B-
«Բավարար» (3)	67-70	C+
«Բավարար» (3)	62-66	C
«Բավարար» (3)	58-61	C-
«Անբավարար»	0-57	D
«Ստուգված»	58-100	S
«Չստուգված»	0-57	U

Գրականություն

Պարտադիր - Յ.Ս.Գրիգորյան-«Արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության հիմնահարցեր», Երևան 2014թ. Ալավերդյան Ռ., Սարաֆյան Կ., «Ձրիեղելներ», Երևան 2000 թ. Ասրյան Ջ., Մամիկոնյան Յու., Մաթևոսյան Ջ., Սարաֆյան Կ., «Ձեռնարկ ռազմական և արտակարգ իրավիճակներում վարելակերպի կանոնների մասին», Երևան 2001թ. Բալասանյան Ս., «Սեյսմիկ պաշտպանությունը և նրա կազմակերպումը», Գյումրի, Էլդորադո, 200 թ. Մաթևոսյան Ջ., Սարաֆյան Կ. և ուրիշներ «Ռազմական և արտակարգ իրավիճակներում վարելակերպի կանոնների մասին», Ձեռնարկ, Երևան 2001թ. Յովհաննիսյան Ս., «Աղետների ռիսկերի նվազեցման կրթություն», Երևան, Փրինթինֆո 2011թ. Զարությունյան Ս., Արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության հիմունքներ, Երևան, Տնտեսագետ 2003 թ. **Լրացուցիչ**- Հայաստանի Հանրապետության օրենքը «Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության մասին» 1998 թ. 2-րդ դեկտեմբերի

	Հայաստանի Հանրապետության օրենքը «Քաղաքացիական պաշտպանության մասին», 2002 թ. 5-րդ մարտի ՀՀ օրենք «Տեղական ինքնակառավարման մասին», Երևան, Նորք-Ֆիրմա ՍՊԸ 1996 թ ՀՀ օրենքը «Սեյսմիկ պաշտպանության մասին», Երևան 2007 թ. ՀՀ օրենքը «Ահ-ում բնակչության պաշտպանության մասին» 1998 թ. ՀՀ օրենքը «Քաղաքացիական պաշտպանության մասին» 2002 թ.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/բ-178. Բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	14
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	«Բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում» առարկայի հիմնական նպատակն է ուսանողների տալ գիտելիքներ բժշկագիտության հիմունքների, հիվանդությունների դասակարգման, առաջացման պատճառների, ընթացքի, կանխարգելման մասին: Նրանց մոտ զարգացնել անհրաժեշտ հմտություններ աղետների օջախում տուժածներին առաջին և մինչբժշկական օգնություն ցույց տալու համար, պատրաստել նրանց պրակտիկ աշխատանքի բժշկական օգնություն ցուցաբերելու համար արտակարգ իրավիճակների պայմաններում: Ուսանողների մոտ արմատավորել հմտություններ և կարողություններ կատարելու վիրակապություն, դնել բեկակալ, չափել հիվանդի կամ տուժվածի զարկերակային ճնշումը, որոշել պուլսը, շնչառության հաճախականությունը, չափել մարմնի առավելագույն ջերմությունը, վերահսկել տուժվածի վիճակը, կանխել վնասվածքային շոկի առաջացումը, կազմակերպել ճիշտ օգնություն վնասվածքների ժամանակ, կատարել ճիշտ տեղափոխություն: Գաղափար կազմել առողջ ապրելակերպի, սեռական դաստիարակության մասին: Ծրագրով նախատեսված են դասախոսություններ և գործնական պարապմունքներ լսարաններում և կաբինետներում, իսկ կլինիկային հատկացված ժամերը անց են կացվում հիվանդանոցում և պոլիկլինիկայում:			
Դասընթացի վերջնադրյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Հիվանդությունը (ոչ վարակիչ և վարակիչ): • Հիվանդի (վարակիչ և ոչ վարակիչ) հետազոտությունը և ախտորոշումը: • Հիվանդի խնամքը՝ սիրտ-անոթային, շնչառության, մարսողության, էնդոկրին, միզազատական և վարակիչ հիվանդությունների ժամանակ:			

- Սիրտ-անոթային օրգանների հիվանդություններ:
- Սիրտ անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի նվազման պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Սիրտ անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի կանգի պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Արյան գերճնշման պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Բրոնխների բորբոքումը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը:
- Բրոնխների ասթման՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Թոքերի բորբոքումը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Մարսողության օրգանների հիվանդությունները՝
- Ստամոքսի բորբոքումը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Խոցային հիվանդություն՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Էնդեմիկ խալիպ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Շաքարախտը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Երիկամի բորբոքում՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Մեզահեռացնող ուղու բորբոքումը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
- Վարակիչ հիվանդությունների (անվանախմբավորումները, պատճառները):
- Դիզենտերիա՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
- Լյարդի բորբոքում՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը:
- Ջրծաղիկ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
- Դիֆտերիա՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
- Էպիդեմիկ պարոտիտ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
- Բծավոր տիֆ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
- Բրուցելյոզ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
- Սիբիրախտ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
- Իմունիտետը: Պատվաստումը:
- Անոթազարկի հաճախականություն չափելը:
- Մեխանիկական ճնշումաչափիչով և հնչունալսիչով արյան ճնշման չափելը:
- Մեխանիկական ճնշումաչափիչով առանց հնչունալսիչով արյան ճնշման չափելը:
- Շնչառության շարժումների հաճախականություն չափելը:

	• Դեղանոթից դեղանյութի գետեղումը ներարկիչի մեջ: • Դեղանյութի ենթամաշկային ներարկումը: • Դեղանյութի ներմկանային ներարկումը: • Դեղանյութի ներանոթային ներարկումը: • Դեղանյութի ներմուծումը ականջի մեջ: • Դեղանյութի ներմուծումը քթի խոռոչ: • Մարմնի ջերմաստիճան չափել: • Արյան տեղային արյունահորդություն առաջացնող միջոց դնել: <i>Հնտություն</i> • Ձեռք բերված տեսական և գործնական գիտելիքների կիրառում: • անոթազարկի հաճախականություն չափել: • մեխանիկական ճնշումաչափիչով և հնչունալսիչով արյան ճնշման չափել: • շնչառության շարժումների հաճախականություն չափել: • դեղանոթից դեղանյութ գետեղել ներարկիչի մեջ: • մարմին ենթամաշկային ներարկել դեղանյութ • մարմին ներմկանային ներարկել դեղանյութ • մարմին ներանոթային ներարկել դեղանյութ • Դեղանյութ ներմուծել ականջի մեջ: • Դեղանյութ ներմուծել քթի խոռոչ: • Մարմնի ջերմություն չափել: • Արյան տեղային արյունահորդություն առաջացնող միջոց դնել <i>Կարողունակություն</i> • Հիվանդի հետազոտության մեթոդներին և առաջին բուժօգնություն ցուցաբերելուն • անձնական հիգիենայի կանոններին • հիվանդի խնամքի կազմակերպմանը • առողջությունը պայմանավորող բաղադրիչների ճիշտ կիրառումը
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում առարկայի նպատակը, խնդիրները, առանձնահատկությունները և հետազոտության մեթոդները: Հիվանդություն (ոչ վարակիչ, վարակիչ), հիվանդի (ոչ վարակիչ, վարակիչ) հետազոտությունը և ախտորոշումը: Թեմա 2. Սիրտ-անոթային օրգանների հիվանդություններ՝ սիրտը անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի նվազում՝ առաջին բուժօգնությունը, սիրտը անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի կանգ՝ առաջին բուժօգնությունը, արյան զերձնում: Թեմա 3. Շնչառության օրգանների հիվանդություններ՝ բրոնխի բորբոքում (բրոնխաբորբ), բրոնխների ասթմա (բրոնխադժվարաշնչառություն), թոքի բորբոքում (թոքաբորբ): Թեմա 4 . Մարսողության օրգանների հիվանդություններ՝ ստամոքսի բորբոքում (ստամոքսաբորբ), բարակ աղու խոց: Ներզատիչ օրգանների հիվանդություններ՝ շաքարախտ, էնդեմիկ խալիպ: Դիզենտերիա (Աղիքամանրեախտ): Լյարդի բորբոքում: Իմունիտետ: Ջրծաղիկ, կարմրուկ, Էպիդեմիկ պարոտիտ: Թեմա 5. Մեզազոյացնող և մեզ հեռացնող օրգանների հիվանդություններ՝ երիկամի բորբոքում (երիկամաբորբ), մեզահեռացնող ուղու բորբոքում (մեզաուղաբորբ): Վարակիչ հիվանդություններ: Դիֆտերիա, բժավոր տիֆ, բրուցելոզ, սիբիրախտ, դաբադ: Թեմա 6. Բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում առարկայի նպատակը, խնդիրները, առանձնահատկությունները և

	հետազոտության մեթոդները: Հիվանդություն (ոչ վարակիչ, վարակիչ), հիվանդի (ոչ վարակիչ, վարակիչ) հետազոտությունը և ախտորոշումը: Անոթազարկի հաճախականության չափումը: Արյան ճնշման չափումը: Թեմա 7. Սիրտ-անոթային օրգանների հիվանդություններ՝ սիրտը անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի նվազում՝ առաջին բուժօգնությունը, սիրտը անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի կանգ՝ առաջին բուժօգնությունը, արյան գերճնշում: Դեղանյութի զետեղումը դեղանյութից ներարկիչի մեջ, դեղանյութի ենթամաշկային ներարկումը, դեղանյութի ներմկանային ներարկումը, դեղանյութի ներանոթային ներարկումը: Թեմա 8. Շնչառության օրգանների հիվանդություններ՝ բրոնխի բորբոքում (բրոնխաբորբ), բրոնխների ասթմա (բրոնխադժվարաշնչառություն), թոքի բորբոքում (թոքաբորբ): Շնչառության շարժումների հաճախականության չափումը: Հիվանդի անհատական հիգիենան և պահպանման կանոնները: Թեմա 9. Մարսողության օրգանների հիվանդություններ՝ ստամոքսի բորբոքում (ստամոքսաբորբ), բարակ աղու խոց: Ներզատիչ օրգանների հիվանդություններ՝ շաքարախտ, էնդեմիկ խալիպ: Արյան տեղային արյունահորդում: Ստամոքսի լվացում: Թեմա 10. Մեզագոյացնող և մեզ հեռացնող օրգանների հիվանդություններ՝ երիկամի բորբոքում (երիկամաբորբ), մեզահեռացնող ուղու բորբոքում (մեզատուղաբորբ): Վարակիչ հիվանդություններ: Իմունիտետ, պատվաստում: Դիզենտերիա (Աղիքամանրէախտ): Լյարդի բորբոքում: Ջրծաղիկ: Հոգնաների տեսակները և դրան տեխնիկան: Թեմա 11. Դիֆտերիա, էպիդեմիկ պարոտիտ, կարմրուկ, բժավոր տիֆ: Բուժական սնունդ և դիետիկ սեղաններ: Թեմա 12. Բրուցելոզ, սիբիրախտ, դաբաղ: Բնական, խառը և արհեստական սնուցում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1.ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՄԱՆՎՈՒՄ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ➤ Գնահատման մեթոդը՝ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ➤ Գնահատման չափանիշները՝ ➤ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ➤ Առարկայի իմացությունը ➤ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ➤ Գնահատման մեթոդը՝ ➤ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ➤ Գնահատման չափանիշները՝ ✓ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ✓ Առարկայի իմացությունը ✓ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր

	➤ Գնահատման մեթոդը՝ ➤ Հաճախումների հաշվում ➤ Գնահատման չափանիշները՝ ➤ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ➤ Գնահատման մեթոդը՝ ✓ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ➤ Գնահատման չափանիշները՝ ➤ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ➤ Գնահատման մեթոդը՝ ➤ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ➤ Գնահատման չափանիշները՝ ➤ անհատական աշխատանքի ներկայացում ➤ խմբային աշխատանքի ներկայացում ➤ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ➤ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ➤ Գնահատման մեթոդը՝ ➤ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ➤ Գնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">Հաճախումները դասերին</td> <td style="text-align: right;">10 միավոր</td> </tr> <tr> <td>Ինքնուրույն աշխատանք</td> <td style="text-align: right;">20 միավոր</td> </tr> <tr> <td>Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք</td> <td style="text-align: right;">20 միավոր</td> </tr> <tr> <td>Առաջին ընթացիկ ստուգում</td> <td style="text-align: right;">20 միավոր</td> </tr> <tr> <td>Երկրորդ ընթացիկ ստուգում</td> <td style="text-align: right;">20 միավոր</td> </tr> <tr> <td>Ամփոփիչ ստուգում</td> <td style="text-align: right;">10 միավոր</td> </tr> </table> Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %	Հաճախումները դասերին	10 միավոր	Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր	Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր	Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր	Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր
Հաճախումները դասերին	10 միավոր												
Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր												
Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք	20 միավոր												
Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր												
Ամփոփիչ ստուգում	10 միավոր												
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Ն. Ավետիսյան , "Ներքին հիվանդություններ", 2004 2. Վ. Աստվածատրյան , "Կլինիկական մանկաբուժություն ", 2000 3. В.И.Покровский. Популярная медицинская энциклопедия. 1989 4. А. Воробьева. Учебное пособие для подготовки медицинский сестер. 2001 5. Ա. Ն. Մուրատով , Վիրաբուժություն և հիվանդների խնամքը , 1989 6. Գ. Ստամբուլցյան , " Ներքին հիվանդություններ ", 2000 7. Ս. Մինասյան, Առողջագիտություն , 2008 8. Օ. Ջուլիարյան , Կենսագործունեության անվտանգություն , 2005 9. А. Воробьева. Справочник практического врача. 2000 10. Վ. Ս. Մադոյան, Լ. Վ. Եղոյան, Մեթոդական ցուցումներ բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում ու արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժօգնություն առարկաների գործնական պարապմունքների վերաբերյալ, 2018												

	Լրացուցիչ- 1. Винакмен. Инфекционные болезни. 2000 2. Կարմիր խաչ, Առաջին օգնության հիմունքներ, 1999 3. Վ. Մադոյան, "Մեթոդական ցուցումներ բժշկագիտության հիմունքներ առարկայից", 2000 4. Е.А.Федина. Справочник провизора – консультанта. 2005 5. Է. Ս.Գաբրիելյան, Ֆարմակոլոգիա, 1998 6. Վ. Ա. Արովյան, Առաջին օգնություն / հանրամատչելի ձեռնարկ/, 2012

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/բ-184. Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Մեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	14
	Ինքնուրույն		32	
Ընդամենը		60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	«Արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժ. օգնություն է առարկայի հիմնական նպատակն է ուսանողների տալ գիտելիքներ արտակարգ և մարտական իրավիճակներում տուժվածի կամ հիվանդի վիճակի գնահատման, համակարգված և պրակտիկ թերապևտիկ օգնության ձևերի, պաթոլոգիկ պրոցեսների ուսումնասիրության, պրոֆիլակտիկայի և բուժման, մասնագիտական գործունեության ընթացքում զարգացած հիվանդությունների (անբարենպաստ պայմաններ, տարբեր թունավոր գործոնների ազդեցություն և այլն) առաջացման պատճառների, կանխարգելման, բուժօգնության կազմակերպման նորմայից շեղվածքի վիճակների ծագման և զարգացման վերաբերյալ, բժշկական էվակուացիայի, հիվանդների և վիրավորների հետազոտության հաջորդականության, տարահանման տարբեր փուլերի, մարտի դաշտում և տարբեր տիպի զանգվածային բնաջնջման զենքի կիրառման ժամանակաբարձր մասնագիտական թերապևտիկ օգնության վերաբերյալ: Ծրագրով նախատեսված են դասախոսություններ և գործնական պարապմունքներ լսարաններում և կարինետներում, իսկ կլինիկային հատկացված ժամերը անց են կացվում հիվանդանոցում և պոլիկլինիկայում:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Հիվանդությունը (վնասվածքը, թունավորումը): • Հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) հետազոտությունը, ախտորոշումը: • Արյունահոսությունը, ձևերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը:			

- Բազուկի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը:
- Նախաբազուկի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը:
- Ձեռնաթաթի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը:
- Ազդրի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը:
- Սրունքի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը:
- Ոտնաթաթի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը:
- Գլխի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը:
- Ողնաշարի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը:
- Կոնքի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը:
- Կրծքավանդակի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը:
- Որովայնի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը:
- Բազուկ-թիակ-անրակային հոդապոկախտը, պատճառը, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը:
- Տարբերամարմնամասանույնատեսքի վնասվածքը, առաջին բուժօգնությունը:
- Տարբերամարմնամասատարբերատեսքի վնասվածքը, առաջին բուժօգնությունը:
- Թունավորման ուղիները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը:
- Անոթազարկի հաճախականություն չափելը:
- Մեխանիկական ճնշումաչափիչով և հնչյունալսիչով արյան ճնշում չափելը:
- Մեխանիկական ճնշումաչափիչով արյան ճնշում չափելը:
- Գլխի վերքակապումը:
- Շնչառության շարժումների հաճախականություն չափելը:
- Կրծքավանդակ վերքակապելը:
- Որովայն վերքակապելը:
- Արյան տեղային հոսունությունը նվազեցնող միջոց դնելը:
- Բազուկի վերքակապումը:
- Նախաբազուկի վերքակապումը:
- Ձեռնաթաթի վերքակապումը:
- Բազուկ-նախաբազուկային հոդի վերքակապումը:
- Բազուկ-թիակ-անրակային հոդի վերքակապումը:
- Ազդրի վերքակապումը:
- Սրունքի վերքակապումը:
- Կոնք-ազդրային հոդի վերքակապումը:
- Ազդր-սրունքային հոդի վերքակապումը:
- Սրունք-ոտնաթաթային հոդի վերքակապումը:
- Ոտնաթաթի վերքակապումը:
- Արյան տեղային արյունահորդություն առաջացնող միջոց դնելը:

	● Դեղանյութի գետեղումը ներարկիչի մեջ: ● Դեղանյութի ենթամաշկային ներարկումը: ● Դեղանյութի ներմկանային ներարկումը: ● Դեղանյութի ներանոթային ներարկումը: <i>Հնտություն</i> ● Ձեռք բերված տեսական և գործնական գիտելիքների կիրառում: ● անոթազարկի հաճախականությունը չափել ● մեխանիկական ճնշումաչափիչով և հնչյունալսիչով արյան ճնշումը չափել ● մեխանիկական ճնշումաչափիչով և առանց հնչյունալսիչի արյան ճնշումը չափել ● գլխի վնասվածք վերքակապել ● շնչառության շարժումների հաճախականություն չափել ● կրծքավանդակի վնասվածք վերքակապել ● որովայնի վնասվածք վերքակապել ● արյան տեղային հոսունությունը նվազեցնող միջոց դնել ● արյան տեղային արյունահորդում առաջացնող միջոց դնել ● բազուկի վնասվածք վերքակապել ● նախաբազուկի վնասվածք վերքակապել ● ձեռնաթաթի վնասվածք վերքակապել ● բազուկ-նախաբազուկային հոդի (շուրջբոլորի) վնասվածք վերքակապել ● բազուկ-թիակ-անրակային հոդի (շուրջբոլորի) վնասվածք վերքակապել ● ազդրի վնասվածք վերքակապել ● սրունքի վնասվածք վերքակապել ● ազդր-սրունքային հոդի (շուրջբոլորի) վնասվածք վերքակապել ● ոտնաթաթի վնասվածք վերքակապել ● կոնք-ազդրային հոդի (շուրջբոլորի) վնասվածք վերքակապել ● արյան տեղային արյունահորդություն առաջացնող միջոց դնել ● արհեստական շնչառություն և սրտի անուղղակի սեղմում կատարել ● դեղանոթից դեղանյութ գետեղել ներարկիչի մեջ ● մարմին ենթամաշկային ներարկել դեղանյութ ● մարմին ներմկանային ներարկել դեղանյութ ● մարմին ներանոթային ներարկել դեղանյութ: <i>Կարողունակություն</i> ● Հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) հետազոտության մեթոդներին և առաջին բուժօգնություն ցուցաբերելուն ● անձնական հիգիենայի կանոններին ● հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) խնամքի կազմակերպմանը առողջությունը պայմանավորող բաղադրիչների ճիշտ կիրառումը
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժօգնություն առարկայի նպատակը, ինդիքները, առանձնահատկությունները և հետազոտության մեթոդները: Հիվանդություն (վնասվածք, թունավորում): Հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) հետազոտությունը և ախտորոշումը: Արյունահոսություն, առաջին բուժօգնությունը Թեմա 2. Բազուկի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Նախաբազուկի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ձեռնաթաթի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Բազուկ-թիակ-անրակային հոդապղկում (հոդապղկախտ) Թեմա 3. Ազդրի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Սրունքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ոտնաթաթի վնասվածք, առաջին

	բուժօգնությունը: Թեմա 4 . Գլխի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Կրծքավանդակի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Որովայնի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Թեմա 5. Տարբերամարմնամասանույնատեսքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Տարբերամարմնամասատարբերատեսքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Թեմա 6. Արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժօգնություն առարկայի նպատակը, ինդիքները, առանձնահատկությունները և հետազոտության մեթոդները: Հիվանդություն (վնասվածք, թունավորում): Անոթագարկի հաճախականության չափումը: Արյան ճնշման չափումը: Թեմա 7. Հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) հետազոտությունը և ախտորոշումը: Արյունահոսություն, առաջին բուժօգնությունը: Արյան տեղային արյունահոսում: Դեղանյութի զետեղումը դեղանոթից ներարկիչի մեջ: Դեղանյութի ենթամաշկային ներարկումը: Դեղանյութի ներմկանային ներարկումը: Դեղանյութի ներանոթային ներարկումը: Թեմա 8. Բազուկի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Նախաբազուկի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ձեռնաթաթի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Բազուկ-թիակ-անրակային հոդապոկում (հոդապոկախտ): Բազուկի վերքակապումը: Նախաբազուկի վերքակապումը: Ձեռնաթաթի վերքակապումը: Թեմա 9. Ազդրի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Սրունքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ոտնաթաթի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ազդրի վերքակապումը: Սրունքի վերքակապումը: Ոտնաթաթի վերքակապումը: Թեմա 10. Գլխի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Կրծքավանդակի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Որովայնի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Գլխի վերքակապումը: Կրծքավանդակի վերքակապում: Որովայնի վերքակապումը: Թեմա 11. Ողնաշարի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Կոնքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Թունավորում, առաջին բուժօգնությունը: Թեմա 12. Տարբերամարմնամասանույնատեսքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Տարբերամարմնամասատարբերատեսքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Բազուկ-թիակ-անրակային հոդի վերքակապումը, բազուկ-նախաբազուկային հոդի վերքակապումը, նախաբազուկ-ձեռնաթաթային հոդի վերքակապումը: Կոնք-ազդրային հոդի վերքակապումը, ազդր-սրունքային հոդի վերքակապումը, սրունք-ոտնաթաթային հոդի վերքակապումը, մարմնի ջերմաստիճանի չափում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները. 6.1.ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՅՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ Առաջին ընթացիկ քննություն (դասընթացի 18րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ➤ Գնահատման մեթոդը՝ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ➤ Գնահատման չափանիշները՝ ➤ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ➤ Առարկայի իմացությունը

	➤ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 2) Երկրորդ ընթացիկ քննություն (դասընթացի 36-րդ շաբաթ՝ 20 միավոր) ➤ Գնահատման մեթոդը՝ ➤ Գրավոր ստուգում, համակցված գնահատում դասախոսի և ուսանողների կողմից ➤ Գնահատման չափանիշները՝ ✓ Հարցատոմսում առաջադրված հարցերի պատասխանները ✓ Առարկայի իմացությունը ✓ Հարցատոմսում նշված թեստերի պատասխանները 3. Մասնակցությունը դասընթացին՝ 20 միավոր ➤ Գնահատման մեթոդը՝ ➤ Հաճախումների հաշվում ➤ Գնահատման չափանիշները՝ ➤ Ներկայությունը 4. Մասնակցությունը և ակտիվությունը գործնական աշխատանքներին՝ 20 միավոր ➤ Գնահատման մեթոդը՝ ✓ Ներգրավվածության աստիճանի հաշվում ➤ Գնահատման չափանիշները՝ ➤ Ներկայությունը 5. Եզրափակիչ քննություն 6. Ինքնուրույն աշխատանք՝ ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր ➤ Գնահատման մեթոդը՝ ➤ Անհատական և խմբային աշխատանքի արդյունքում պատրաստված նախագծի պաշտպանություն ➤ Գնահատման չափանիշները՝ ➤ անհատական աշխատանքի ներկայացում ➤ խմբային աշխատանքի ներկայացում ➤ թիմային աշխատանքի մասնակցության աստիճան ➤ թիմային աշխատանքի ձևավորված հմտություն 8 Բոնուսներ՝ ընդհանուր գնահատականի 30 %-ը կամ 30 միավոր ➤ Գնահատման մեթոդը՝ ➤ Վերը նշված 6 կետերից առաջացած արդյունքների հանրագումարը ➤ Գնահատման չափանիշները՝ Ուսանողների գիտելիքների վերջնական գնահատման ձևերը Գնահատման սկզբունքները Հաճախումները դասերին 10 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք 20 միավոր Գործնական(սեմինար) և լաբորատոր աշխատանք 20 միավոր Առաջին ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Երկրորդ ընթացիկ ստուգում 20 միավոր Ամփոփիչ ստուգում 10 միավոր Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը — 100 %
Գրականություն	Պարտադիր- 1. В.И.Покровский. Популярная медицинская энциклопедия. 1989 2. А. Воробьева. Учебное пособие для подготовки медицинский сестер. 2001

	3. Ա. Ն. Մուրատով . Վիրաբուժություն և հիվանդների խնամքը , 1989 4. Գ. Ստամբուլցյան , " Ներքին հիվանդություններ " , 2000 5. Ս. Մինասյան , Առողջագիտություն , 2008 6. Օ. Ջուհարյան , Կենսագործունեության անվտանգություն , 2005 7. А. Воробьева. Справочник практического врача. 2000 8. Վ. Ս. Մադոյան, Լ. Վ. Եդոյան, Մեթոդական ցուցումներ բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում ու արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժօգնություն առարկաների գործնական պարապմունքների վերաբերյալ, 2018 Լրացուցիչ- 1. Կարմիր խաչ, Առաջին օգնության հիմունքներ, 1999 2. Վ. Մադոյան , "Մեթոդական ցուցումներ բժշկագիտության հիմունքներ առարկայից " , 2000 3. Е.А.Федина. Справочник провизора – консультанта. 2005 4. Է. Ս.Գաբրիելյան , Ֆարմակոլոգիա, 1998 5. Վ. Ա. Աբովյան , Առաջին օգնություն / հանրամատչելի ձեռնար/, 2012

Դասընթացի թվանիշը , անվանումը	ՕԼԳ/մ-042 Օտար լեզու-1/անգլերեն/		
Դասընթացի նահատկացվող կրեդիտը	37 կրեդիտ		
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին, 2-րդ կիսամյակ 2-րդ տարի, 1-ին, 2-րդ կիսամյակ 3-րդ տարի, 1-ին, 2-րդ կիսամյակ 4-րդ տարի, 1-ին, 2-րդ կիսամյակ		
Ժամերի բաշխումը		518	Դասախոսություն
			Սեմինար
			Լաբորատորաշխատանք
			Գործնականաշխատանք
	Ինքնուրույն	592	
	Ընդամենը	1110	
Ստուգման ձևը	Ընթացիկ քննություն, ստուգարք		
Դասընթացի նպատակը	«Անգլերեն լեզու» առարկան առանձնակի է կարևորված անգլերենի ընդհանուր իմացության զարգացման գործում: Առարկայի հիմնական նպատակն է հարստացնել ուսանողների անգլերեն լեզվի գիտելիքները, կատարելագործել նրանց բանավոր և գրավոր խոսքի հմտությունները, ընդլայնել այն թեմաների շրջանակը, որտեղ նրանք կարող են արդյունավետ օգտագործել անգլերեն լեզուն, ստեղծել համապատասխան պայմաններ՝ կիրառելու լեզուն հաղորդակցության գործընթացում, ուսանողներին նախապատրաստել լեզվաբանական ցիկլի առարկաների ուսումնասիրություններին: Անգլերեն լեզու առարկան սերտորեն կապված է անգլիական բաժնում ուսուցանվող մյուս մասնագիտական		

	առարկաների հետ (քերականության, հնչյունաբանության, բառագիտության, ոճագիտության, գործաբանություն) և նպատակ ունի ապահովելու միջառարկայական կապը ողջ դասավանդման ընթացքում: Առարկայի առաջադրած թեմատիկ դասընթացը հնարավորություն կտա ուսանողներին ձեռք բերած իմացություններն ու գիտելիքները արդյունավետ օգտագործել անգլերենի տեսական և գործնական առարկաների յուրացման գործընթացում՝ դրանք դարձնելով առավել ուշագրավ:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> <u>Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է իմանա</u> անգլերեն լեզվի բառակազմական և քերականական կառուցվածքների մասին, որն անհրաժեշտ է լեզվի սահուն կիրառման համար խոսակցական և գրական խոսքում բառապաշարի ու քերականության առանձնահատկությունները լեզվական կայուն հմտություններ՝ դրսևորման բանավոր և գրավոր ձևերում հարուստ բառապաշար ազատ խոսքի ձևավորման համար <i>Չմտություն</i> Լեզվական խոր և համակողմանի գիտելիքների Ձեռք բերած գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտությունների <i>Կարողունակություն</i> կատարել ինքնուրույն եզրակացություններ, համեմատություններ, զուգահեռներ անցկացնել դրանց միջև ցուցաբերել համապատասխան լեզվամտածողություն զանազանել ամերիկյան և բրիտանական անգլերենի տարբերակիչ առանձնահատկությունները կատարել տարաբնույթ տեքստերի թարգմանություններ
Դասընթացի բովանդակությունը	Unit 1 Human Planet Grammar Present Simple/Present Continuous/State Verbs Past Simple/Past Continuous/Used to/Would Phonetics The Phonetic System of the English Language. Letters and Sounds The organs of speech and their functions. Dialogues. Tongue twisters.

Letters and Sounds

Unit 2

People

Grammar

Present Perfect Simple/Present Perfect Continuous

Adjectives/Adverbs/Degrees of Comparison/Types of Comparison

Phonetics

Classification of Vowels. Reading Practice.

Classification of Vowels.DialoguesPhonetic Ex-es. Letters and Sounds

Unit 3

The Media

Grammar

Modal Verbs

Passive Voice

Phonetics

Classification of Consonants. Reading Practice. Tongue twister.

Unit 4

Health

Grammar

Verb Patterns

Future Forms

Phonetics

The Junction of Speech Sounds

Assimilation. Phonetic Ex-es.

Unit 5

Natural World

Grammar

Articles

Relative Clauses

Phonetics

Assimilation. Reading Practice. Tongue twister.

Accommodation. Combining Sounds

Elision. Dialogues. Tongue twisters. Letters and Sounds

Unit 6

Society and Family

Grammar

Conditionals

Types of Questions/Embedded Questions

Phrasal Verbs

Phonetics

Linking /r/. Combining Sounds

Syllable Formation. Reading Practice. Tongue twister. Combining Sounds

Syllable Division. Reading Practice. Tongue twister

The Accentual Structure of English Words

	Unit 7 Science Grammar Obligation: should, must and have to Phonetics Word stress and the schwa Unit 8 The Night Grammar Verb patterns Future intentions: going to, hoping to Phonetics Sentence stress: key words and clarity Unit 9 Work and Industry Grammar Used to/be/get used to Phonetics Reading Practice. Tongue twister. Unit 10 Global Affairs Grammar Passive Voice Have something done Phonetics Pausing and emphatic stress. Phonetic Ex-es. Unit 11 The Environment Grammar Past perfect Phonetics Intonation in question tags Unit 12 Sport Grammar Conditionals Past perfect continuous Phonetics Intonation in lists
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf Դասընթացի կրթական վերջնադրույունքներին հասնելու ընթացքի գնահատում`

	1. Մասնակցությունը դասընթացին (ընդհանուր գնահատականի 20 %-ը կամ 20 միավոր) ➤ Գնահատման մեթոդը՝ - Հաճախումների հաշվառում ➤ Գնահատման չափանիշը՝ - ներկայություն 2. Մասնակցությունը գործնական աշխատանքներին (ընդհանուր գնահատականի 20 %-ը կամ 20 միավոր) Գնահատման մեթոդը՝ - մասնակցությունը լսարանային քննարկումներին - բանավոր հարցման արդյունքների հաշվառում 3. Ինքնուրույն աշխատանքներ (ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր) Գնահատման մեթոդը՝ - Ted Talk-երի կատարում - դիտարկվող նյութի մասնագիտական վերլուծության ներկայացման որակ, - Թեստային և այլ բնույթի աշխատանքների ստուգում: 6. Գործնական հմտություններ(ընդհանուր գնահատականի 10 %-ը կամ 10 միավոր) Գնահատման մեթոդը՝ - Միավորը տրվում է ուսանողին գործնական հանձնարարություններից դրական գնահատական ստանալու դեպքում: ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ Հանրագումարային քննություն (ընդհանուր գնահատականի 20 %-ը կամ 20 միավոր) Ստուգման ձևը և գնահատման մեթոդը՝ Միջանկյալ քննություններ՝ թեստային տարբերակով Գնահատման չափանիշները՝ առարկայի ընդհանուր իմացությունը:
Գրականություն	Պարտադիր-

	Ջեղիսակ	Անվանում	Ջրատարակման տարի
1	Ian . Lebeau, Gareth Rees	New Language Leader Pre-Intermediate	2013
2	George . Woorland	Key Words for Fluency	2005
3	Mark . Lloyd, Jeremy Day Diane Hall	Active Grammar	2011
4	Peter . Roach	English Phonetics and Phonology	

Լրացուցիչ-

	Ջեղիսակ	Անվանում	Ջրատարակման տարի
1	Mark Foley, .	MyGrammarLab	2011
2	Mark . Hancock	English Pronunciation in Use, Intermediate	
3	Ann Baker .	“Ship or Sheep” An intermediate pronunciation course	

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՕԼԳ/բ-071 Երկրորդ օտար լեզու-2 / գերմաներեն, ֆրանսերեն
Դասընթացին	17 կրեդիտ

հատկացվող կրեդիտը			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի,1-ին,2-րդ կիսամյակ 4-րդ տարի,1-ին,2-րդ կիսամյակ		
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	238	Դասախոսություն
			Սեմինար
			Լաբորատոր աշխատանք
			Գործնական աշխատանք
	Ինքնուրույն	272	
	Ընդամենը	510	
Ստուգման ձևը	ստուգարք		
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է զարգացնել ուսանողների՝ գերմաներենի բառապաշարի, քերականության և արտասանության վերաբերյալ գիտելիքները, ամրապնդել ուսանողների բանավոր և գրավոր խոսքը, որը կհամապատասխանի լեզուների իմացության համաեվրոպական համակարգի A2 (միջին մակարդակ) մակարդակին:		
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Կիմանա մարդու արտաքինին և բնավորությանը, դպրոցի, մասնագիտություններին և կրթությանը, առօրյա զբաղմունքներին, հեռուստատեսությանը, արդյունաբերությանը վերաբերող բառապաշար, Կսովորի գերմաներեն քերականության հիմնական կանոնները (ածականների հոլովում, համեմատության աստիճաններ, կրավորական սեռ, բարդ նախադասությունների շարահասություն, անորոշ դերբայ (Infinitiv mit zu), նախդիրներ, բայերի խնդրառություն, ըղձական եղանակ), <i>Չմտություն</i> Կհասկանա գերմաներեն արտասանվող առօրյա թեմաներին առնչվող դանդաղ խոսքը, Կարձագանքի գերմաներենով տրված հարցերին և կկազմի կապակցված նախադասություններ, թեև դեռևս ոչ այնքան վարժ, սակայն հասկանալի լեզվով, Կպատասխանի գրավոր հարցումներին, հրավերներին և կկատարի հարցում առօրյային առնչվող թեմաների շուրջ իրեն հետաքրքրող տեղեկատվությունը ստանալու համար, Կհասկանա գովազդներ, տեղեկատվական տեքստեր, հայտարարություններ, պարզ պատմվածքներ, <i>Կարողունակություն</i> կկարողանա կարդալ, ընկալել, որոշ չափով վերարտադրել և թարգմանել ընդհանուր հաղորդակցական նշանակության տեքստեր. կկարողանա հաղորդակցվել գերմաներեն լեզվով իրեն ծանոթ առօրյա թեմաների շուրջ:		
Դասընթացի բովանդակությունը	Ausspracheregeln, das deutsche Alphabet		

	Sich begrüßen, sich und andere vorstellen, Personalpronomen	
	Konjugation der Verben heißen, sein, haben und anderer regelmäßigen Verben	
	Zahlen bis 100, Rechnen, Beruf und Herkunft angeben	
	Wortschatz: Personalangaben Grammatik: W-Fragen	
	Wortschatz: Gegenstände benennen und beschreiben, Preisangaben verstehen und notieren Grammatik: Bestimmter/Unbestimmter Artikel	
	Grammatik: Possessivartikel, Negation mit kein und nicht	
	Wortschatz: Versteigerung (Zahlen bis 1000) Grammatik: Possessivartikel	
	Wortschatz: Meine Familie Grammatik: Akkusativ	
	Wortschatz: Essgewohnheiten beschreiben, Lieblingsessen Grammatik: Akkusativ	
	Lebensmittel einkaufen, Etwas im Restaurant bestellen und bezahlen, Einkaufszettel schreiben	
	Wortschatz: Essgewohnheiten beschreiben, Lieblingsessen Grammatik: Akkusativ	
	Wortschatz: Freizeitaktivitäten Grammatik: Trennbare Verben	
	Wortschatz: Zurechtweisen Grammatik: das Modalverb "dürfen", "sollen"	
	Wortschatz: Um Auskunft bitten Grammatik: Modalverben „müssen, können“	
	Wortschatz: Sich verabreden Wortschatz: Uhrzeit, Ansichtskarte schreiben	
	Wortschatz: Wohnung Grammatik: Demonstrativpronomen	
	Wortschatz: Einrichtungsgegenstände Grammatik: Indefinitpronomen	
	Wortschatz: Über Verbote informieren Grammatik: Wechselpositionen	
	Postkarte an Freunde schreiben	
	Mein Traumhaus Ortsangaben Aufsatz schreiben, „Meine Wohnung“	
	Übersetzung aus dem Deutschen ins Armenische/Englische	
	Übersetzung aus dem Armenischen/Englischen ins Deutsche	
	Grammatische Regeln erklären	
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf	
Գրականություն	Թեստավորում, բանավոր հարցում, ձևավորող գնահատում:	
	Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)	

	Themen Aktuell A 1, Kursbuch und Arbeitsbuch, Hueber 2004, München	
	Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)	
	Մ.Յարությունյան, «Գերմաներեն քերականության համառոտ ձեռնարկ», Ե աս 2004.	

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-033-Տնտեսական և սոցիալական աշխարհագրություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	22
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	1. ուսանողի մոտ ձևավորել տարածքի բնառեսուրսային ներուժը գնահատելու ունակություններ. 2. ուսանողը կարողանա քարտեզի վրա ցույց տալ պետությունները և դրանց տարածքի, բնակչության, կառավարման ձևի վերաբերյալ ունենա պատկերացում. 3. ձևավորել գիտելիքներ աշխարհի բնկաչության թվաքանակի, վերարտադրության ձևերի, սեռատարիքային կազմի վերաբերյալ. 4. ուսանողի մոտ ձևավորել տարածքի վերլուծություն և ունակությունները աշխարհագրական դիրքի ազդեցության տեսանկյունից:			
Դասընթացի վերջնադրյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • տնտեսական աշխարհագրության օբյեկտը, առարկան, խնդիրները և բովանդակությունը, առարկայի տեղը աշխարհագրական գիտությունների համակարգում, կապը այլ գիտությունների հետ, • տնտեսական աշխարհագրության հիմնական հասկացությունները , • աշխարհի քաղաքական քարտեզի ձևավորման փուլերն ու ենթափուլերը, պետությունների տիպերն ըստ պետական կարգի և քաղաքական ռեժիմի, • բնական ռեսուրսների տեսակները, գնահատումները դասակարգումները, • բնակչության թիվը, շարժը, կազմը, տեղաբաշխումը, տարաբնակեցումը, խիտ և նոսր բնակակեցման պատճառները, • ԳՏՀ Էուրյունը, բնորոշ գծերը և բաղկացուցիչ մասերը, • համաաշխարհային տնտեսության ճյուղային և տարածական կառուցվածքը,			

	տեղաբաշխման գործոնները, Հմտություն • ցուցաբերել սերվիս մասնագիտության ոլորտում հետազոտությունների որակի իմացություն, ստացված հմտությունները կիրառել պրակտիկ աշխատանքներում Կարողունակություն • բացահայտել բնակչության շարժի, կազմի, տեղաբաշխման առանձնահատկությունները, • ցույց տալ աշխարհի բնակչության խտաբնակ արեալները, քաղաքային խոշոր ագլոմերացիաները, մեգալապոլիսները, • բացահայտել ՉՏԸ ժամանակաշրջանում տնտեսական տարբեր ճյուղերի միջև եղած համամասնության փոփոխությունները, • վերլուծել աշխարհի տարբեր տարածաշրջանների բնակչության և տնտեսության ճյուղերի վերաբերյալ տեքստային, քարտոզագրական և վիճակագրական նյութերը, • կազմել աղյուսակներ քարտեզասխեմաներ, գծապատկերներ / գրաֆիկներ, դիագրամներ / և օգտվել դրանցից: • Տարածաշրջանների բնական նեոուժի իմացության միջոցով կկարողանան համապատասխան տնտեսության ճյուղեր զարգացնել • հանձնարարված գրականության հիման վրա կկարողանան կազմել ռեֆերատներ
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Տնտեսական և սոցիալական աշխարհագրության առարկան, ուսումնասիրման մեթոդներ, կապը մյուս գիտությունների հետ: Թեմայում քննարկվում է տնտեսական աշխարհագրության ծագումը, էությունը, ուսումնասիրման առարկան և օբյեկտը, խնդիրները: Լուսաբանվում են տնտեսաաշխարհագրական ուսումնասիրման մեթոդները, դրանց յուրահատկությունները, տրվում է կապն այլ գիտությունների հետ: Թեմա 2. Արտադրողական ուժերի տեղաբաշխման օրինաչափությունները: Արտադրողական ուժերի տեղաբաշխման վրա ազդող գործոնները տարբեր տնտեսավարման ձևերի ընթացքում: Լուսաբանվում է մրցակցության ազդեցությունն արտադրողական ուժերի տեղաբաշխման վրա: Բերվում են մրցակցության օրինակներ: Առանձին քննարկման է ենթարկվում հանրային արտադրահարաբերությունների պայմաններում արտադրության զարգացման օրինաչափությունները: Քննարկվում են նաև արտադրողական ուժերի տեղամաքշխման սկզբունքները և գործոնները: Թեմա 3. Աշխարհի ժամանակակից քաղաքական քարտեզի ձևավորման փուլերը: Սահմանվում է աշխարհի քաղաքական քարտեզի հասկացությունը: Աշխարհի ժամանակակից քաղաքական քարտեզի ձևավորման հիմնական փուլերը առանձնանում են ըստ ժամանակահատվածների և դրանց վրա ազդող գործոնների: Առանձնակի ուշադրություն է դարձվում 20-րդ դարում տեղի ունեցած փոփոխությունների վրա՝ համաաշխարհային պատերազմներ, գաղութային համակարգի փլուզում, ԽՍՀՄ փլուզում, սոցիալիստական համակարգի փլուզում, Եվրոպայում քաղաքական քարտեզի ձևափոխում և այլն: Թեմա 4. Տնտեսական աշխարհագրության առանցքային հասկացությունների էությունը՝ աշխարհագրական դիրք, աշխատանքային աշխարհագրական բաժանում (ԱԱԲ), շրջան, շրջանացում հասկացությունների: Քննարկվում է աշխարհագրական դիրք, ԱԱԲ, տնտեսական շրջան հասկացությունների էությունը, տրվում է նրա աշխարհագրական, տնտեսաաշխարհագրական, քաղաքաաշխարհագրական,

տրանսպորտաաշխարհագրական տիպերի, աշխատանքի տարածքային բաժանման սկզբունքները, շրջանացման բնորոշումը և իրականացման ձևերը:
Թեմա 5. Աշխարհի ընդերքի ռեսուրսների աշխարհագրական գնահատա-կանը:
Թեմայում քննարկվում են համամոլորակային նշանակություն ունեցող ընդերքի ռեսուրսները: Կատարվում է դրանց դասակարգումը ըստ խմբերի՝ վառելիքային, մետաղային, ոչ մետաղային: Առանձնացվում են ռեսուրսներով հարուստ երկրները, դրանց խմբերը: Քննարկվում են ռեսուրսների օգտագործման արդի ձևերը և բնապահպանական հիմնախնդիրները:

Թեմա 6. Աշխարհի բնակչության թվաքանակը, կազմը, կառուցվածքը, տարաբնակցումը և խտաբնակ արևալները:

Բնակչության առաջին արտադրողական ուժն է: Հետևաբար, նրա թվաքանակի, աճի կամ վերարտադրության հարցերի ուսումնասիրությունը, կապված է արտադրողական ուժերի տեղաբաշխման հետ: Քանի որ հենց բնակչությունն է հանդիսանում արտադրանքի և ծառայությունների սպառողը, ապա բնակչության թվի, վերարտադրության գործակիցը շատ կարևոր է արտադրողական ուժերի տեղաբաշխման հիմնահարցերը լուծելու համար: Թեմայում քննարկվում է բնակչության վերարտադրություն հասկացությունը, ներկայացվում են խտաբնակ արեալների ձևավորման նախադրյալները:

Թեմա 7. Համաշխարհային տնտեսության ճյուղային կառուցվածքը և ԳՏ՝ ազդեցությունը դրա վրա::

Թեմայում լուսաբանվում է համաշխարհային տնտեսության ձևավորման փուլերը, դրա ազդեցությունն ազգային տնտեսությունների կայացման գործում: Քննարկվում են համաշխարհային տնտեսության հիմնական ճյուղերը՝ արտադրական, ոչ արտադրական: Ներկայացվում են ԳՏ՝ հիմնական բաղադրիչները, վերլուծվում է համաշխարհային տնտեսության զարգացման արդի դինամիկան:

Թեմա 8. Աշխարհի արդյունաբերության ճյուղային կառուցվածքը և տեղաբաշխումը:

Ժամանակակից համաշխարհային տնտեսության մեջ նյութական արտադրության առաջին բնակազավառը արդյունաբերությունն է: Թեմայում քննարկվում են արդյունաբերության հիմնական ճյուղերի՝ լեռնահանքային, վառելիքաէներգետիկ, քիմիական, մեքենաշինություն, շինանյութերի, թեթև և սննդի արդյունաբերության տեղաբաշխումն ըստ երկրների և արտադրատեսակների: Լուսաբանվում են նաև արդյունաբերության կրած փոփոխությունները 21-րդ դարում կապված ԳՏ՝ առաջընթացի հետ:

Թեմա 9. Աշխարհի գյուղատնտեսության ճյուղային կառուցվածքը և տեղաբաշխումը: <Կանաչ հեղափոխության> ազդեցությունը զարգացող երկրների տնտեսության վրա:

Գյուղատնտեսությունը հանդիսանալով նյութական արտադրության երկրորդ ոլորտը, ի տարբերություն արդյունաբերության մեծ կախվածություն ունի բնակլիմայական պայմաններից: Այդ պատճառով էլ գյուղատնտեսական արտադրատեսակների արտադրությունն քննարկվում է ըստ առանձին երկրների և շրջանների: Լուսաբանվում են նաև գյուղատնտեսության զարգացման ձևերը՝ Էքստենսիվ, ինտենսիվ: Վերլուծվում են կանաչ հեղափոխության հիմնական 3 բաղադրիչները:

Թեմա 10. Համաշխարհային տրանսպորտի կառուցվածքը:

Արդյունաբերությունից և գյուղատնտեսությունից հետո, նյութական արտադրության հաջորդ բնագավառը տրանսպորտն է: ԳՏ՝ դարաշրջանում վերը նշված գործառնություններից բացի տրանսպորտը կարևոր ազդեցություն ունի ենթակառուցվածքի ձևավորման գործում: Թեմայում քննարկվում են նաև տրանսպորտի հիմնական ճյուղերը:

Թեմա 11 Ոչ արտադրական ոլորտի կառուցվածքը և հիմնական բաղադրիչները Առանձնակի անդրադարձ է կատարվում ծառայությունների ոլորտին, որն արդի

	համաշխարհային տնտեսության ամենաարագ զարգացող ճյուղն է: Ներկայացվում են ծառայությունների ավանդական և նոր ճյուղերը, դրանց աշխարհագրական տեղաբաշխումը և դերը ետինդուստրիալ երկրներում: Թեմա12. Աշխարհաքաղաքականության եռությունը, հասկացությունները և հիմնական դպրոցները: Աշխարհաքաղաքականություն հասկացությունը ներառի տնտեսական համակարգի ձևավորման գլխավոր բաղադրիչներից է, մեկնաբանվում է ավելի լայն իմաստով , այսինքն որպես գիտություն, որն արտահայտում է տարածքի և քաղաքականության փոխազդեցությունը:Այս մոտեցման համաձայն այն պետք է մի կողմից ուսումնասիրի տարածության հատկությունները, որոնք ազդում են քաղաքական տարբեր դրսևորումների վրա, մյուս կողմից քաղաքականության ազդեցությունը տարածքի վրա: Թեմայում ներկայացվում են նաև առավել հայտնի աշխարհաքաղաքական դպրոցները՝ Անգլիական, Ամերիկյան, Ճապոնական, Գերմանական: Թեմա 13. Համաշխարհային առևտուրը և միջազգային տնտեսական հարաբերությունները: Միջազգային տնտեսական կապերի եռությունը և հիմնական ձևերը: Համաշխարհային շուկայի եռությունը և զարգացման ուղղությունները: Բաց տնտեսության և ազատ տնտեսական գոտիներ, ձևերը, նպատակները: Ֆինանսական գործունեության գլխավոր կենտրոնները, կապիտալի արտահանման աշխարհագրություն: Միջազգային գիտատեխնիկական կապեր, միջազգային ծառայությունների տրամադրում, միջազգային զբոսաշրջություն: Ձևերը, եղանակները դերն ու նշանակությունը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Ս. Մելքումյան Ընդհանուր տնտեսականաշխարհագրություն2004 2. Ս. Մանասյան, Ռ. Մարգարյան Տնտեսական աշխարհագրություն2004 3. Թ. Ծаксаковский«Һоциально-экономическая география мира», том 1,22006 Լրացուցիչ- 1. Ժ. Թ. Թавилова Һкономическая и социальная география мира2006 2. Թ. Թольский Һоциальная экономическая география зарубежных стран2004 3. Թ. Һавьялова«Һоциально-экономическая геогография мира в таблицах2004 4. Ս. Մելքումյան ՀՀ և ԼՂՀ Տնտեսական և սոցիալական աշխարհագրություն 2007

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/բ -011-Հայ ազգագրություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	20
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն		48	
Ընդամենը		90		
Ստուգման ձևը	ստուգաք			
Դասընթացի նպատակը	Սովորողներին ներկայացնել հայ ժողովրդի տնտեսական կենցաղի			

	տարբեր ոլորտները, նյութական մշակույթը, բնակավայրերի և կացարանների տիպերը, տարբեր ազգագրական շրջանների խտիանոցը ու ազգային տարազի ընդհանուր գծերն և առանձնահատկությունները, ծանոթացնել հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթին, ծեսերին ու ծիսակարգին, ազգային ավանդույթներին ու սովորույթներին, ընտանեկան ու հասարակական հարաբերություններին, պաշտամունքին ու հավատալիքներին :
Դասընթացի վերջնադրոյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրոյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Չայ ազգագրության սկզբնաղբյուրները, ազգագրության հիմնախնդիրները, տնտեսական գործունեության ավանդական ճյուղերը, ազգային տարազի և ազգային սննդի առանձնահատկությունները, հասարակական և ընտանեկան հարաբերությունների բնույթը, պաշտամունքն ու հավատալիքները, ազգային ծեսերն ու սովորույթունները <i>Չմտություն</i> ազգագրական բնույթի տվյալներ հավաքագրելու, դրանք համակարգելու, վերլուծելու և ներկայացնելու հմտություն <i>Կարողունակություն</i> Չամադրել տարբեր ազգագրական շրջանների տնտեսական կենցաղի, հոգևոր ու նյութական մշակույթի, հասարակական և ընտանեկան հարաբերությունների տարրերը, բացահայտել դրանց ընդհանրություններն ու տարբերությունները
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>Թեմա 1.</u> Չայ ազգագրության՝ որպես գիտության ձևավորման պատմությունը: <u>Թեմա 2.</u> Տնտեսական կենցաղը: <u>Թեմա 3.</u> Արհեստները, կապի և հաղորդակցման միջոցները: <u>Թեմա 4.</u> Բնակավայրերի ու կացարանների տեսակները : <u>Թեմա 5.</u> Ազգային սնունդ և ըմպելիք: <u>Թեմա 6.</u> Ազգային տարազի առանձնահատկությունները: <u>Թեմա 7.</u> Ընտանիքը և ընտանեկան կենցաղը: <u>Թեմա 8.</u> Ծեսեր և ծիսակարգ. Ծննդյան ծեսերը Չին Չայաստանում: <u>Թեմա 9.</u> Ամուսնական ծեսերն ու սովորույթունները: <u>Թեմա 10.</u> Չարանեկան ծեսերն ու սովորույթունները: <u>Թեմա 11.</u> Չուղարկավորության ծեսերն ու սովորույթունները: <u>Թեմա 12.</u> Ազգային տոները: <u>Թեմա 13.</u> Պաշտամունքը և հավատալիքները: <u>Թեմա 14.</u> Խաղերը հայոց սոցիոմշակութային համակարգում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteiqneri%20stugman.pdf Գնահատումն իրականացվում է բազմագործոնային համակարգով՝ 100 բալանոց սանդղակով, հետևյալ բաղադրիչների ներառմամբ. • ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճան, • ինքնուրույն աշխատանքի կատարում, • սեմինար պարապմունքներին ուսանողի մասնակցություն, • ուսանողի կողմից դրսևորած ընթացիկ ակտիվություն, հմտություններ և կարողություններ, • թեստային առաջադրանքներ՝ պատասխանի ընտրությամբ կամ կարճ ազատ պատասխանով հարցերով:
Գրականություն	Պարտադիր 1. Չայ ազգագրություն և բանահյուսություն, հ. 1-26, Երևան, 1970-2008 2. Ազգագրական հանդես, Չատոր 1-26, Ծուշի, Թիֆլիս, 1895-1916 3. Բոդյան Վ., Չայ ազգագրություն, Երևան, 1974 4. Էմինեան, Ազգագրական ժողովածու, Մոսկվա 1901-1908 5. Լալայան Ե., Երկեր, Երևան, 1983

	6. Նահապետյան Ռ., Հայ ազգագրության պատմություն, մաս 1, Երևան, 2010 7. Նահապետյան Ռ. Ազգաբանական ուսումնասիրություններ-1-3, Երևան, 2020 8. Тер-Саркисян А., Армяне, Ер, 1998 9. Тер-Саркисян А., История и культура армянского народа, Ер, 2005 Լրացուցիչ 1. Գաբրիելյան Մ., Հայկական ընտանիքն անցումային շրջանում, Երևան, 200 2. Գրիգորյան Ֆ., Հայկական ազգային տարագ, Երևան, 2011 3. Բոդյան Վ., Հայ ժողովրդական խաղեր, հատոր 1-3 4. Բոդյան Վ. Երկրագործական մշակույթը Հայաստանում 5. Նահապետյան Ռ., Հայոց սոցիոնորմատիվ մշակույթը, մաս 1, Երևան, 2009 6. Նահապետյան Ռ., Հայոց ազգակցական համակարգը, /19-րդ դարի երկրորդ կես, 20-րդ դարի սկիզբ/, Երևան, 2012 7. Իսրայելյան Յ. Պաշտամունքն ու հավատալիքները ուշ բրոնզեդարյան Հայաստանում, Երևան, 1973 8. Յ. Իսրայելյան, Արևի պաշտամունքի հետքերը բրոնզեդարյան Հայաստանում 9. Կարապետյան Է. Օժիտը հայոց մեջ, Երևան, 1978 10. Հարությունյան Ս., Հին հայոց հավատալիքները, կրոնը, պաշտամունքն ու դիցարանը, Երևան, 2001 11. Հովհաննիսյան Ս., Ամուսանա-ընտանեկան իրավունքը վաղ ավատատիրական Հայաստանում, Երևան, 1976 12. Մադոյան Գ. Հայկական ընտանիք (Դրվագներ հոգևոր-կրոնական ավանդույթի և ավանդության), Երևան, 2018 13. Շագոյան Գ. «Յոթ օր, յոթ գիշեր. հայոց հարսանիքի համապատկեր, Երևան, 2011, 14. Քաջբերունի, Հայկական սովորություններ, ԱՅ, Թիֆլիս, 1903 15. Ղանալանյան Ա., Ավանդապատում

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ – 170-Հայաստանի աշխարհագրություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	28
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	28
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	քննություն			
Դասընթացի նպատակը	ՀՀ աշխարհագրություն դասընթացի նպատակն է ապագա աշխարհագրագետ մասնագետներին ծանոթացնել երկրի բնական և սոցիալ-տնտեսական ներուժին, տնտեսության տեղաբաշխմանը, կառուցվածքին, զբոսաշրջության արդի վիճակին և առկա հիմնախնդիրներին: Բացահայտել տնտեսության յուրաքանչյուր ճյուղի դերը հանրապետության համար:			

	Սովորեցնել տարածքային համալիր ուսումնասիրություն կատարելու մեխանիզմներին ՀՀ մարզերի օրինակով: Տվյալ գիտելիքների իմացությունը հեշտացնում է տնտեսաաշխարհագրական մյուս ճյուղի և տնտեսագիտական առարկաների ուսումնասիրությունը:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<u>Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է.</u> ➤ կարողանան ձեռք բերված տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, ➤ տիրապետի բնական ռեսուրսների և տնտեսության ճյուղերի գնահատման հմտություններին, ➤ կարողանա տնտեսական դասակարգման ենթարկել ՀՀ մարզերը ➤ կարողանա վերլուծել տարածաշրջանը ի հայտ բերելով զբոսաշրջային նշանակություն ունեցող ուժեղ և թույլ կողմերը: <u>Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է կարողանա.</u> ✓ Անցած նյութը հնարավորություն է տալիս հեշտությամբ յուրացնել տնտեսաաշխարհագրական ճյուղին պատկանող մյուս առարկաները, որոնք ուսումնասիրվում են բարձր կուրսերում: ✓ Տարածաշրջանների բնական նեոուժի իմացության միջոցով կկարողանան համապատասխան տնտեսության ճյուղեր զարգացնել ✓ Կարողանա իրականացնել սերվիսի ոլորտի ճյուղերի վերլուծություն: ✓ Հանձնարարված գրականության հիման վրա կկարողանան կազմել ռեֆերատներ
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>Թեմա 1 ՀՀ տարածքը, դիրքը, սահմանները: Բնական պայմանների և ռեսուրսների տնտեսաաշխարհագրական գնահատականը:</u> Թեմայում լուսաբանված են ՀՀ-ի մետաղային, ոչ մետաղային, հողային, բուսական, ջրային, ռելիեֆային ռեսուրսները, տրված է դրանց տնտեսաաշխարհագրական գնահատականը: Վերլուծված է հանրապետության ՏԱԴ-ը, ՔԱԴ-ը, մեկերևույթի հիմնական ձևերը և դրանց ազդեցությունը արտադրողական ուժերի տեղաբաշխման վրա: <u>Թեմա 2 ՀՀ բնակչության թվաքանակը, շարժի ընդհանուր բնութագիրը, աշխատանքային ռեսուրսները և բնակչության տարաբնակեցումը:</u> Թեմայում համակողմանի վերլուծված են հանրապետության բնակչության թվաքանակի շարժի պատճառները, դրանց վրա ազդող գործոնները: Առանձնակի ուշադրություն է դարձված բնակչության սեռատարիքային կազմի, աշխատանքային ռեսուրսների ռացիոնալ օգտագործման խնդիրների և հանրապետության բնակչության տարաբնակեցման համակարգին: <u>Թեմա 3 ՀՀ արդյունաբերության ճյուղերի նկարագիրը և տեղաբաշխումը:</u> Թեմայում վերլուծված է հանրապետության արդյունաբերության ճյուղային և տարածքային կառուցվածքը, առանձնակի ուշադրություն է դարձված՝ վառելիքաէներգետիկ, լեռնահանքային, քիմիական, մեքենաշինական, շինանյութերի, անտառային և փայտամշակման, թեթև և սննդի արդյունաբերության ճյուղերին: <u>Թեմա 4 ՀՀ գյուղատնտեսության տարածքային և ճյուղային կառուցվածքը:</u> Թեմայում քննարկված են հանրապետության գյուղատնտեսության ճյուղային կառուցվածքի կրած փոփոխությունները

	1990-ական թվականներից հետո: Լուսաբանված են հիմնական ճյուղերի՝ բուսաբուծության և անասնաբուծության զարգացման բնական և սոցիալ տնտեսական նախադրյալները և արդի վիճակը: <u>Թեմա 5 ՀՀ տրանսպորտի տնտեսաաշխարհագրական գնահատականը:</u> Թեմայում քննարկվում են հանրապետությունում տրանսպորտային համակարգերի զարգացման հնարավորությունները: Հաղարդակցման ուղիների ազդեցությունը հանրապետության տնտեսության զարգացման վրա, տրված է տրանսպորտի ենթաճյուղերի վերլուծություն: <u>Թեմա 6 ՀՀ ոչ արտադրական ոլորտը:</u> Տնտեսության զարգացման արդի փուլում գնալով ավելի մեծ տեղ ու դեր է ձեռք բերում ոչ արտադրական ոլորտը: Թեմայում լուսաբանված են ՀՀ ոչ արտադրական ոլորտի հիմնական ճյուղերի՝ զբոսաշրջության, առևտրի, գիտության և կրթության, սպասարկման ոլորտի և այլ ճյուղերի տարածական տեղաբաշխման և զարգացման հիմնահարցերը: <u>Թեմա 7 ՀՀ վարչատարածքային կառուցվածքը և մարզերի տնտեսաաշխարհագրական գնահատականը:</u> Թեմայում լուսաբանված են ՀՀ վարչատարածքային բաժանման փոփոխությունները 20-րդ դարում: Վերլուծված են հանրապետության արդի վարչատարածքային բաժանման առաջին կարգի միավորները՝ մարզերը, տրված է նրանցից յուրաքանչյուրի տնտեսաաշխարհագրական համալիր գնահատականը՝ տարածքի, բնական ռեսուրսների, բնակչության, տնտեսության ճյուղային կառուցվածքի վերլուծությունը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎԴՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20qiteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	1. Ա. Ավագյան, ՀՀ ընդերքի աշխարհագրական գնահատականը մաս1, մաս 2001-2007 2. Ս. Մելքումյան ՀՀ և ԼՂՀ տնտեսական և սոցիալական աշխարհագրություն2007 3. Մանասյան Մ., Եղյան Գ. Լոռու մարզ 2003 4. Շ. Հարությունյան Չբոսաշրջության ինդուստրիա և աշխարհագրություն 2004 5. Ս. Մելքումյան ՀՀ արտաքին տնտեսական կապերը 2001

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-046 Բնակչության աշխարհագրություն և ազգագրության հիմունքներով			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	22

			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	20
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	«Բնակչության աշխարհագրություն և ազգագրության հիմունքներով և դասընթացի նպատակն է ապագա աշխարհագետ մասնագետներին սովորեցնել բացահայտել աշխարհի, առանձին տարածաշրջանների և պետությունների բնակչության թվաքանակի կազմավորման և շարժընթացի առանձնահատկություններն ու տարածքային տարբերությունները, բնակչության բնական վերարտադրության ցուցանիշների փոփոխությունների արդի միտումները, բնակչության կազմի, սեռատարիքային կառուցվածքի, տեղաբաշխման և տարաբնակեցման օրինաչափությունները և աշխարհագրական տարբերությունները, միգրացիոն գործընթացների դրդապատճառները, ուղղությունները, հետևանքները՝ կապելով ազգային առանձնահատկությունների հետ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է գիտելիքներ ունենա բնակչության թվաքանակի, բնական և մեխանիկական շարժընթացների, ազգային կազմի, նրանց ավանդությունների և սովորությունների, բնակչության տեղաբաշխման և տարաբնակեցման օրինաչափությունների վերաբերյալ <i>Չմտություն</i> սերվիսի ոլորտում աշխարհագրական հետազոտությունների մեթոդներին <i>Կարողունակություն</i> Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է կարողանա ինքնուրույն եզրահանգումների միջոցով որոշի բնակչության տեղն ու դերը, որպես հասարակության գլխավոր արտադրողական ուժ:			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. 2ժամ «Բնակչության աշխարհագրություն և առարկան, խնդիրները: Բնակչության թվաքանակը, ձևավորումը, շարժընթացը: Բնակչությունը որպես հասարակության գլխավոր արտադրողական ուժ: Բնակչության ուսումնասիրման գիտական և գործնական նշանակությունը: Բնակչության աշխարհագրությունը որպես սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրության գլխավոր ենթաճյուղ: Բնակչության թվաքանակը, ձևավորումը, կրած փոփոխությունները պատմական տարբեր ժամանակներում: Բնակչության թվաքանակի փոփոխությունների վրա ազդող գործոնները: Բնակչության թվաքանակի փոփոխություններն աշխարհամասերում և տարբեր երկրներում: Բնակչության վիճակագրական հաշվառումները և մարդահամարները. անհրաժեշտությունը, նշանակությունը: Մարդահամարների անցկացումը: Թեմա 2. 4ժամ			

Բնակչության բնական շարժընթացը. բնական վերարտադրություն

Բնակչության բնական շարժընթացը. վերարտադրություն: Բնակչության բնական վերարտադրության ցուցանիշները, դրանց վրա ազդող գործոնները: Վերարտադրության տիպերը, տարբերությունները: Վերարտադրությունը զարգացման տարբեր մակարդակ ունեցող երկրներում:

Ճնելիության և մահացության մակարդակների վրա ազդող գործոնները: Ճնելիության և մահացության մակարդակները վերարտադրության տարբեր տիպի երկրներում:

Թեմա 3. 2ժամ

Վերարտադրությունը զարգացման տարբեր մակարդակ ունեցող երկրներում

Վերարտադրության Էուբյունը: Վերարտադրության տիպերը: Վերարտադրությունը զարգացման տարբեր մակարդակներ ունեցող երկրներում: Վերարտադրության ռեժիմները:

Թեմա 4. 2ժամ

Բնակչության մեխանիկական շարժը

Բնակչության մեխանիկական շարժը՝ միգրացիա: Միգրացիայի տեսակները, պատճառները: Միգրացիան վաղ ժամանակներում, միջին դարերում, 20-րդ դարում: Միգրացիայի դերը երկրների բնակչության թվաքանակի փոփոխման գործում:

Թեմա 5. 2ժամ

Բնակչության դասակարգումն ըստ առանձին ցուցանիշների. սեռային կազմ, տարիքային կառուցվածք.

Բնակչության դասակարգումն ըստ առանձին ցուցանիշների: Բնակչության սեռային կազմը: Սեռային կազմը վերարտադրության տարբեր տիպի երկրներում: Սեռային կազմի վրա ազդող գործոնները:

Բնակչության տարիքային կառուցվածքը: Տարիքային կառուցվածքի վրա ազդող գործոնները: Բնակչության տարիքային կառուցվածքը վերարտադրության տարբեր տիպի երկրներում: Սեռատարիքային բուրգի Էուբյունը:

Թեմա 6. 2ժամ

Բնակչության ռասայական կազմը

«Ռասան հասկացությունը: Ռասաների ձևավորումը, աշխարհագրական տարածումը: Ռասաների բնորոշ առանձնահատկությունները, տարբերությունները: Բնակչության ռասայական կազմը: Հիմնական և միջռասայական խմբեր:

Թեմա 7. 6ժամ

Բնակչության ազգային և լեզվական կազմը

Բնակչության ազգային կազմը: «Ցեղ, «ազգություն, «ազգ հասկացությունները: Աշխարհի մեծաթիվ ազգերը, նրանց աշխարհագրական տարածումը: Բնակչության ձուլում (ասիմիլացիա), համախմբում (կոնսոլիդացիա):

Բնակչության բաշխումն ըստ լեզվի: Աշխարհի խոշորագույն լեզվաընտանիքներն ու լեզվախմբերը: Լեզուների տարածման օրինաչափությունները;

Թեմա 8. 2ժամ

Բնակչության կրոնական կազմը

Կրոն հասկացությունը: Կրոնի ծագումը: Համաաշխարհային և ազգային կրոններ, տարբերությունները, աշխարհագրական տարածումը:

Թեմա 9. 2ժամ

Աշխատանքային ռեսուրսներ. տնտեսապես ակտիվ

	բնակչություն Աշխատանքային ռեսուրսներն ըստ տարիքի և սեռի: Աշխատանքային ռեսուրսների զբաղվածությունն ըստ տնտեսության ոլորտների: Աշխատանքային ռեսուրսների կրթական մակարդակը: Տնտեսապես ակտիվ բնակչություն. զբաղվածության մակարդակը զարգացման տարբեր տիպի երկրներում: Թեմա 10. 2ժամ Բնակչության տեղաբաշխումը Բնակչության տեղաբաշխումը: Տեղաբաշխման վրա ազդող բնական և սոցիալ-տնտեսական գործոնները: Խիտ և նոսր բնակեցված շրջանները: Աշխարհի խիտ բնակեցված արեալները: Թեմա 11. 2ժամ Բնակչության տարաբնակեցումը Բնակչության տարաբնակեցում հասկացությունը: Տարաբնակեցման ձևերը: Բնակավայրերի տիպերը: Քաղաքների ծագումը, զարգացումը: Ուրբանիզացիայի էությունը, հատկանիշները: Քաղաքային ազլումերացիներ, մեգապոլիսներ: Քաղաքների դասակարգումն ըստ բնակչության թվաքանակի, գործառույթի: Գյուղական տարաբնակեցում, ձևերը: Տարաբնակեցման հիմնախնդիրները:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf Դասընթացն ավարտվում է 4-րդ կիսամյակում՝ ստուգարքով: . Առաջին ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - Անցած նյութի ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները (ընթացիկ ստուգումների) - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Երկրորդ ընթացիկ քննություն Գնահատման մեթոդը - Անցած նյութի ուսումնասիրության և վերլուծության համակարգված գնահատում Գնահատման չափանիշները - տարբերակների երեք հարցերից յուրաքանչյուրին տրված պատասխանի բովանդակությունը - պատասխանի մեջ նյութի ինքնուրույն յուրացման մասնաբաժինը - շարադրանքի տրամաբանվածությունը, ծրագրային նյութի յուրացվածության աստիճանը - ծրագրային նյութից դուրս իմացությունը Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում Ինքնուրույն աշխատանքների գնահատում -Դասընթացի համապատասխան թեմաների մշակում և վերլուծություն Հաճախելիություն Գնահատման մեթոդը - դասերին հաճախման հաշվառում Գնահատման չափանիշը -ներկայություն -մասնակցություն հարցերի քննարկմանը

	Համակարգչային թեստային ստուգում գնահատման չափանիշները -համակարգչային թեստային ստուգում նախատեսված չէ Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում արդյունքների հանրագումար գնահատման հարյուրմիավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Մանասյան Մ. «Բնակչության աշխարհագրությունը 2011թ. 2. Մանասյան Մ., Մարգարյան Ռ. «Աշխարհի բնակչությունը 2003թ. 3. М. Зеленков «Мировые религии: История и современность», 2008 Г. 4. В. Максаковский Географическая картина мира, книга 1,2 2006 Г. В. Вольский Социально-экономическая география зарубежного мира, 2003 Г.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-038- Հյուրասիրության ինդուստրիա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	28
			Մեմիևար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	28
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	քննություն			
Դասընթացի նպատակը	«Հյուրասիրության ինդուստրիա Ե առարկայի դասավանդման նպատակն է ուսանողներին կունենա հիմնարար տեսական գիտելիքներ տալ հյուրընկալության ինդուստրիայի վերաբերյալ: Ծանոթացնել հյուրընկալության ինդուստրիայի բովանդակությանը: Առարկայի հիմքում ընկած է հյուրասիրության ինդուստրիայի ուսումնասիրության մեթոդաբանությունն ու մեթոդները, հյուրասիրության ինդուստրիայի դերն ու նշանակությունը, հյուրասիրության մատուցման տեսակները, հյուրանոցային համալիրներում սննդի կազմակերպման տարբերակները և առանձնահատկությունները, հյուրատներում հյուրասիրության ռեսուրսների գնահատում, հյուրասիրության ինդուստրիայում գաղափարի մշակում, հյուրասիրության ինդուստրիայում շուկայի հետազոտությունը և մարքեթինգի իրականացումը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • հյուրընկալության ինդուստրիայի վերաբերյալ , հյուրասիրության առանձին ձևերի բովանդակության, գործունեության ձևերի, դերի ու նշանակության մասին: Հմտություն • հյուրընկալության ծրագրերի,			

	• պլանների կազմման աշխատանքներին: Կարողունակություն • ստացված արդյունքները կիրառել գործնական աշխատանքներում, • մշակել հյուրընկալության մասին արտասահմանյան երկրներում եղած փորձը, • օգտվել տարատեսակ գրական աղբյուրներից, ինտերնետային ռեսուրսներից և այլն, • ստացած գիտելիքները կիրառելու այլ հարակից գիտությունների շրջանակներում կատարվելիք ուսումնասիրություններում • ստեղծագործաբար կիրառել ունեցած գիտելիքները և ձևավորել նորերը
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա1 Զյուրասիրության ինդուստրիայի առարկան, խնդիրներն ու նպատակները: Թեմա 2 Ուսումնասիրության մեթոդները և առանձնահատկությունները: Թեմա 3 Զյուրասիրության ինդուստրիայի դերն ու նշանակությունը: Թեմա4 Զյուրասիրության ինդուստրիայի տեսակները: Թեմա5 Զյուրանոցային համալիրներում սննդի կազմակերպման տարբերակները և առանձնահատկությունները: Թեմա6 Զյուրատներում հյուրասիրության ռեսուրսների գնահատում: Թեմա7 Տրանսպորտի դերը հյուրասիրության ինդուստրիայի զարգացման գործում Թեմա8 Զյուրասիրության ինդուստրիայում շուկայի հետազոտություն և մարքեթինգ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ԿՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20qiteliqneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Սպասարկման կազմակերպում հյուրանոցներում և զբոսաշրջային համալիրներում, Երևան 2012թ 2. Զյուրատային բիզնես հիմնադրում և կառավարում; «Բի Ես Սիե Բիզնեսի Աջակցման Կենտրոն, Երևան 2018թ 3. Волков Ю.Ф., Введение в гостиничный и туристической бизнеса, Ростов, 2003. 4. Корнахова В.К., Караковская Т.А. ,Сервисная деятельность, М. ,2006. Լրացուցիչ- 1. Лорер Э., Сервис по королевски, Чроки ресторанного дела от Чарль 2. Тротера, М., 2006. 3. Զբոսաշրջության ինդուստրիա, Շուշան Զարությունյան, Երևան 2004

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-039- Ռեկրեացիոն աշխարհագրություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	32
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	38
	Ինքնուրույն	80		
	Ընդամենը	150		
Ստուգման ձևը	քննություն			

Դասընթացի նպատակը	«Ռեկրեացիոն աշխարհագրություն» առարկայի դասավանդումը նպատակ է հետապնդում բացահայտել բնական և հասարակական ռեկրեացիայի ռեսուրսները, ցույց տալ դրանց տեղաբաշխումը, պարզաբանել դրանց որակական հատկանիշները: Դասավանդման մեթոդները, թույլ կտան դասակարգել այդ ռեսուրսները, վեր հանել արդյունավետության որակներն ու դրանց օգտագործման ժամկետները և չափը
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • կիմանա տնտեսության երրորդային սեկտորի զարգացման առաջնահերթ անհրաժեշտությունը <i>Չմտություն</i> • (բուն մասնագիտական կարողություններ) • կհասկանա տնտեսության կառուցվածքում ռեկրեացիոն աշխարհագրության դերն ու նշանակությունը, <i>Կարողունակություն</i> • կկարողանա հիմնավորել հանգստի սերվիսի տարածքային կազմակերպման հնարավորությունները:
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>ԹԵՄԱ 1 Ռեկրեացիոն ռեսուրսներ</u> 1. Ռեկրեացիոն ռեսուրս հասակացություն 2. Ռեկրեացիոն ռեսուրսների դասակարգումը 3. Ռեկրեացիոն ռեսուրսների տեղաբաշխումը <u>ԹԵՄԱ 2 Չբոսաշրջային բնական ռեսուրսներ</u> 1. Չբոսաշրջային ռեսուրսների տեսակները 2. Բնական զբոսաշրջային ռեսուրսներ 3. Չբոսաշրջային ռեսուրսների հաշվառում և գնահատում: <u>ԹԵՄԱ 3 Հասարակական զբոսաշրջային ռեսուրսներ</u> 1. Պատմամշակութային ռեսուրսներ, 2. Ագրոտուրիզմի ռեսուրսներ 3. Արտադրական տուրիզմի ռեսուրսներ: <u>ԹԵՄԱ 4 Հանգստի ռեսուրսներ</u> 1. Հանգստի ռեսուրսների դասակարգում 2. Հանգստի ռեսուրսները Հայաստանում 3. Հանգստի կազմակերպում բնական օբյեկտներում <u>ԹԵՄԱ 5 Ուժերի վերականգնման ռեսուրսներ</u> 1. Բնական վերականգնող ռեսուրսներ 2. Հանգստի կազմակերպման ձևեր 3. Կլիման, որպես ռեկրեացիայի ռեսուրս 4. Վերականգնողական ռեսուրսների հաշվառում <u>ԹԵՄԱ 6 Բուժիչ և առողջության պահպանության ռեսուրսներ</u> 1. Ռեսուրսների հաշվառում 2. Բուժական ռեսուրսներ 3. Բուժիչ հանքային ջրեր 4. Առողջարաններ, դրանց տեղաբաշխումը <u>ԹԵՄԱ 7 Որսի, հատապտղային տուրիզմի և այլ ռեսուրսներ</u> 1. Որսավայրեր, դրանց կանոնակարգը և օգտագործման հնարավորությունները 2. Հատապտղային տուրիզմ, դրանց տարատեսակները 3. Որսի, հատապտղային տուրիզմի տեղաբաշխումը ՀՀ-ում: <u>ԹԵՄԱ 8. Չբոսաշրջության երթուղիներ, հյուրանոցային տնտեսություն և քեմպինգներ:</u> 1. Չբոսաշրջության երթուղիների մշակման սկզբունքները 2. Հյուրանոցներ, դրանց զբոսաշրջային նշանակությունը 3. Քեմպինգները և երթուղիների ընտրությունը 4. Չբոսաշրջության երթուղիների մշակում ՀՀ տարածքում:
Գնահատման	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման,

մեթոդները և չափանիշները	գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20qiteliqneri%20stugman.pdf		
Գրականություն	N ը/կ	Անվանումը/հեղինակ	Յր րա տա
		Պարտադիր գրականություն	
	1.	Լևոն Մարտիրոսյան, Ռեկրեացիոն աշխարհագրություն, Վանաձոր:	20
	2.	Վալեսյան Լ.Հ., Հայկական ՍՍՀ տնտեսական և սոցիալական աշխարհագրություն., Ե. :	198
	3.	Ավետիսյան Խ.Ա., Սովետական Հայաստանի բնակչության և բնակավայրերի աշխարհագրություն	
	4.	Մակարյան Ա., Հախվերդյան Դ., Նազարյան Գ., Հայաստանը միջազգային տնտեսական հարաբերությունների համակարգում, Ե., :	200
	5.	Հայաստանի ազգային ատլաս, Ե., 2007:	
	6.	Николаенко Д.В. „Рекреационная география“:	
	7.	Власов А.А., Туризм (учеб.мед.пос.), М., 1977г.	
	8.	Мироненко Н.С., Твердохлебов И.Т., Рекреационная география. М., 1981г.	
	9.	.Азар В.И., Экономика и организация туризма, М., 1972г.	
	10.	Моргунов Б.П., Туризм, М., 1978г.	
	1.	Квартальнов В.А., Средерченко В.К., Туризм социальный, Киев, 1989г.	

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Էիկ/բ-050- Սոցիալ մշակութային ծառայությունների և զբոսաշրջության ներածություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի,1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	20
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	ստուգաթղթ			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել մասնագիտության բովանդակությանը, խնդիրներին, ուղղություններին, ներկայացվող պահանջներին Բացահայտվում է սոցիալ-մշակութային ծառայություններ դերը և նշանակությունը ընդհանրապես սերվիսի, մասնավորապես՝ զբոսաշրջության բնագավառում: Ուսումնասիրվում են սոցիալական պայմանների գնահատումը, մշակութային ծառայությունների տեսակները, զբոսաշրջության դերը և նշանակությունը հասարակական կյանքում:			
Դասընթացի վերջնադրյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i>			

	• պետք է տիրապետի մասնագիտության հետ կապված հասկացություններին, օրենքներին, մեթոդներին <i>Յմտություն</i> • կկարողանա ներկայացնել իր մասնագիտության տեսական և կիրառական կողմերը <i>Կարողունակություն</i> • տարանջատելու սոցիալ -մշակութային ծառայությունների և զբոսաշրջության մասնագիտությանը առաջադրվող տեսական և գործնական պահանջները • վերլուծել ծառայությունների ոլորտի զարգացման հնարավորություններն ըստ բաղադրիչների
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Ներածություն: Սոցիալ մշակութային և զբոսաշրջության ոլորտի կայացումը: Ուսանողներին ծանոթացնել սպասարկման ոլորտի բաղկացուցիչների. Չբոսաշրջության պատմության, շրջագայությունների տեսակների, առարկայի հիմնական հասկացությունների հետ: Թեմա 2. <<Սոցիալ-մշակութային ծառայությունների և զբոսաշրջության ներածություն>> առարկայի նպատակը, խնդիրները, էությունը Ուսանողներին ներկայացնել առարկայի նպատակը, խնդիրները, էությունը: Թեմա 3. Սերվիսի ոլորտի ձևավորումը և զարգացումը Ուսանողներին ծանոթացնել սպասարկման ոլորտի ձևավորման և զարգացման նախապայմաններին ու գործոններին: Հասարակության ձևափոխման ազդեցությունը ճյուղի զարգացման վրա: Տնտեսական համակարգի կրած փոփոխությունները՝ մինչև ինդուստրիալ, ինդուստրիալ և հետ ինդուստրիալ ժամանակաշրջանում և սոցիալ-մշակութային և զբոսաշրջության ոլորտների դերի մեծացումն այդ համակարգում: Թեմա 4. Սպասարկման ոլորտի էությունը, նպատակը, խնդիրները Ուսանողներին տալ համակարգված գիտելիքներ սպասարկման ոլորտի վերաբերյալ, ներկայացնել բազմաբովանդակությունը, կապը այլ գիտությունների հետ, նպատակը, խնդիրները: Թեմա 5. Սոցիալ-մշակութային ծառայությունների ոլորտի բնութագիրը Ուսանողներին ներկայացնել բնակչության պահանջմունքների փոփոխությունները արդի ժամանակաշրջանում և դրանում ծառայությունների ոլորտի աճի բնութագրիչները: Քննարկել ծառայությունների ոլորտի զարգացմանը վերաբերող հարցեր՝ որպես ներդրումային դաշտի ակտիվացման գործոն: Թեմա 6. Սոցիալ-մշակութային գործունեությունը, որպես տնտեսության ճյուղ: Ուսանողներին տալ գիտելիքներ զբոսաշրջային ծառայության, սանատոր և առողջարարական ռեկրեացիոն, հյուրանոցային ծառայությունների և ինդուստրիայի, գիտակրթական, հոգևոր-մշակութային ծառայությունների, ֆինանսաբանկային ծառայությունների վերաբերյալ: Թեմա 7. <<Չբոսաշրջություն>> հասկացությունը, բովանդակությունը, բնորոշումը: Ուսանողներին տալ համակարգված գիտելիքներ զբոսաշրջության ոլորտի վերաբերյալ, ծանոթացնել զբոսաշրջային ինդուստրիայի և ծառայությունների հետ:

	Թեմա8 Ծառայությունների նպատակը և ծառայությունների բազմաբովանդակությունը: Ուսանողներին ներկայացնել ծառայության էությունը, դրա մատուցման ձևերը և դրանում մասնագետների դերակատարությունը: Վերլուծել ծառայությունների ոլորտի բաղադրիչներն ըստ գործառույթների:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Дурович А.П. и др Организация туризма - изд 2006 2. Биржаков Б.М. Введение в туризм : 2003 3. Абрамов А. Н., География сферы обслуживания населения. 1989 4. <i>Н.С. Канатьева Я.М. Абдуразакова</i> .,Основы туризма2012 Լրացուցիչ- 1. <i>Аванесова Г. А.</i> Сервисная деятельность: Историческая и современная практика, предпринимательство2006 2. <i>Карнаухова В. К., Краковская Т. А.</i> Сервисная деятельность2005

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/բ-224 Ընդհանուր երկրագիտություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի,1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	30
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	26
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն, ընթացիկ քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է. ▪ Աշխարհագրական թաղանթի բնական ու մշակութային ռեսուրսների Սերվիսի զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին: ▪ Բնական ռեսուրսների, պայմանների սերվիս հատկանիշների գնահատման չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ: ▪ Տարբեր տարածաշրջանների, բնական բաղադրիչների համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից: ▪ Բնական ռեսուրսների սերվիս նշանակությունը վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում:			
Դասընթացի վերջնադրյունները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրյունք(ներ)ը.			

	Գիտելիք 1. Իմանա Ընդհանուր երկրագիտության տեսական հիմունքները, 2. Իմանա Ընդհանուր երկրագիտության ուսումնասիրման մեթոդական հիմքերը Չմտություն 1. տիրապետի երկրագիտության հետազոտության մեթոդներին, Կարողունակություն 1. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, 2. կարողանա վերլուծել բնական բաղադրիչները սերվիս չափանիշներին համապատասխան 3. կարողանա ինքնուրույն հետազոտությունների շրջանակներում կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Ընդհանուր երկրագիտության բովանդակությունը Թեմա 2 Երկրագնդի ձևավորման պատմությունը Թեմա 3 Աշխարհագրական թաղանթ, ոլորտային կառուցվածքը Թեմա 4 Մթնոլորտ, կառուցվածքը Թեմա 5 Քարոլորտ, երկրի ռելիեֆը, հիմնական ձևերը, լեռներ, հարթավայրեր Թեմա 6 Ջրոլորտ կառուցվածքը Թեմա 7 Գետեր, լճեր, օգտագործումը և պահպանությունը Թեմա 8 Ջրոլորտի սերվիս առանձնահատկությունները Թեմա 9 Կողմնորոշում տեղանքում, ազիմուտ, մասշտաբ, աշխարհագրական քարտեզ Թեմա 10 Կլիման, որպես սերվիս ծառայությունների և զբոսաշրջության կազմակերպման պայման Թեմա 11 Ռելիեֆի սերվիս առանձնահատկությունները Թեմա 12 Մարդուլորտ, կենսոլորտ, սերվիս ռեսուրսները Թեմա 13 Համաշխարհային օվկիանոս, մայրցամաքային ջրեր, դրանց դերը սերվիսի և զբոսաշրջության գործում Թեմա 14 Հանքային աղբյուրներ, դրանց սերվիս նշանակությունը Թեմա 15 Բնական պայմանների և ռեսուրսների արդի քաղտեղագրման սերվիս նշանակությունը
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՐ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Վարագդատ Պողոսյան, Ընդհանուր երկրագիտություն, Երևան, 2007, 193 էջ: 2. Հ.Գաբրիելյան, Երկրագնդի լանդշաֆտային ոլորտը, Երևան, 2000, 182 էջ: 3. Ս.Վ Կալենսիկ, Ընդհանուր երկրագիտություն, 1,2 հատորներ. 1979, Երևան, 314էջ, 275էջ 4. Գաբրիելյան Հ.Կ., Երկիր մոլորակը և նրա աշխարհագրական թաղանթը, Երևան 1983, էջ 318: 5. Ա.Ալեքսանյան, Օդերևութաբանություն և կլիմայագիտություն, Երևան, 1980, 218էջ: 6. Հայկական ՍՍՀ ֆիզիկական աշխարհագրություն, Երևան, 1971, 471 էջ:

	7. Սասուն Բաղդասարյան, Աշոտ Խոյեցյան, Լոռու մարզի Լանդշաֆտային պլանավորում և կառավարում, Երևան, 2021, 228 էջ: 8. Սասուն Բաղդասարյան, Գեոէկոլոգիայի հիմունքներ, Վանաձոր, 2013, 170 էջ: 9. Պողոսյան Դ. Ա., Խոյեցյան Ա. Վ., Հայկական լեռնաշխարհի լանդշաֆտները և ֆիզիկաաշխարհագրական շրջանները, Երևան, 2008, 230 էջ: 10. ՀՀ Ազգային ատլաս, Երևան, Ա, 2007, 215 էջ: 11. Ю. А. Гледко , Общее землеведение, 2020, М, 480с 12. Мильков Ф.Н., Общее землеведение, Учебник для студентов, Высшая Школа, Москва, 1990, 335 стр. Լրացուցիչ- 1. Խոյեցյան Ա.Վ., Կլիմայի փոփոխությունը, ուսումնական ձեռնարկ ՀՀ ԲՈՒՀ-երի ուսանողների համար, Երևան, 2007, 145 էջ: 2. Խոյեցյան Ա.Վ., Սկրոչյան Ռ.Ս., Անապատացման պատճառահետևանքային կապերը և տարածաժամանակային գնահատման սկզբունքները ՀՀ-ում, Երևան 2006, 225 էջ: 3. Գազիկ Սուրենյան, Աշոտ Խոյեցյան, ՀՀ եղանակակիրմայական պայմանները ձևավորող սինոպտիկական պրոցեսները, Երևան, 2019, 168 էջ: 4. ՀՀ Ազգային ատլաս, Երևան, Ա, 2007, 215 էջ: 5. Кислов А.В., Климат в прошлом, настоящем и будущем, Москва, 2001, 195с. 6. Хромов. С. П., Петросянц М.А., Метеорология и климатология, М. Изд-во МГУ, 2006. 582 с. 7. Будыко М.И., Голицын Г.С., Изряэль Ю.А., Глобальные климатические катастрофы. М., 1986, 215с.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-051 - Հայաստանի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	30
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	26
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	1. Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է սերվիսի ոլորտի ապագա մասնագետներին ծանոթացնել Հայաստանի՝ գեղագիտական արժեք ներկայացնող բնական օբյեկտներին, Հայաստանի և հայ ժողովրդի բազմադարյա պատմաճարտարապետական մշակույթին: Ուսանողին տալ համակարգված գիտելիքներ Հայաստանի և հայ ժողովրդի բազմադարյա պատմաճարտարապետական մշակույթի			

Դասընթացի վերջնարդյունքները	վերաբերյալ: Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է գիտելիքներ ունենա Հայաստանի բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանների աշխարհագրության վերաբերյալ: <i>Չմտություն</i> սերվիսի ոլորտում աշխարհագրական հետազոտությունների մեթոդներին <i>Կարողունակություն</i> Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է կարողանա ինքնուրույն եզրահանգումների միջոցով ներկայացնել և գնահատել ՀՀ բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները որպես զբոսաշրջության ձևավորման և զարգացման նախադրյալներ
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Հայաստանի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները առարկան, նպատակը, խնդիրները Հայաստանի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները առարկան, նպատակը, խնդիրները: Հայաստանի բնական պայմանների, Հայաստանի բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանների աշխարհագրությունը: ՀՀ բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները՝ որպես Հայաստանում զբոսաշրջության ձևավորման և զարգացման նախադրյալներ: Թեմա 2. ՀՀ տարածքը, աշխարհագրական դիրքը, սահմանները ՀՀ տարածքը, սահմանները, աշխարհագրական դիրքի գնահատականը: ՀՀ աշխարհագրական դիրքի առանձնահատկությունները: Թեմա 3. ՀՀ բնական պայմանները: Բնական պայմանների բազմազանությունը ՀՀ բնական պայմանները, բնական պայմանների բազմազանությունը, դրա պատճառները: Մակերևույթի ձևերը: Բնական պայմանների գնահատականը: Բնական պայմանները և բնական հուշարձանները որպես զբոսաշրջության զարգացման նախապայման: Թեմա 4. ՀՀ բնական հուշարձանները ՀՀ տարածքում գեղագիտական արժեք ներկայացնող բնական օբյեկտ-հուշարձանները: Բնական հուշարձանները որպես զբոսաշրջության զարգացման նախապայման: Բնական պայմանների և հուշարձանների օգտագործման հնարավորությունները զբոսաշրջության ոլորտում: Թեմա 5. ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքները որպես զբոսաշրջային օբյեկտներ: Արգելոցներ: Ազգային պարկեր: Արգելավայրեր: Բնության հուշարձաններ: Թեմա 6. ՀՀ արգելոցների բնութագրերը, դրանց զբոսաշրջային նշանակությունը: Խոսրովի արգելոցի զբոսաշրջային բնութագիրը, օգտագործման հեռանկարները: Շիկահողի արգելոցի բնութագիրը, զբոսաշրջային օգտագործման հեռանկարները: Էրեբունու արգելոցը, նրա զբոսաշրջային օգտագործման հնարավորությունները: Թեմա 7. ՀՀ ազգային պարկերը, դրանց զբոսաշրջային նշանակությունը:

Սևան ազգային պարկը: Բնութագիրը, զբոսաշրջային օգտագործման հնարավորությունները: Դիլիջան ազգային պարկը, Նրա աշխարհագրական բնութագիրը, զբոսաշրջային օգտագործման հնարավորությունները:

Թեմա 8.

ՀՀ արգելավայրերը և բնության հուշարձանները, դրանց զբոսաշրջային նշանակությունը:

ՀՀ առավել հայտնի արգելավայրերի բնութագրերը, դրանց զբոսաշրջային օգտագործման հեռանկարները:

Թեմա 9.

ՀՀ տարածքի նախապատմական հուշարձանների աշխարհագրությունը:

Հայաստանը մարդկության հնագույն բնօրրան: Հնագույն բնակատեղիները և բնակչության զբաղքունքը: Հեթանոսական շրջանի տաճարներն ու կոթողները, նրանց աշխարհագրական տարածումը:

Թեմա 10.

ՀՀ տարածքի քրիստոնեական հուշարձանների աշխարհագրությունը

Քրիստոնեական նշանավոր կառույցները ՀՀ տարածքում: Հայոց ամրոց-բերդերը, դրանց աշխարհագրական տարածումը: Խաչքարերը, որպես զբոսաշրջային օբյեկտներ, դրանց տարածումը ՀՀ տարածքում:

Թեմա 11.

ՀՀ Լոռու մարզի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները
Լոռու մարզի բնական պայմանների բազմազանությունը, բնական հուշարձանները: Մարզի տարածքում պատմաճարտարապետական կառույցները: Բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները մարզում զբոսաշրջության զարգացման նախադրյալներ:

Թեմա 12.

ՀՀ Շիրակի մարզի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները

Շիրակի մարզի բնական պայմանների բազմազանությունը, բնական հուշարձանները: Մարզի տարածքում պատմաճարտարապետական կառույցները: Բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները մարզում զբոսաշրջության զարգացման նախադրյալներ:

Թեմա 13.

ՀՀ Տավուշի մարզի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները
Տավուշի մարզի բնական պայմանների բազմազանությունը, բնական հուշարձանները: Մարզի տարածքում պատմաճարտարապետական կառույցները: Բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները մարզում զբոսաշրջության զարգացման նախադրյալներ:

Թեմա 14.

ՀՀ Վայոց Ձորի մարզի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները

Վայոց Ձորի մարզի բնական պայմանների բազմազանությունը, բնական հուշարձանները: Մարզի տարածքում պատմաճարտարապետական կառույցները: Բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները մարզում զբոսաշրջության զարգացման նախադրյալներ:

Թեմա 15.

ՀՀ Սյունիքի մարզի և Արցախի Հանրապետության բնական և ճարտարապետական հուշարձանները

Սյունիքի մարզի և Արցախի Հանրապետության բնական

	պայմանների բազմազանությունը, բնական հուշարձանները: Մարզի տարածքում պատմաճարտարապետական կառույցները: Բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները մարզում զբոսաշրջության զարգացման նախադրյալներ: Թեմա 16. ՀՀ Կոտայքի և Արարատի մարզերի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները Կոտայքի և Արարատի մարզերի բնական պայմանների բազմազանությունը, բնական հուշարձանները: Մարզերի տարածքում պատմաճարտարապետական կառույցները: Բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները մարզերում զբոսաշրջության զարգացման նախադրյալներ: Թեմա 17. ՀՀ Արագածոտնի և Գեղարքունիքի մարզերի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները Արագածոտնի և Գեղարքունիքի մարզերի բնական պայմանների բազմազանությունը, բնական հուշարձանները: Մարզերի տարածքում պատմաճարտարապետական կառույցները: Բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները մարզերում զբոսաշրջության զարգացման նախադրյալներ: Թեմա 18. ՀՀ Արմավիրի մարզի բնական և ճարտարապետական հուշարձանները Արմավիրի մարզի բնական պայմանների բազմազանությունը, բնական հուշարձանները: Մարզի տարածքում պատմաճարտարապետական կառույցները: Բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանները մարզում զբոսաշրջության զարգացման նախադրյալներ: Թեմա 19. ՀՀ բնական և ճարտարապետական հուշարձանների օգտագործման հնարավորությունները զբոսաշրջության ոլորտում: ՀՀ բնական և ճարտարապետական հուշարձանների աշխարհագրությունը: Բնական և պատմաճարտարապետական հուշարձանների օգտագործման արդի վիճակը և հնարավորությունները ՀՀ-ում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20qiteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Գ. Շախկյան Սովետական Հայաստանի ճարտարապետական հուշարձանները 1989 2. Ը.Հարությունյան Զբոսաշրջային ինդուստրիա և աշխարհագրություն 2004 3. Գ. Թադևոսյան Լոռու զբոսաշրջային ռեսուրսները 2015 4. Բ. Առաքելյանի խմբագրությամբ Հայաստանի միջնադարյան կոթողային հուշարձանները. 9-13-րդ դարերի խաչքարերը 1984 5. www.tastytour.am 6. www.navasardtours.am Լրացուցիչ- 1. Հ.Այվազյանի խմբագրությամբ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲՆԱՇԽԱՐՀ 2006 2. Գ. Շախկյան ԼՈՌԻ. ՊՍՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՐԱԿԵՐՏ ԷՁԵՐԸ 1986 3. Ս. Мкртчян Историко-архитектурные памятники НАРОДНОГО КАРАБАХА 1989

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-052 –Տուրիզմի տարատեսակները			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	30
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	26
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	1. Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	«Չբոսաշրջության տարատեսակները» առարկայի դասավանդման նպատակն է պարզաբանել զբոսաշրջության դասակարգման անհրաժեշտությունը, ներկայացնել դասակարգման սխեմաները, բաժանումն ըստ տիպերի, կատեգորիաների, ձևերի և տարատեսակների: «Չբոսաշրջություն» բնագավառի մասնագետը պետք լավ տիրապետի զբոսաշրջության կազմակերպման նրբություններին, դասակարգման օրինաչափություններին, մասնակցի երթուղիների մշակման աշխատանքներին, ծառայած խնդիրների լուծման համար գտնի արդյունավետ ուղիներ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> - Չբոսաշրջության տարատեսակների վերաբերյալ - զբոսաշրջային ծառայությունների վերաբերյալ: <i>Չմտություն</i> • համագիտական և տնտեսագիտական բոլոր մեթոդներին <i>Կարողունակություն</i> • ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում, • կարողանա կողմնորոշվել երթուղիների ընտրության հարցում			
Դասընթացի բովանդակությունը	ԹԵՄԱ 1 Չբոսաշրջության տարատեսակներ առարկան, նպատակը, խնդիրները ԹԵՄԱ 2 Չբոսաշրջության դասակարգումն ըստ չափորոշիչների ԹԵՄԱ 3 Չբոսաշրջության տարատեսակների բնութագիրը 1. Ճանաչողական զբոսաշրջություն 2. Ռեկրեացիոն զբոսաշրջություն 3. Կազդուրիչ-առողջարարական զբոսաշրջություն 4. Գիտա-գործարար զբոսաշրջություն... ԹԵՄԱ 4 Չբոսաշրջության այլ տարատեսակներ			
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf			
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Ի.Վ.Չորին, Վ.Ա.Կվարտալևով, Տուրիստիկա Երևան2006 2. Մակարյան Ա., Յախվերդյան Դ., Նազարյան Գ., Յայաստանը միջազգային տնտեսական հարաբերությունների			

	համակարգում, Ե. 2002: 3. Լևոն Մարտիրոսյան, Ռեկրեացիոն աշխարհագրություն, Վանաձոր: 2014 4. Бабкин А.В., Специальные виды туризма 2008 5. Зорин И.В., Каверина Т.П., Квартальнов В.А., Туризм как вид деятельности 2006 6. Квартальнов В.А., Туризм: Учебник 2002 7. Кусков А.С., Джаладян Ю.А., Основы туризма 2008 8. Власов А.А., Туризм (учеб.мед.пос.), М. 2007 9. Моргунов Б.П., Туризм, М., 2005 10. Биржаков М.Б., Введение в туризм 2001 11. Энциклопедия путешественника Ереван 1990 12. Атлас чудес света Москва 1998 13. Հայաստանի ազգային ատլաս, Ե. 2007

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-053 - Նորարարությունը զբոսաշրջության և սերվիսի մեջ										
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ										
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ										
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	<table border="1"> <tr> <td>Դասախոսություն</td> <td>28</td> </tr> <tr> <td>Սեմինար</td> <td>28</td> </tr> <tr> <td>Լաբորատոր աշխատանք</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Գործնական աշխատանք</td> <td></td> </tr> </table>	Դասախոսություն	28	Սեմինար	28	Լաբորատոր աշխատանք		Գործնական աշխատանք	
Դասախոսություն	28										
Սեմինար	28										
Լաբորատոր աշխատանք											
Գործնական աշխատանք											
	Ինքնուրույն	64									
	Ընդամենը	120									
Ստուգման ձևը	քննություն										
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել կայուն գիտելիքներ, կարողություններ և հմտություններ ինովացիոն ոլորտի, զբոսաշրջության նորարարությունների վերաբերյալ: Լուսաբանվում են նորարարությանը վերաբերող հիմնական տեսությունները և մեթոդաբանական, քննարկվում են նորարարական ենթակառուցվածքների զարգացման հնարավորությունները և առկա խնդիրները:										
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Իմանա զբոսաշրջության կրած կառուցվածքային փոփոխությունները ՉՏՀ ազդեցությամբ Հմտություն • Նորարարական նախագծերի մշակման և իրականացման փուլերը և առանձնահատկությունները Կարողունակություն ○ գնահատելու տարբեր տարածաշրջանների զբոսաշրջային ինովացիոն ներուժը ○ կազմել նորարարական նախագծեր:										
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1` Դասընթացի առարկան, խնդիրները: Բացահայտել նորարարության էությունը, և դրա դրսևորումը սպասարկման ոլորտում: Զբոսաշրջության ոլորտում նորարարությունը իրենից ներկայացնում է բազմակողմանի կազմակերպչակառավարչական նորամուծություններ, որոնք ենթադրում են նպատակաուղղված փոփոխությունների իրականացում զբոսաշրջության տարբեր մակարդակներում:										

	Թեմա 2 Նորարական գործունեության Էությունը և դրա դրսևորումը սերվիսի ոլորտում: Նորարությունն այսօր հանդես է գալիս որպես և որպես նոր արդյունք և որպես ապրանք: Այն ունի մի շարք յուրահատկություններ՝ գիտատեխնիկական վերջնական արդյունքի ստացման անորոշության բարձր աստիճան, ֆինանսավորման հատուկ բնույթ, որը պայմանավորված է բարձր ռիսկայնությամբ ներդրումների և ստացված եկամտի ժամանակային հատվածի միջև, պահանջարկի անորոշ բնույթով և այլն: Ինովացիաների ստեղծման դրդապատճառները կարելի է բաժանել ներքին և արտաքին մասերի: Թեմա 3 Նորարական գործունեության կազմակերպական և տնտեսական կողմերը: Նորարական գործունեության համար շատ կարևոր է ճիշտ ռազմավարության ընտրությունը: Ընկերությունը կարող է հայտնվել ճգնաժամի մեջ, եթե չկարողանա կանխատեսել փոփոխվող իրավիճակները և ժամանակին արձագանքել դրանց: Ռազմավարության ընտրությունը հանդիսանում է նորարական պարբերաշրջանի գլխավոր բաղկացուցիչը: Թեմա 4 Ինովացիոն նախագծերի Էությունը: Նորարական նախագիծը՝ նորարական ապրանքի կամ ծառայության ստեղծման կամ ներդրման համար, նպատակների և խնդիրների հերթականության ճիշտ որոշումն է: Նախագիծն իր մեջ ներառում է նորարական կառավարման իրականացման ձևը և փաստաթղթերի այն ամբողջությունը, որը հիմնավորում և բնութագրում է տվյալ գնահատմանությունը: Թեմա 5 Ինովացիայի առանձնահատկությունները զբոսաշրջության մեջ Նորարական գործունեությունը զբոսաշրջության մեջ իրականացվում է կուտակված տեղեկատվության և գիտելիքների վրա: Մինչ զբոսաշրջային նոր մտախաղացումների և ուղղությունների իրականացումն անհրաժեշտ է իրականացնել համակողմանի վերլուծություն տվյալ ծառայության նկատմամբ շուկայում առկա պահանջարկի և առաջարկի ուղղությամբ: Սպասարկման ոլորտի խորը իմացությունը հնարավորություն է տալիս կանխատեսել սպասվող իրադարձությունները և առաջ անցնել մրցակիցներից: Թեմա 6 Նորարական ենթակառուցվածքի զարգացման խնդիրները: Համապատասխան ենթակառուցվածքների առկայությունը կարևոր գործոն է նորարական գործունեության զարգացման համար: Ենթակառուցվածքների համակարգում նորարարության համար առավել մեծ նշանակություն ունեն՝ տեխնոլոգիական, կադրերի պատրաստման, տեղեկատվական, ֆինանսական համակարգերի առակայությունը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Идрисова Н.Л. Инновации в социально-культурном сервисе и туризме 2006 2. Новиков В.С. Инновации в туризме 2007 3. Изотова М. А. Инновации в социокультурном сервисе и туризме 2006 4. Л.С. Самохина Т.М. Бойцова Инновации в социально-культурном сервисе и туризме 2010 5. Иванова Н. И. Национальные инновационные системы 2002

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-054 - Չբուսաշրջության հիմունքներ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	28
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	28
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել կայուն գիտելիքներ տուրիզմի էության, նպատակների, ռեսուրսների, ենթակառուցվածքների, տարածքային կազմակերպման, զբոսաշրջության միջազգային շուկայի, տուրիզմի ինդուստրիայի, տուրօպերատորական և տուրգործակալական գործունեության, զբոսաշրջային արտադրանքի, զբոսաշրջության կարգավորման և կառավարման վերաբերյալ: Չբուսաշրջության հիմունքներ դասընթացի նպատակն է ապագա մասնագետներին ցույց տալ զբոսաշրջային ինդուստրիայի արդյունավետության ապահովման և բարձրացման գործում տնտեսության օպտիմալ (լավագույն) կազմակերպման կարևորությունը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> ✓ Չբոսաշրջության հիմնական հասկացությունները, ✓ Իմանա զբոսաշրջության կազմակերպման հիմունքները: ✓ Կորադա վերլուծել տարածաշրջանի զբոսաշրջային ներուժը ✓ Խամանա զբոսաշրջային ռեսուրսները և դրանիցից յուրբանջուրի նշանակությունը, <i>Յմտություն</i> • Կարողանա կազմակերպել զբոսաշրջային տուրեր <i>Կարողունակություն</i> • գնահատելու տարբեր տարածաշրջանների տուրիստական ռեսուրսները • վերլուծելու տուրիզմի ինդուստրիայի զարգացման միտումները: • կկարողանա վերլուծել և գնահատել տարածքի զբոսաշրջային ներուժը, զբոսաշրջային ինդուստրիայի բաղադրիչը և զարգացման առանձնահատկությունները			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1` Չբոսաշրջության էությունը, նպատակը և գործառույթները, տեսակները, ձևերը և նշանակությունը: Մեկնաբանվում է զբոսաշրջություն և զբոսաշրջիկ հասկացությունների էությունը տրվում է դրանց սահմանումը: Տուրիզմը դիտարկվում է որպես զանգվածային երևույթ և 20-րդ դարի երևույթ: Քննարկվում է զբոսաշրջությունն ըստ տնտեսության, ըստ իրականացման ձևի: Իրականացվում է տուրիզմի դասակարգում: Թեմա 2. Չբոսաշրջության կազմակերպական ձևերը և հիմնական կատեգորիաները: Ներքին և միջազգային զբոսաշրջություն: Չբոսաշրջիկների ընդունելություն և ճանապրհում, ազգային, պլանային, ինքնուրույն, զբոսաշրջություն հասկացությունների էությունը: Սոցիալական զբոսաշրջության համակարգը և օբյեկտները: Սոցիալական տուրիզմի			

	մակարդակը, արտոնությունների և ֆինանսավորման համակարգը: Ներդրումային միջավայրի ազդեցությունը զբոսաշրջության վրա: Թեմա 3. Չբոսաշրջության տարատեսակները: Խմբային և անհատական զբոսաշրջություն Ակտիվ և պասիվ զբոսաշրջություն: Արկածային ուղևորություններ, շրջագայություններ: Չբոսաշրջային ուղիների դասակարգումը ըստ ճանապարհորդության ձևերի: Ծովային շրջագայություններ, սաֆարի, զգայական, երիտասարդական, մանկական տուրերի կազմակերպման ձևերը: Չբոսաշրջային ուղևորությունների ֆինանսավորումը: Խմբային և անհատական ուղևորություններ: Չբոսաշրջության ռեսուրսները և ենթակառուցվածքները: Թեմա 4. Չբոսաշրջային ինդուստրիայի էությունը և բնութագիրը Չբոսաշրջային ինդուստրիայի էությունը: Չբոսաշրջության կազմակերպիչները, դրանց գործառույթները: Տուրօպերատոր, տուրգործակալական ընկերություն, զբոսաշրջային գործակալ հասկացությունները: Հյուրանոցային և ռեստորանային տնտեսություն: Հանրային սննդի օբյեկտների գործունեությունը: Չվարձանքի և ժամանցի համակարգի բաղկացուցիչները: Թեմա5. Չբոսաշրջային արտադրանք, դրա յուրահատկությունները և բաղկացուցիչ մասերը Չբոսաշրջային արտադրանք հասկացության էությունը: Տուր փաթեթի էությունը: Տուրիստական արտադրանքի յուրահատկությունը՝ անշոշոփելիություն, ծառայության արտադրության և սպառման անընդհատություն, փոփոխականություն, պահպանման անհնարիություն: Չբոսաշրջային արտադրանքի արտադրության գործոնները՝ մարդկային, բնական և անթրոպոգեն ռեսուրսներ: Թեմա 6. Չբոսաշրջության ենթակառուցվածքի հիմնական բաղադրիչները: Տեղեկատվական համակարգ Չբոսաշրջային ենթակառուցվածքի էությունը: Կառույցների համակարգը: Ճանապարհային ցանցը, ինժեներային և հաղորդակման համակարգը: Ապահովագրական, բանկային, ֆինանսական ծառայությունների հասանելիությունը: Չբոսաշրջային ընկերությունների վարկանիշը և զբոսաշրջության տեղեկատվական համակարգը: Թեմա 7. Չբոսաշրջության տարածաշրջանային զարգացման առանձնահատկությունները Չբոսաշրջային տրածաշրջան հասկացության էությունը: տարածաշրջանների առանձնացման ձևերը: Միջազգային տուրիստական առավել զարգացած շրջանները և դրանց տնտեսական ազդեցությունը ազգային եկամուտների վրա:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Кусков А.С., Джаладян Э.А,Основы туризма,2008 2. Биржаков М.Б., Введение в туризм,2007 3. Квартальнов В.А.Теория и практика туризма,2003 4. Н.С. Канатьева Я.М. Абдуразакова .,Основы туризма,2012 Լրացուցիչ- 1. Сенин В.С.,Организация международного туризма2005 2. Даньшин Н. К.Организация и технология туризма. 2006

անվանումը				
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	30
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	26
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	ստուգաթք			
Դասընթացի նպատակը	✓ Յուրացնելով սերվիսի մարքեթինգի առանձնահատկությունները, կկարողանան իրականացնել սերվիսի ոլորտի ուսումնասիրության միջոցառումներ ✓ Ճուկայի, սպառողների և մրցակիցների վերաբերյալ տեսական գիտելիքներն ու ունակությունները կկարողանան կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ, հանձնարարված գրականության հիման վրա կկարողանան կազմել ինքնուրույն աշխատանքեր:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> — շուկայավարման կազմակերպման, աշխատանքի արտադրողականության և արդյունավետության բարձրացման ուղիների մասին սերվիսում — շուկայի և մարքեթինգային գործունեության ուղղությունների համալիր ուսումնասիրության, — ապրանքային տեսականու պլանավորում մասին սերվիսում, — սերվիսում պահանջարկի ձևավորման, գովազդի և իրացման խթանման միջոցառումների կազմակերպման, իրացման գործողությունների պլանավորման մասին, — ապրանքաշրջանառության կառավարման մասին սերվիսում, — ծառայությունների հետիրացումային կազմակերպման, գնային քաղաքականության ձևավորման մասին սերվիսում <i>Չմտություն</i> • համագիտական և տնտեսագիտական բոլոր մեթոդներին: <i>Կարողունակություն</i> • ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում, - Կարողանա կողմնորոշվել տնտեսական (աշխատանքի կազմակերպման) պրոցեսների մեջ, կատարի ինքնուրույն և ճիշտ եզրահանգումներ:			
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>Թեմա 1 Սերվիս-մարքեթինգի Էությունը, սկզբունքները և ֆունկցիաները</u> • Սերվիս -մարքեթինգը՝ որպես դեպի շուկա կողմնորոշված արտադրության փիլիսոփայություն, մարքեթինգի Էությունը և առանձնահատկությունները, մարքեթինգի զարգացման հայեցակարգը • Սերվիս -մարքեթինգի սկզբունքները, ծառայությունները և սուբյեկտները, պլանավորման և կանխատեսման առանձնահատկությունները • Սերվիս -մարքեթինգի ֆունկցիաները: <u>Թեմա 2 Մարքեթինգի ռազմավարությունը սերվիսում</u>			

- Սերվիսի մարքեթինգային ռազմավարության մշակման Էությունը, պլանավորում և կանխատեսումը սերվիսում,
- Սերվիսի մարքեթինգային ռազմավարության փուլերը, նոր արտադրանքի պլանավորում և մշակում, ապրանքի կենսացիկլ, կենսացիկլի փուլերը և իրականացման ռազմավարությունը,
- Երկարաժամկետ նպատակների հաստատումը, նպատակների հաստատման մեթոդաբանությունը, ռազմավարական և մարտավարական ծրագրերը սերվիսում:

Թեմա 3 Մարքեթինգային հետազոտությունների անցկացման կարգը և վերլուծությունը սերվիսում

- Սերվիսում մարքեթինգային հետազոտությունները և շուկայի իրավիճակը, գնային քաղաքականություն, գների տեսակները և գների հաստատման մեթոդաբանությունը :
- Սերվիսի մարքեթինգային հետազոտությունների տեսակները, ֆունկցիոնալ- իրավիճակային վերլուծությունը :
- Սերվիսի մարքեթինգային հետազոտության ալգորիթմը, առաջարկի և պահանջարկի վերլուծություն, շուկայի հատվածավորում և շուկայական հատվածի ընտրության առանձնահատկությունները :

Թեմա 4 Մարքեթինգի շրջակա միջավայրը սերվիսի բնագավառի կազմակերպության համար

- Մարքեթինգի ներքին միջավայրը, ներքին միջավայրը ձևավորող գործոնները` սերվիսի բնագավառի կազմակերպության կառուցվածք, նպատակներ, խնդիրներ, տեխնոլոգիաներ:
- Մարքեթինգի արտաքին միջավայրը, արտաքին միջավայրը ձևավորող գործոնները սերվիսում:
- Վերահսկվող գործոններ:
- Չվերահսկվող գործոններ:

Թեմա 5 Մարքեթինգային նպատակներ, նրանց դասակարգումը սերվիսում

- Նպատակների ձեռքբերումը, հակադարձ կապերն ու սպառումը, ռազմավարական պլանավորման նպատակները սերվիսի մարքեթինգում, բիզնես պլաններ, բիզնես պլանների հոդվածները:
- Ճյուղային կառուցվածքի չորս տիպերը, ապրանքաշարժ, ապրանքաշարժի փուլերի վերլուծությունը իրացման քաղաքականություն և իրացման խթանման միջոցառումները:

Թեմա 6 Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության մրցակցային վարքագիծը շուկայում

- Մրցակցության շուկայական կոնցեպցիան
- Ստուգիչ համեմատություն` բենչմարկինգ
- Մրցակցային ռազմավարության մշակումը:

Թեմա 7 Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության շուկայավարման գործընթացը

- Շուկայի ընդլայնումը, միջազգային և բազմազգ մարքեթինգ, միջազգային մարքեթինգի միջավայրը, միջազգային մարքեթինգի ռազմավարությունը, միջազգային մարքեթինգի պլանավորումը:
- Տարբեր սերվիս-ընկերությունների համեմատական վերլուծությունը, համեմատական վերլուծության ցուցանիշները, արտադրության արդյունք, ծախսեր:

Գնահատման մեթոդները և

Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին

չափանիշները	համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. ФилипКотлер „МаркетингМенеджмент,, Сериятеорияипрактика-менеджмента-Санкт-Петербург-Москва-Харьков-Минск 2000г. 2. „Չրոսաշրջության մարքեթինգ ,, Բ.Ս. Սելվինսկայան ,,Տնտեսագետ,,- 2003 3. ХлусовВ.П. „Основымаркетинга,,- М.:ИздательствоПРИОР 2000 4. „Всеомаркетинге,, - Сборникматериаловдляруководителейпредприятий, экономическыхкоммерческихслужбАзимутМосква 1992г. 5. БасовскийЛ. Е. „Менеджмент ,, - Учебноепособие - Высшееобразование - МоскваИНФРА-М 2000. 6. Лавлок К., Маркетинг услуг: персонал, технология, стратегия / К. Лавлок. – М.: Вильямс, 2005. – 1008 с. 7. Саак, А.Э. Маркетинг в социально-культурном сервисе и туризме / А.Э. Саак, Ю.А. Пшеничных. – СПб: Питер, 2007. – 480 с. 8. Хлебович, Д.И. Сфера услуг: маркетинг: учебное пособие для студентов вузов / Д.И. Хлебович. – М.: КНОРУС, 2007. – 240 с. 9. Փոլ Ա. Սամյուելսոն, Ուիլյամ Դ. Նորդհաուս- „Տնտեսագիտություն,, 2հ. „Միկրոտնտեսագիտություն,, Գործարար հետազոտությունների և զարգացման կենտրոն Երևան 1997 10. Основыуправленияперсоналом! В. В. Лукашевич, Москва 2008 11. Поосновамэкономическойтеории! В. Д. КамаевМосква 1997 12. БасовскийЛ. Е. „Менеджмент ,, - Учебноепособие - Высшееобразование - МоскваИНФРА-М 2000. 13. Маркетинг,, (Конспектлекций) Впомощьстуденту: ИздательствоПРИОР 2001 14. ТимАмблер „Практическиймаркетинг,, ПитерСанкт-ПетербургМосква-Харьков- Минск 15. ПолА. Самуэльсон, ВильямД. Нордхаус – „Экономика,, изданиепятнадцатоеМосква-ЛабораторияБазовыхзнаний 2000 16. АбрамоваП.П. „Маркетинг,,,: вопросыиответы// М:1994 г. 17. Академиярынка: „Маркетинг,,,: Пер. сфр./ АрманДайанидр. - М.: Экономика, 1993. - 574 с. 18. Г.Ассель „Маркетинг,, принципыистратегияМосква 1999г 19. Дж. М. Эванс, Б. Берман "Маркетинг", М., "Экономика", 1993 20. ДжонФ.Литл „Основымаркетинга,, 1997г. 21. КотлерФилипп. „Маркетингвтретьемтысячелетии,, – СПб., 2001г. Լրացուցիչ- 1. Ֆինանսներ և Էկոնոմիկա Արխիվ #3 (129) / մարտ 2011 Երևան: 2. . БелокрыловаО.С., Теорияпереходнойэкономики, М., 1993. 3. КирцнерИ., Конкуренцияипредпринимательство, М., 2001.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-193-Անձնակազմի կառավարում								
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ								
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ								
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="919 1962 1324 2007">Դասախոսություն</td> <td data-bbox="1324 1962 1551 2007">22</td> </tr> <tr> <td data-bbox="919 2007 1324 2051">Սեմինար</td> <td data-bbox="1324 2007 1551 2051"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="919 2051 1324 2069">Լաբորատոր աշխատանք</td> <td data-bbox="1324 2051 1551 2069"></td> </tr> </table>	Դասախոսություն	22	Սեմինար		Լաբորատոր աշխատանք	
Դասախոսություն	22								
Սեմինար									
Լաբորատոր աշխատանք									

		Գործնական աշխատանք	20
	Ինքնուրույն	48	
	Ընդամենը	90	
Ստուգման ձևը	ստուգաք		
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել անձնակազմի առավարման մեթոդներին, ձևերինև ոճերին, անձնակազմի հավաքագրման առանձնահատկություններին, անձնակազմի ուսուցումանը, կարիերայի առանձնահատկություններին, մոտիվատիային, անձնակազմի ղեկավարման խնդիրներին, ինչպես նաև սթրեսների և կոնֆլիկտների կառավարմանը:		
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Ուսանողը ձեռք է բերում գիտելիքներ անձնակազմի առավարման մեթոդներից, ձևերից և ոճերից, անձնակազմի հավաքագրման առանձնահատկություններից, անձնակազմի ուսուցումից, կարիերայի առանձնահատկություններից, մոտիվատիայից, անձնակազմի ղեկավարման խնդիրներից, ինչպես նաև սթրեսների և կոնֆլիկտների կառավարումից: Հմտություն • Ուսանողը ձեռք է բերում արդյունավետ անձնակազմի հավաքագրելու, արդյունավետ կառավարչական թիմ ստեղծելու հմտություններ , անձնակազմի հավաքման, հարցազրույց անցկացնելու և անցնելու հմտություններ, սթրեսների և կոնֆլիկտների լուծման հմտություններ: Կարողունակություն • Ուսանողը կարողանում է վերլուծել և ճիշտ կիրառել անձնակազմի կառավարման մեթոդները, կարողանում է առանձնացնել ուսուցման ճիշտ մեթոդները կոնկրետ ձեռնարկությունում, կարողանում է կազմել գրագետ CV, աշխատանքի գրագետ հայտարարություն, գործնականում տալ լուծումներ կոնֆլիկտային և սթրեսային իրավիճակների համար:		
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Անձնակազմի ղեկավարման Էությունը Թեմա 2 Անձնակազմի ընդունումը և պլանավորումը Թեմա 3Անձնակազմի ուսուցում Թեմա 4Անձնակազմի զարգացում և օգտագործում Թեմա 5Անձնակազմի գործարար գնահատում Թեմա 6 Մասնագիտական գործունեության մոտիվացիա և խթանում Թեմա 7 Անձնակազմի ղեկավարման խնդիրները և դրանց լուծումը Թեմա 8Կոնֆլիկտների և սթրեսների կառավարում		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20qiteligneri%20stugman.pdf		
Գրականություն	1. Армстронг, М. Практика управления человеческими ресурсами / Майкл Армстронг, Стивен Тейлор. – 14-е изд. – Санкт-Петербург : Питер, Прогресс книга, 2018. – 1038 с. 2. Архипова, Н.И. Современные проблемы управления персоналом : монография / С.В. Назайкинский, О.Л. Седова, Рос. гос. гуманитар. ун-т, Н.И. Архипова. – М. : Проспект, 2018. – 161 с. 3. Базаров, Т. Ю. Психология управления персоналом : учебник и практикум для вузов / Т. Ю. Базаров. – Москва : Издательство Юрайт, 2020. – 381 с. 4. Беседина, О. И. Инновационные методы в кадровой политике / О.И. Беседина, Д.И. Зновенко, Е.В. Малахова // Экономика. Менеджмент.		

Инновации. – 2019. – №1(19). – С. 3-10.

5. Вукович Г. Г. Управление персоналом: теория и методика / Г. Г. Вукович // Экономика Профессия Бизнес. – 2019. – № 4. – С. 20-25.

6. Гасанова, А.А. Управление персоналом в системе управления организацией / А.А. Гасанова // Инновационная наука. – 2019. – №11. –С. 50-53.

7. Герасимов, Б.Н. Методологические инструменты исследования и оценки эффективности процесса управления персоналом организации // Международный журнал гуманитарных и естественных наук. – 2018. – № 2. – С. 160-169.

8. Глик, Д. И. Эффективная работа с персоналом : практическое пособие / Д. И. Глик. – 2-е изд. – Саратов : Ай Пи Эр Медиа, 2019. – 144 с.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-060-Հյուրանոցային և ռեստորանային մարքեթինգ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	20
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին համակարգված գիտելիքներ տալ հյուրանոցային ծառայությունների մարքեթինգի վերաբերյալ, նրանց մոտ ձևավորել հմտություններ այդ ծառայությունից օգտվելու համար, կարողություններ ձեռք բերել հյուրանոցային և ռեստորանային գործի կազմակերպման համար:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> -հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի, հյուրընկալության էթիկայի, բարոյահոգեբանական սկզբունքների վերաբերյալ -հյուրանոցային սերվիսի ֆինանսա-տնտեսական, վարչակառավարական համակարգի վերաբերյալ <i>Հմտություն</i> հյուրերի ընդունման կազմակերպման և ղեկավարման դրույթներին, • -հյուրանոցային և էքսկուրսիոն սպասարկման, հյուրերին ճանապարհելու հմտություններին: <i>Կարողունակություն</i> • ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում, • մշակել հյուրընկալության, հյուրերի ընդունման և ճանապարհի ղեկու ծրագրեր			
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>Թեմա 1</u> Մարքեթինգի տեղը հյուրասիրության ինդուստրիայում <u>Թեմա 2</u> Մարքեթինգային տեղեկատվության ապահովում և կառավարում հյուրանոցներում և ռեստորաններում <u>Թեմա 3</u> Սպասարկման ծառայությունների շուկայի մարքեթինգային ուսումնասիրություն <u>Թեմա4</u>Սպասարկման ծառայությունների մարքեթինգային ռազմավարության ձևավորումը			

	Թեմա 5 Հյուրասիրության և ռեստորանային քաղաքականությունը: Թեմա 6 գովազդի տեղը սերվիսի մարքեթինգի համակարգում Թեմա 7 Ցուցահանդեսների և տոնավաճառների կազմակերպման մարքեթինգ: Թեմա 8 Մարքեթինգային վերահսկման կազմակերպումը սերվիսում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՐ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Кучер Л. С., Организация обслуживания на предприятиях общественного питания, М., 2002. 2. Волков Ю. Ф., Интерьер и оборудование гостиниц и ресторанов, Ростов н/Д, 2003. 3. Մելքոնյան Մ.Ս. , Վ.Ս.Եղիգարյան, Հարումյան Գ.Գ., Մենեջմենտ և մարկեթինգ, Երևան, 1992: 4. Եղիգարյան Վ, Կառավարում. սոցիալ-հոգեբանական ասպեկտ, Երևան 1992: 5. Պողոսյան Հ., Մնացականյան, Մենեջմենտի հիմունքներ, Երևան, 1996: 6. Հախվերդյան Ս., Հարումյան Գ., Արտադրության կառավարման մեթոդները, Երևան, 7. Переверзев М.П., Шайденко Н.А., Басовский Л.Е. Менеджмент, Учебник, М. Լրացուցիչ- 8. Шонбергер Р., Японские методы управления производством, Девять простых уроков, Москва,

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-103 -Սերվիսի հետազոտության մեթոդներ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	28
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	28
	Ինքնուրույն	34		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Սերվիսի հետազոտության մեթոդներ դասընթացի նպատակն է սպասարկման ոլորտի ապագա մասնագետներին ծանոթացնել՝ հետազոտման մեթոդների էությունը, նպատակին և գործառույթներին, և նշանակությանը: Վերլուծել սպարկման ոլորտի հետազոտման ժամանակ կիրառվող մեթոդներին, դրանց դասակարգման ձևերին և գործնականում կիրառման հնարավորություններին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գիտելիք ✓ մեթոդ. հասկացության էությունը,			

	✓ Իմանա ընդհանուր գիտական և սպասարկման ոլորտի ուսումնասիրման մասնավոր մեթոդները: ✓ Կորադա վերլուծել տարածաշրջանի զբոսաշրջային ներուժը • կարողանա գործնականում օգտագործել ստացված գիտելիքները, Ջնտություն ○ կկարողանա վերլուծել և գնահատել տարածքի սպասարկման ոլորտի ներուժը, և զարգացման առանձնահատկությունները: • Կարողունակություն ○ գնահատելու տարածաշրջանի սերվիսի ոլորտի զարգացման հնարավորությունները • գործնականում գիրառել հետազոտական ունակություններ:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1` Սերվիսի ոլորտի ուսումնասիրման օբյեկտները և մեթոդները: Բնակչության սպասարկման ոլորտը հանդիսանում է բարդ և համալիր գիտական հետազոտությունների միջառարկայական օբյեկտ: Նրա առանձին ասպեկտներով- տեսակետերով զբաղվում է աշխարհագրությունը, Էկոնոմիկան, սոցիոլոգիան, հոգեբանությունը, մշակութաբանությունը և այլն: Սպասարկման ոլորտի ընդհանուր և հիմնական օրինաչափությունները ուսումնասիրվում են համալիր սերվիսոլոգիա առարկայի շրջանակներում: Սպասարկման ոլորտի հետազոտությունների զարգացումը որպես առանձին գիտական առարկա, կապված է 1980 թ 2-րդ կեսում հրատարակված Մ.Աբրամովի, Ե.Կոտլյարի, Լ. Մերկուշևի, Վ.Յուրսկու աշխատանքը կապված սպասարկման ոլորտի հարցերի հետ: Սպասարկման ոլորտի խնդիրները լուծելու համար ուղղորդված է մեթոդների մեծ արսենալ, հատկապես, սպասարկման ոլորտի աշխարհագրական ուսումնասիրման համալիր մեթոդներ: Ինչպես հայտնի է, գիտական ուսումնասիրությունների մեթոդները հանդիսանում են կոնկրետ միջոցներ և գիտական վերջնական նպատակներին հասնելու ճանապարհ: Թեմայում նշվում են իչպես ընդհանուր գիտական մեթոդների էությունը, այնպես էլ մասնավոր մեթոդների կիրառման հնարավորությունը սերվիսի ոլորտի ուսումնասիրությունների ժամանակ: Թեմա 2` Ընդհանուր գիտական մեթոդների օգտագործումը սպասարկման ոլորտում:</p> <p>Այս մեթոդները օգտագործվում են ցանկացած գիտության` մաթեմատիկայի, ֆիզիկայի, քիմիայի, կենսաբանության, հոգեբանության, սոցիոլոգիայի, տնտեսագիտության տեսության ուսումնասիրության ժամանակ: Դրանցից են դիալեկտիկական, իդեալիստական մեթոդները: Թեմա 3` Քանակական վերլուծությունների և մաթեմատիկական մեթոդ: Քանակական մեթոդի հիմքում ընկած է վիճակագրական տվյալների հավաքում, մշակում և վիճակագրական տվյալների վերլուծում: Սպասարկման ոլորտի ուսումնասիրություններում նմանատիպ մեթոդը կարելի է օգտագործել բնակավայրի, ռեզիդենտի և երկրների մակարդակով, ինչպես նաև. - ծառայության գնի և ծավալի գնահատման և նրանց տարածա-ժամանակային փոփոխությունները. - սպասարկման ոլորտի տարածական զարգացման

	տարբերությունները, վերլուծումը, գնահատումը. Թեմա 4՝ Նկարագրական մեթոդի կիրառությունը սպասարկման ոլորտում: Նկարագրական մեթոդ-հանդիսանում է ուսումնասիրությունների ամենահին մեթոդը: Հարկ է նշել, որ նկարագրական մեթոդը նորացված բովանդակությամբ և մոտեցումներով ակտուալ է և այսօր: Կապված արագ զարգացող միջազգային հաղորդակցության ճանապարհների, միջազգային տուրիզմի և համաշխարհային ծառայությունների շուկայի աճի հետ, աճում է երկրների, շրջանների վերաբերյալ տեղեկատվության պահանջարկը: Տեղեկությունների ստացմանը կարելի է հասնել երկրների և ռեգիոնների գիտական և գիտա-հանրամատչելի նկարագրմամբ: Այս մեթոդի օգտագործումը հատկապես էֆեկտիվ է տուրիստական և էքսկուրսիոն ծառայությունների համար: Թեմա 5՝ Պատմական-համեմատական մեթոդի էությունը և նշանակությունը: Թույլ է տալիս հետազոտել սպասարկման ոլորտի զարգացման ժամանակային քայլը, ինչպես համամոլորակային, այնպես էլ երկրների և ռեգիոնների մակարդակով: Պատմա-աշխարհագրական վերլուծության բազայի վրա կարելի է կազմել պատկերացում սերվիսի ոլորտի զարգացման ներկա վիճակի, ինչպես նաև զարգացման սկզբունքների և ապագայի մասին: Թեմա 6՝ Տեղեկատվության ստացման և հավաքման մեթոդ: Այն ընդգրկում է հեռակառավարում, լաբորատոր և դաշտային դիտարկումներ, մոնիթորինգ, սոցիալական հարցում և այլն: Գիտատեխնիկական պրոգրեսին զուգահեռ այս մեթոդները կատարելագործվում և թարմացվում են: Սպասարկման ոլորտի աշխարհագրական ուսումնասիրություններում տեղեկատվություն ստանալու ամենաընդունված մեթոդներն են. -տպասգիր հրատարակչությունների վերլուծում - ինտերնետ ռեսուրսների վերլուծում. - քարտեզագրական նյութերի ուսումնասիրություն. - դաշտային հետազոտություններ և սոցիոլոգիական հարցումներ Թեմա 7՝ ԱԴ-ի հետազոտության մեթոդները:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎԴՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Балюк Н.А. <Методы научных исследований в сервисе и туризме> 2. Биржаков М.Б., Введение в туризм,2007 3. Кусков А.С., Джаладян Ю.А. Основы туризма2008 Լրացուցիչ- 1. Сенин В.С.,Организация международного туризма 2005 2. ՀՀ վիճակագրական տարեփոք2016

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/բ206-Ռեգիոնալ աշխարհագրություն
Դասընթացին	3 կրեդիտ

հատկացվող կրեդիտը				
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	20
	Ինքնուրույն	48		
Ընդամենը	90			
Ստուգման ձևը	ստուգաթք			
Դասընթացի նպատակը	«Ռեգիոնալ աշխարհագրություն» դասընթացի նպատակն է սերվիսի ոլորտի ապագա մասնագետներին ծանոթացնել աշխարհի տարածաշրջանների ՏԱԴ-ի և ՔԱԴ-ի առանձնահատկություններին, զարգացման բնական և սոցիալ-տնտեսական նախադրյալներին, բնակչության կազմին, կառուցվածքին, տնտեսության ճյուղային կառուցվածքին, մասնավորապես սպասարկման ոլորտին և զբոսաշրջության արդի վիճակին, զարգացման հեռանկարներին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> տարածաշրջանների և պետությունների սոցիալ տնտեսական նկարագրի վերաբերյալ <i>Չմտություն</i> աշխարհագրական հետազոտությունների մեթոդներին <i>Կարողունակություն</i> ինքնուրույն եզրահանգումների միջոցով որոշի տարածաշրջանների տեղն ու դերը համաաշխարհային տնտեսական և քաղաքական կյանքում			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. 2ժամ «Ռեգիոնալ աշխարհագրություն» առարկան, ուսումնասիրության նպատակը, խնդիրները: Աշխարհի ռեգիոնալ բաժանումը «Ռեգիոնալ աշխարհագրություն» առարկան, ուսումնասիրության նպատակները, խնդիրները: Ռեգիոն (տարածաշրջան) հասկացությունը, ռեգիոնալ(տարածաշրջանային) ուսումնասիրություններ: Աշխարհի տարածաշրջանային բաժանման անհրաժեշտությունը: աշխարհի տարածաշրջանային բաժանումը: Թեմա 2. 2ժամ Եվրոպայի ընդհանուր բնութագիրը: Եվրոպան հնագույն քաղաքակրթության օրրան: Եվրոպայի աշխարհագրական դիրքը: Բնակչությունը, թիվը, բնական և մեխանիկական շարժը, ազգային կազմը: Տարածաշրջանների տնտեսության ընդհանուր բնութագիրը, ռեկրեացիոն ռեսուրսների տնտեսական գնահատականը: Թեմա 3. 2ժամ Չանգիստը և զբոսաշրջությունը Եվրոպայում Եվրոպայի հանգստի և զբոսաշրջային ռեսուրսների գնահատումը, զբոսաշրջային ենթակառուցվածքներ, հյուրընկալության ինդուստրիա: Չբոսաշրջային ներուժով առավել աչքի ընկնող երկրներն ըստ տարածաշրջանների: Թեմա 4. 2ժամ Եվրոպայի քաղաքական քարտեզը և կրած փոփոխությունները Եվրոպայի քաղաքական քարտեզի ձևավորումը, դրա վրա ազդող գործոնները: Քաղաքական քարտեզի կրած փոփոխությունները պատմական վաղ ժամանակաշրջաններից մինչև օրերը: Եվրոպայի ժամանակակից քաղաքական քարտեզը,			

առանձնահատկությունները: Եվրոպայի պետությունների քանակական և տիպաբանական դասակարգումները: Միջազգային տնտեսական և ռազմաքաղաքական խմբավորումները:

Թեմա 5. 2ժամ

Եվրոպայի տարածաշրջանները: Միջին Եվրոպայի ընդհանուր բնութագիրը

Պատմական ֆիզիկաաշխարհագրական և սոցիալ-տնտեսական զարգացման առանձնահատկությունների հիման վրա Եվրոպայի տարածքի բաժանումը տարածաշրջանների՝ Միջին Եվրոպա, Զյուսիսային Եվրոպա, Զարավային Եվրոպա, Արևելյան Եվրոպա: Եվրոպայի տարածաշրջանների սոցիալ-տնտեսական համեմատական բնութագրերը:

Միջին Եվրոպայի ՏԱԴ-ի և ՔԱԴ-ի գնահատականը: Չարգացման բնական նախադրյալները: Բնակչությունը: Տնտեսությունը: Տեղն ու դերը համաշխարհային տնտեսական և քաղաքական կյանքում: Միջին Եվրոպայի սպասարկման ոլորտի արդի վիճակը: Զբոսաշրջային ներուժի գնահատումը:

Զյուսիսային, Զարավային և Արևելյան Եվրոպայի ընդհանուր բնութագիրը

Զյուսիսային, Զարավային և Արևելյան Եվրոպայի համեմատական բնութագիրը: Չարգացման բնական նախադրյալները: Բնակչությունը: Տնտեսությունը: Տեղն ու դերը համաշխարհային տնտեսական և քաղաքական կյանքում: Տնտեսության ճյուղային կառուցվածքը, կրած փոփոխությունները: Ռեկրեացիոն ռեսուրսների տնտեսական գնահատականը:

Թեմա 6. 2ժամ

Ասիայի ընդհանուր բնութագիրը: Ասիայի քաղաքական քարտեզը:

Ասիայի քաղաքական քարտեզի ձևավորումը և կրած փոփոխությունները պատմական վաղ ժամանակաշրջաններից մինչև օրերը: Քաղաքական քարտեզի ձևավորմանը նպաստող գործոնները: Ասիայի պետությունների քանակական և տիպաբանական դասակարգումները:

Ասիայի քաղաքական լարված օջախները, ազդեցությունը միջազգային հարաբերությունների վրա:

Թեմա 7. 2ժամ

Ասիայի տարածաշրջանները

Պատմական, ֆիզիկաաշխարհագրական և սոցիալ-տնտեսական զարգացման առանձնահատկությունների հիման վրա Ասիայի տարածքի բաժանումը տարածաշրջանների՝ Զարավարևմտյան Ասիա, Զարավային Ասիա, Զարավարևելյան Ասիա, Կենտրոնական և Արևելյան Ասիա: Ասիայի տարածաշրջանների սոցիալ-տնտեսական համեմատական բնութագրերը:

Թեմա 8. 2ժամ

Հանգստը և զբոսաշրջությունն Ասիայում

Հանգստի և զբոսաշրջության կազմակերպումն Ասիայում: Ասիայի տարածաշրջանների ռեկրեացիոն ռեսուրսների տնտեսական գնահատականը: Բնական և ճարտարապետական հուշարձաններ: Զբոսաշրջային ներուժի առավել բարձր ցուցանիշներով աչքի ընկնող երկրները:

Թեմա 9. Ամերիկա աշխարհամասի ընդհանուր աշխարհագրական բնութագիրը: Ամերիկա աշխարհամասի քաղաքական քարտեզի ձևավորումը

Ամերիկա աշխարհամասի տարածքը, աշխարհագրական դիրքը, բնական պայմանները և ռեսուրսները: Ամերիկա աշխարհամասի տնտեսության ընդհանուր բնութագիրը, նրա տեղն ու դերն

	աշխատանքի միջազգային աշխարհագրական բաժանման համակարգում: Ամերիկյա աշխարհամասի քաղաքական քարտեզի ձևավորումը: Ձևավորման նախադրյալները: Ամերիկյա աշխարհամասի արդի քաղաքական քարտեզը: Պետությունների տիպաբանական դասակարգումը: Թեմա 10. Լատինական Ամերիկայի ընդհանուր աշխարհագրական բնութագիրը Լատինական Ամերիկայի տարածքը, աշխարհագրական դիրքը և դրա նպաստող դերը գաղութացմանը: Տրանսպորտ-աշխարհագրական դիրքի տնտեսական գնահատականը: Լատինական Ամերիկայի քաղաքական քարտեզի ձևավորումը, երկրների տիպաբանական դասակարգումը: Տարածաշրջանի բնական պայմանների և ռեսուրսների տնտեսական գնահատականը: Բնակչության ձևավորումը, ազգային կազմը, զբաղվածությունը, տեղաբաշխումը, տարաբնակեցումը, խոշոր քաղաքներն ու ագլոմերացիաները: Լատինական Ամերիկայի տնտեսության ընդհանուր բնութագիրը, տեղը համաաշխարհային տնտեսության մեջ: Տնտեսության ճյուղերի բնութագիրը, տեղաբաշխումը, մասնագիտացումը: Պետություններն ըստ տնտեսական զարգացման մակարդակների: Թեմա 11. 2ժամ Ավստրալիա և Օվկանիա տարածաշրջանի ընդհանուր բնութագիրը Ավստրալիա և Օվկանիա տարածաշրջանի ընդհանուր բնութագիրը: Աշխարհամասի ՏԱԴ-ի և ՔԱԴ-ի գնահատականները: Զարգացման բնական նախադրյալները: Տարածաշրջանի բնակչությունը: Ավստրալիա և Օվկանիա տարածաշրջանի տնտեսության ընդհանուր բնութագիրը, տնտեսության զարգացման բնական և սոցիալ-տնտեսական նախադրյալները, ռեկրեացիոն ռեսուրսները, սպասարկման ոլորտի և զբոսաշրջության զարգացման նախադրյալները:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf Քննության գնահատման վերջանորոշյունքն իրականացվում է հետևալ չափորոշիչներով. Գործնական աշխատանքների ընթացքում իմացության ստուգում հնքնուրույն աշխատանքների գնահատում -Աշխարհի տարածաշրջանների և պետությունների բնութագրության վերլուծության համակարգված գնահատում Ընթացիկ գրավոր ստուգում: -իրականացվում է 8-րդ և 15-րդ շաբաթներում` անցած նյութի ամփոփմամբ:</p> <p>Հաճախելիություն</p> <p>Գնահատման մեթոդը</p> <p>- դասերին հաճախման հաշվառում</p> <p>Գնահատման չափանիշը</p> <p>-ներկայություն</p> <p>-մասնակցություն հարցերի քննարկմանը</p> <p>Ուսուցման վերջնական արդյունքների գնահատում</p> <p>արդյունքների հանրագումար գնահատում` հարյուր միավորանոց սանդղակով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Ավագյան, Ա.Ռեգիոնալ աշխարհագրություն: Եվրոպա2006թ. 2. Ավագյան Ա. «Ռեգիոնալ աշխարհագրություն. Ասիա, 2010

	3. Մ. Մանասյան, Ռ. Մարգարյան Տնտեսական աշխարհագրություն 2004թ. 4. Յու.Մուրադյան «Արտասահմանյան երկրների սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրություն: Եվրոպա 2002թ. 1. Յու.Մուրադյան «Արտասահմանյան երկրների սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրություն: Ասիա, Ամերիկա, Աֆրիկա, Ավստրալիա 2004թ. Լրացուցիչ- 1. В. Максаковский «Географическая картина мира», книга 1, 2006 2. В.Вольский «Социально-экономическая география зарубежного мира» 2004 3. В.Завьялова «Социально-экономическая география мира в таблицах» 2004

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-068-Էկոտուրիզմ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	28
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	28
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	✓ Բնական և մշակութային ժառանգության պահպանության օժանդակումը, Ազգաբնակչության Էկոլոգիական կրթության և իրազեկության բարձրացումը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> բնության, նրա բաղադրիչների և պատմամշակութային հուշարձանների ճանաչողության նպատակով կազմակերպվող զբոսաշրջության մասին - բնական և մշակութային ժառանգության պահպանության օժանդակման, • <i>Հմտություն</i> բնապահպանական, գիտաճանաչողական, մշակութային արժեքներին, • -բնական և պատմամշակութային հուշարձանների, ռեկրեացիոն ռեսուրսների գնահատման մեթոդներին: <i>Կարողունակություն</i> ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում, - նպաստել ազգաբնակչության Էկոլոգիական կրթության և իրազեկության բարձրացմանը:			

Դասընթացի բովանդակությունը	ԹԵՄԱ 1 Էկոտուրիզմի առաջացման նախադրյալները ԹԵՄԱ 2 Տուրիզմի ներագդեցությունը բնական համալիրների վրա ԹԵՄԱ 3 Էկոտուրիզմի էությունը ԹԵՄԱ 4 Էկոտուրիզմի հատկանիշները ԹԵՄԱ 5 Էկոտուրիզմի տեսակները ԹԵՄԱ 6 Ազգային պարկեր, արգելավայրեր և արգելոցներ ԹԵՄԱ 7 Տեղաբաշխման միջոցները և Էկոտուրիզմը ԹԵՄԱ 8 Էկոտուրիզմի աշխարհագրությունը: ԹԵՄԱ 9 Էկոտուրիզմի զարգացման նախադրյալները ՀՀ-ում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Александрова А.Ю. Экономика и территориальная организация международного туризма. - М., 1996. 2. Александрова А.Ю. Международный туризм. - М., 2001 3. Биржаков М.Б. Введение в туризм. - СПб., 2001. 4. Зорин И.В., Квартальнов В.А. Энциклопедия туризма. - М.: Финансы и статистика, 2000. 5. Николаенко Д.В. Рекреационная география. - М., 2001 6. Сенин В.С. Организация международного туризма: Учебник. - М.: Финансы и статистика, 2003. 7. Соколова М.В. История туризма. - М.: Академия, 2004. 8. Храбовченко В.В. Экологический туризм. - М.: Финансы и статистика, 2004 Լրացուցիչ- 1. Экономика и организация туризма: международный туризм / Под ред. И.А. Рябовой, Ю.В. Забаева, Е.Л. Драчевой.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՄԻ/բ-226 Կիրառական տեղեկատվական համակարգերը սերվիսում			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	10
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	18
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին ծանոթացնել համակարգչային տեխնոլոգիաների կառուցվածքին, տեխնիկայի, ծրագրային և ապարատային միջոցների հետ, ինչպես նաև տալ գաղափար Windows օպերացիոն համակարգի ինտերֆեյսի, ֆայլային համակարգի մասին: Սովորեցնել կիրառական			

	ծրագրային փաթեթների օգտագործման հնարավորությունները, որոնք անհրաժեշտ են մասնագիտական ոլորտում աշխատանքի ժամանակ: Ծանոթացնել ժամանակակից տեխնոլոգիաների ներդրմամբ՝ սերվիսի ոլորտում գործունեության պլանավորման, կազմակերպման, ձևափոխման, մշակման և վերահսկման եղանակների հետ, ինչպես նաև ինտերնետային տարբեր էջերում մասնագիտական նյութերի որոնման գործընթացում կողմնորոշվելու հմտությունները: Ձևավորել մասնագիտական հետազոտության շրջանակներում SS ոլորտի պրակտիկ գիտելիքները գործնականում կիրառելու, վերլուծելու հմտություններ:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Windows օպերացիոն համակարգի ինտերֆեյսը, ֆայլային համակարգի աշխատանքի հնարավորություններ: • Ինտերնետային էջերում մասնագիտական որոնումների իրականացում: • Ժամանակակից տեխնոլոգիաների ներդրմամբ՝ սերվիսի ոլորտում գործունեության պլանավորման, կազմակերպման, ձևափոխման, մշակման և վերահսկման եղանակները: • Մասնագիտական ոլորտում MS Word, MS Excel, Power Point կիրառական ծրագրերի օգտագործման հնարավորություններ: <i>Չմտություն</i> • Չամակարգչի ծրագրերի և սարքավորումների հետ համագործակցային աշխատանքի հմտություններ: • Խմբագրական աշխատանքների իրականացում MS Word, MS Excel և Power Point ծրագրերում: • Ինտերնետային էջերում մասնագիտական որոնումների իրականացման հմտություններ: • Ժամանակակից տեխնոլոգիաների ներդրմամբ՝ սերվիսի ոլորտում գործունեության պլանավորման, կազմակերպման, ձևափոխման, մշակման և վերահսկման հմտություններ: <i>Կարողունակություն</i> • կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, • տիրապետի մասնագիտական ոլորտում MS Word, MS Excel և Power Point կիրառական ծրագրերի միջավայրում աշխատանքի հիմնական սկզբունքներին և գործիքակազմին, • կարողանա լուծել կոնկրետ առաջադրանքներ համակարգչային նշված ծրագրերի կիրառմամբ՝ ըստ պահանջվող չափանիշների, • կարողանա տրված առաջադրանքի շրջանակներում կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Չամակարգչի կառուցվածքը և նրա հիմնական սկզբունքները, համակարգչի կառուցվածքային սխեման:

	Համակարգչի ներքին և արտաքին սարքավորումները, ծրագրային միջոցները: Windows օպերացիոն համակարգ, ստանդարտ ծրագրերը: Թեմա 2. Ճանաթություն MS Office ծրագրային փաթեթի հիմնական ծրագրերի հետ, այդ ծրագրերի առանձնահատկությունները և նմանությունները: MS Word ծրագրի ինտերֆեյսը և հիմնական գործիքները: Աշխատանք MS Word ծրագրում: Տեքստի ներմուծում, խմբագրում, ձևավորում, համապատասխան գործիքների կիրառման միջոցով: Աշխատանքային թղթի պահպանման պատուհան (Save, Save as): Աշխատանքային թղթի պարամետրերի նշանակման պատուհան: Թեմա 3. Տեքստի ներմուծում և ձևավորում Font և Paragraph երկխոսական պատուհանների գործիքների կիրառմամբ: Նախագրություն(Header) և հետգրություն(Footer), ծանոթություն դրանց համապատասխան գործիքների շարքի հետ, Footnote և Endnote: Թեմա 4. Աղյուսակների ներդրում և ձևավորում համապատասխան գործիքների շարքերի կիրառմամբ (Table Tools): Նկարների, տեքստային արկղի, ձևավոր տեքստի ներդրում և ձևավորում: Սյունակների(Colums) ներդրում և համապատասխան երկխոսական պատուհանի գործիքների կիրառում: Թեմա 5. Ճանաթություն MS Excel ծրագրի հետ, ծրագրի առանձնահատկությունները և կիրառման յուրահատկությունները: Թեմա 6. Աշխատանք MS Excel ծրագրում, աղյուսակների կառուցում, հաշվարկների կատարում, \$ուևկցիաների ներդրում, դիագրամաների կառուցում, տվյալների սորտավորում և ֆիլտրում: Թեմա 7. Ճանաթություն MS PowerPoint ծրագրի հետ: Սլայդների ստեղծում, ձևավորում, ցուցադրում: Անիմացիաների և ձայնային էֆեկտների կիրառում, նկարների և աղյուսակների ներմուծում: Թեմա 8. Մասնագիտական անհատական սլայդների ստեղծում և ցուցադրում: Թեմա 9. Էլեկտրոնային փոստերի ստեղծում և վարում, \$ուևկցիոնալ հնարավորությունները և գործիքակազմը: Ամպային տեխնոլոգիաների գործիքակազմը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի: Գործնական աշխատանքների գնահատման չափանիշները (4 ստուգում, յուրաքանչյուրը գնահարվում է առավելագույնը 5 միավոր` գումարային առավելագույնը 20 միավոր). • հանձնարարության կատարում և կատարման որակ, • մասնակցություն լսարանային քննարկումներին, • առաջադրանքների կատարման գրագիտություն և ինքնուրույնություն, • առաջադրանքի կատարման ընթացքում համապատասխան ծրագրային միջավայրում ճիշտ, արագ կողմնորոշում և հնարավորությունների ընտրություն, դրանց գրագետ կիրառում:

	ինքնուրույն աշխատանքի գնահատման չափանիշները (2 ինքնուրույն աշխատանք, յուրաքանչյուրը գնահարվում է առավելագույնը 10 միավոր՝ գումարային առավելագույնը 20 միավոր)։ • անհատական աշխատանքի առաջին տեսակ՝ ինքնուրույն աշխատանք համացանցում. ✓ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնում, ✓ տեղեկատվական աղբյուրների օգտագործման մշակույթ, ✓ համապատասխան թարգմանիչ ծրագրերի կիրառում, ✓ բանավոր ներկայացում, բանավոր խոսքի և թեմայի քննարկման մակարդակ; ▪ անհատական աշխատանքի երկրորդ տեսակ՝ գեկույց. ✓ առաջադրանքի կատարման համար ճիշտ, արդյունքվետ գործիքաչարի ընտրություն, ընդունված որոշումների հիմնավորում, կոռեկտություն, արդյունավետություն, ✓ մասնագիտական հմտությունների մակարդակ, ✓ ծրագրային միջավայրում գրագետ և հիմնավորիչ ներկայացում, ✓ բանավոր ներկայացում, բանավոր խոսքի և թեմայի քննարկման մակարդակ;
Գրականություն	Պարտադիր 1. В. С. Симонович. Информатика базовый курс, учебник для ВУЗ-ов, 2019 2. Леонтьев В. П. Новейшая энциклопедия Интернет, 2020. Լրացուցիչ 1. Բ. Ջանիդլադյան ժամանակակից քոմպյուտերային տեխնոլոգիաներ, 3-րդ հրատարակություն, 2016. Էլեկտրոնային աղբյուրներ 1. https://www.pdfdrive.com/microsoft-office-word-2007-step-by-step-ebook-pearsoncmg-e12304378.html 2. https://freecomputerbooks.com/microsoftOfficeBooks.html

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-003-Վիճակագրություն										
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ										
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ										
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="919 1921 1324 1957">Դասախոսություն</td> <td data-bbox="1324 1921 1567 1957">18</td> </tr> <tr> <td data-bbox="919 1957 1324 1993">Սեմինար</td> <td data-bbox="1324 1957 1567 1993"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="919 1993 1324 2029">Լաբորատոր աշխատանք</td> <td data-bbox="1324 1993 1567 2029"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="919 2029 1324 2065">Գործնական աշխատանք</td> <td data-bbox="1324 2029 1567 2065">24</td> </tr> </table>	Դասախոսություն	18	Սեմինար		Լաբորատոր աշխատանք		Գործնական աշխատանք	24
Դասախոսություն	18										
Սեմինար											
Լաբորատոր աշխատանք											
Գործնական աշխատանք	24										

	Ինքնուրույն	48
	Ընդամենը	90
Ստուգման ձևը	ստուգաթք	
Դասընթացի նպատակը	ուսանողի մոտ ձևավորել հավաքագրված անհրաժեշտ ինֆորմացիան տնտեսական գործունեության ընթացքում կիրառելու տեսական և կիրառական բնույթի ունակություններ. 2. ուսանողը կարողանա ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում. 3. Կարողանա հավաքագրել, խմբավորել և վերլուծել վիճակագրական տվյալներ. 4. Կարողանա ստացված տեղեկատվությունների հիման վրա կատարել ճիշտ եզրահանգումներ:	
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • վիճակագրության հիմնական հասկացությունները, կարողանա օգտվել “ՀՀ վիճակագրության մասին օրենք”-ի դրույթներից , կարողանա ուսումնասիրել վիճակագրության ոլորտում առաջացած հիմնախնդիրները և կատարել համարժեք եզրահանգումներ, վիճակագրության մեթոդներին տիրապետելու և խնդիրների լուծման կարողություն, վիճակագրական ցուցանիշների վերլուծության և կիրառության կարողություն: <i>Չմտություն</i> • մաթեմատիկական և վիճակագրության մեթոդներին, ինչպես նաև մաթեմատիկական մոդելավորման եղանակներին • վիճակագրական և տնտեսագիտական բոլոր մեթոդներին: • Տիրապետում է մաթեմատիկական և վիճակագրության մեթոդներին, ինչպես նաև մաթեմատիկական մոդելավորման եղանակներին: • <i>Կարողունակություն</i> ✓ իրագործել վիճակագրության վերաբերյալ բազմաբնույթ գիտելիքների համակարգում և տեսական վերլուծություններ • իրականացնել վիճակագրության բնագավառում առաջացած խնդիրների ուսումնասիրում ✓ մշակել վիճակագրական հետազոտության համար անհրաժեշտ փաստաթղթեր:	
Դասընթացի բովանդակությունը	<u><i>Թեմա 1. Վիճակագրության առարկան, մեթոդը և խնդիրները</i></u> Վիճակագրության գիտության առարկան: Հասարակական կյանքի օրենքների բնույթը և վիճակագրության դերը դրանց ճանաչողության մեջ: Նշանավոր մարդկանց կարծիքը վիճակագրության գիտության մասին: Քանակական և որակական վերլուծության փոխկապակցվածությունը վիճակագրության մեջ: Վիճակագրության մեթոդը և նրա հիմնական հիմնական հիմնական առանձնահատկությունները: Մեծ թվերի օրենքը: Վիճակագրական օրինաչափությունները: Վիճակագրական գիտության կառուցվածքը: Վիճակագրական գիտության ճյուղերը: Վիճակագրության կապը մյուս գիտությունների հետ: Վիճակագրական հետազոտության հիմնական փուլերը: Վիճակագրական համակցություն: Համակցության միավորը: Հատկանիշ: Հատկանիշների դասակարգումը: Վիճակագրական ցուցանիշ: Ընդհանրական ցուցանիշներ: Հասկացություն վիճակագրական ցուցանիշների համակարգի մասին: Վիճակագրության հիմնական ֆունկցիաները: Վիճակագրության խնդիրները շուկայական հարաբերությունների ձևավորման և	

զարգացման ժամանակաշրջանում: Վիճակագրության մեթոդոլոգիայի կատարելագործման հարցերը: Վիճակագրության կազմակերպումը հանրապետությունում և այլ երկրներում: Միջազգային վիճակագրության մարմինները:

Թեմա 2. Վիճակագրական դիտարկում

Վիճակագրական դիտարկումը որպես վիճակագրական հետազոտության սկզբնական փուլ: Վիճակագրական դիտարկման տեսակները, ձևերը և եղանակների դասակարգումը:

Վիճակագրական դիտարկման պլանը:

Դիտարկման նպատակը, օբյեկտը և միավորը: Դիտարկման ծրագիրը:

Յրահանգը:

Վիճակագրական դիտարկման կազմակերպման հարցերը: Դիտարկման

մարմինները: Նախապատրաստական աշխատանքները:

Սկզբնական հաշվառման և հաշվետվությունների կազմակերպման

սկզբունքները: Հաշվետվությունների տեսակները: Վիճակագրական

հատուկ դիտարկումներ:

Թեմա 3. Վիճակագրական խմբավորումը: Աղյուսակներ: Բաշխման շարքեր

Խմբավորման մեթոդը, որպես վիճակագրության կարևորագույն

մեթոդներից մեկը: Խմբավորվող հատկանիշների ընտրության

պրոբլեմները: Խմբերի թվի և խմբավորման միջակայքի որոշումը:

Խմբավորումների դասակարգումը:

Վիճակագրական աղյուսակը և նրա տարրերը: Վիճակագրական

աղյուսակների տեսակները: Վիճակագրական աղյուսակների ենթակայի

կառուցման և ստորոգյալի մշակման սկզբունքները:

Բաշխման շարքեր, դրանց եւությունը և հիմնական տարրերը:

Բաշխման շարքերի կառուցումը ըստ որակական և քանակական

հատկանիշների:

Ընդհատվող և միջակայքային շարքեր: Բաշխման հիմնական

վիճակագրական բնութագիրը: Բաշխման օրենքները:

Թեմա 4. Բացարձակ, հարաբերական միջին մեծությունները և վարիացիայի ցուցանիշները

Բացարձակ մեծությունները և նրանց նշանակությունը

վիճակագրական հետազոտություններում: Բացարձակ մեծությունների

տեսակները, ստացման եղանակները: Բացարձակ մեծությունների

չափման միավորները:

Հարաբերական մեծությունների նշանակությունը, տեսակները և

արտահայտության ձևերը: Բացարձակ և հարաբերական

մեծությունների փոխկապվածությունը, նրա կոմպլեքսային կիրառման

անհրաժեշտությունը:

Միջին մեծությունների մեթոդը որպես գիտական ընդհանրացման

կարևորագույն հնարք:

Համակցության միջին և որակական համասեռությունը: Միջինների և

խմբավորումների մեթոդները, դրանց փոխկապվածությունը:

Ընդհանուր և մասնակի միջիններ:

Միջին ձևերի ընտրությունը: Միջին կշիռների նշանակությունը և

ընտրությունը:

Վարիացիայի հասարակական կյանքի երևույթները, պատճառները և

ուսումնասիրման անհրաժեշտությունն ու հնարավորությունները:

Վարիացիայի հիմնական ցուցանիշները: Վարիացիայի ցուցանիշների

օգտագործումը սոցիալ-տնտեսական հետազոտություններում:

Թեմա 5. Ինդեքսներ

Վիճակագրության ինդեքսային մեթոդը: Ազդեգատային, միջին

թվաբանական և միջին հարմոնիկական ինդեքսներ: Միջին

մակարդակի դինամիկայի վերլուծության ինդեքսային մեթոդը:

	Կառուցվածքային տեղաշարժերի ինդեքսը: Կարևորագույն տնտեսական ինդեքսները: Ինդեքսների փոխկապակցվածությունը: Տերիտորյալ ինդեքսներ: <u>Թեմա 6. Երևույթների փոխկապակցվածության ուսումնասիրումը</u> Քանակական վերլուծության դերը փոխադարձ կապերի մեջ; Չուզահեռ տվյալների մեթոդը: Վերլուծության խմբավորումների կիրառումը կապերի ուսումնասիրման համար: Կապերի ուսումնասիրման հաշվեկշռային և ինդեքսային մեթոդները, կոռելացիայի և ռեգրեսիայի մեթոդները: Գծային և ոչ գծային ռեգրեսիա և կորելյացիա: Մասնակի և բազմակի կորելյացիա: Կորելյացիոն և ռեգրեսիոն հավասարումների պարամետրերի իմաստի մեկնաբանումը: Դիսպերսիոն վերլուծության կիրառման հնարավորությունը սոցիալ-տնտեսական երևույթների վերլուծության մեջ: Քանակական և որակական հատկանիշների կապերի սերտության ցուցանիշների կառուցման մեթոդաբանական հիմունքները: <u>Թեմա 7. Սոցիալ-տնտեսական երևույթների դինամիկայի ուսումնասիրումը</u> Դինամիկ շարքերի հիմնական ցուցանիշները: Դինամիկ միջին ցուցանիշները: Դինամիկ շարքերի հարթեցումը: Հիմնական միտումների դրսևորումը: Դինամիկ շարքերի էքստրապոլյացիան և ինտերպոլյացիան: Դինամիկ շարքերի կառուցման և փոխկապակցությունների ուսումնասիրման մեթոդաբանական հիմունքները: Սեզոնային տատանումների վիճակագրական ուսումնասիրության հիմնական հիմնական հարցերը: Դինամիկ շարքերի օգտագործումը կանխագուշակման նպատակով: <u>Թեմա 8. Ընտրանքային դիտարկում</u> Հասկացություն ընտրանքային դիտարկման մասին: Ընտրանքային մեթոդի տոսական հիմունքները: Ընտրանքային դիտարկման և կիրառման անհրաժեշտությունը շուկայական հարաբերությունների պայմաններում: Գլխավոր և ընտրանքային համակցությունները, նրանց ընդհանրացնող բնութագրերը: Ընտրանքի տեսակները: Գլխավոր համակցությունից միավորի ընտրման եղանակները: Ընտրանքային դիտարկման սխալները: Ընտրանքային տվյալների տարածման եղանակները գլխավոր համակցության վրա: Ընտրանքային հետազոտության կիրառման հնարավորությունները ներկա էտապում: <u>Թեմա 9. Մաթեմատիկական վիճակագրության մեթոդների կիրառումը սոցիալ-տնտեսական երևույթների հետազոտություններում</u> Մաթեմատիկական վիճակագրության մեթոդների կիրառման մեթոդաբանական սկզբունքները: Վիճակագրական եզրակացություններ: Առավելագույն ճշմարտության մեթոդը: Դիսպերսիոն վերլուծություն: Գծային մոդելը: Դիսպերսիոն վերլուծության մոդելներ: Բազմաչափ բաշխման տեսությունը: Դինամիկ շարքերի տարապատկերային վերլուծություն: Համակցության տարրերի միակցության և մասնատվածության մեթոդները: Հատկանիշների միակցության/ գործոնային վերլուծություն, Գլխավոր բաղադրամասերի մեթոդը և այլն:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր-

	1. Հակոբյան Կ.Յ.. Վիճակագրության տեսությունն ուսումնական ձեռնարկ, 2003 2. Ֆահրադյան, Կոնստանդյան Վիճակագրության ընդհանուր տեսության խնդիրների ժողովածու 1984 3. Կոզլով, Էռլիխ, Դոլգուշևսկի, Պոլյուշին, Վիճակագրության ընդհանուր տեսություն 1981 4. Պետրոսյան Ա.Ն. Վիճակագրության ընդհանուր տեսությունն ուսումնական ձեռնարկ, 2008

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-104 -Էքսկուրսիոն ծառայությունների տեխնոլոգիա և կազմակերպում			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	28
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	28
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Ստուգաբք			
Դասընթացի նպատակը	«Էքսկուրսիոն ծառայությունների տեխնոլոգիա և կազմակերպում» առարկայի դասավանդումը նպատակ է հետապնդում բացահայտել Էքսկուրսիոն տեխնոլոգիաները և ցույց տալ դրանց կազմակերպման ձևերը: Ներկայացնելով բնական և հասարակական տուրիզմի ռեսուրսները, պետք պարզաբանել դրանց գրավչությունը տուրիզմի տեսակտից և արդյունավետությունը: Պետք է ուսուցանել Էքսկուրսիոն երթուղիների ընտրության սկզբունքները, տեխնոլոգիաների մշակումը, կարողանա գնահատել Էքսկուրսիոն ծառայությունների մատուցման որակն ու գրավչությունը: Դասավանդման ընթացքում դասակարգել այդ ռեսուրսները, վեր հանել դրանց օգտագործման ժամկետները և հնարավորությունները:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> - Էքսկուրսիաների կազմակերպման ու տեխնոլոգիաների մասին, - Էքսկուրսիոն օբյեկտների ընտրության սկզբունքների մասին, - Էքսկուրսիոն պլանի մասին <i>Չմտություն</i> Էքսկուրսիաների տեխնոլոգիաներին ու մեթոդներին, <i>Կարողունակություն</i> ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում, - Կարողանա կողմնորոշվել հաշվապահական հաշվառման և հաշվետվությունների կազմման պրոցեսների մեջ, կատարի ինքնուրույն և ճիշտ եզրահանգումներ:			
Դասընթացի բովանդակությունը	ԹԵՄԱ 1 Էքսկուրսիոն ծառայությունների տեխնոլոգիայի և կազմակերպման սկզբունքները և մեթոդները 5. Էքսկուրսիոն ծառայություններ հասկացողությունը 6. Տեխնոլոգիաների կիրառման սկզբունքները 7. Էքսկուրսիոնների կազմակերպման տեխնոլոգիաները ու դրանց			

	ընտրությունը
	<u>ԹԵՄԱ 2 Էքսկուրսիոն ռեսուրսներ</u>
	4. Էքսկուրսիոն ռեսուրս հասակացություն 5. Տուրիզմի ռեսուրսների դասակարգումը 6. Ռեկրեացիոն ռեսուրսների տեղաբաշխումը
	<u>ԹԵՄԱ 3 Էքսկուրսիայի կազմակերպումը բնական օբյեկտներում</u>
	4. Երթուղիների ընտրություն 5. Էքսկուրսիայի պլան 6. Տեղեկատվական և գովազդային տեխնոլոգիաները բնական օբյեկտների մասին
	<u>ԹԵՄԱ 4 Հասարակական գրոսաշրջային ռեսուրսները Էքսկուրսիայի օբյեկտներ</u>
	4. Էքսկուրսիայի տեխնոլոգիան պատմամշակութային հուշարձաններում, 5. Էքսկուրսիայի կազմակերպումը և ագրոտուրիզմը: 6. Էքսկուրսիայի կազմակերպումն արտադրական օբյեկտներում
	<u>ԹԵՄԱ 5 Հանգստի ռեսուրսները, որպես Էքսկուրսիայի օբյեկտներ</u>
	4. Ծանոթացում հանգստի ռեսուրսների հետ 5. Հանգստի ռեսուրսների բազմազանությունը և դրանց Էքսկուրսիոն նշանակությունը 6. Էքսկուրսիոն տեխնոլոգիան ու դրա կիրառում հանգստի օբյեկտներում
<u>ԹԵՄԱ 6 Ուժերի վերականգնման ռեսուրսները, որպես Էքսկուրսիայի վայրեր</u>	
5. Բնական վերականգնող ռեսուրսները և Էքսկուրսիոնների կազմակերպումը 6. Էքսկուրսիայի կազմակերպումը բնական տեսարժան վայրերում 7. Էքսկուրսիայի տեխնոլոգիան և կազմակերպումը Էքստրեմալ կլիմայի պամաններում 8. Լեռնագնացությունը, որպես Էքսկուրսիայի տեսակ 9. Ձմեռային և այլ սպորտաձևերը, որպես Էքսկուրսիայի տեսակներ	
<u>ԹԵՄԱ 7 Էքսկուրսիների բուժիչ և առողջապահական նշանակությունը</u>	
5. Ռեսուրսների հաշվառում 6. Բուժական ռեսուրսները և Էքսկուրսիոնների կազմակերպումը 7. Էքսկուրսիոնների կազմակերպումը բուժիչ հանքային ջրերի տարածքներում 8. Առողջարանները և Էքսկուրսիոն գուրծունեությունը	
<u>ԹԵՄԱ 8 Տեսարժան լանդշաֆտները և հատապտղային տուրիզմը, որպես Էքսկուրսիաների կազմակերպման ձևեր:</u>	
4. Էքսկուրսիաների կազմակերպումը արգելավայրերում և հատուկ նշանակության օբյեկտներում 5. Հատապտղային տուրիզմը, Էքսկուրսիաների տարատեսակները 6. Էքսկուրսիաների կազմակերպումը արժեքավոր լանդշաֆտներում	
<u>ԹԵՄԱ 9. Էքսկուրսիայի երթուղիներ, հյուրանոցային տնտեսություն և քեմպինգներ:</u>	
5. Էքսկուրսիաների երթուղիների մշակման սկզբունքները 6. Հյուրանոցներ և քեմպինգներ, դրանց Էքսկուրսիոն նշանակությունը 7. ՀՀ տարածքում Էքսկուրսիոն երթուղիների մշակում և քարտեզագրում 8. ՀՀ Էքսկուրսիոն ծառայությունների զարգացման հեռանկարները	
Գնահատման	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների

մեթոդները և չափանիշները	ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Լևոն Մարտիրոսյան, Ռեկրեացիոն աշխարհագրություն, Վանաձոր:2014 2. Վալենյան Լ.Յ., Հայկական ՍՍՀ տնտեսական և սոցիալական աշխարհագրություն., Ե. 1988: 3. Ավետիսյան Խ.Ա., Սովետական Հայաստանի բնակչության և բնակավայրերի աշխարհագրություն2003 Լրացուցիչ- 1. Մակարյան Ա., Հախվերդյան Դ., Նազարյան Գ., Հայաստանը միջազգային տնտեսական հարաբերությունների համակարգում,Ե., 2002: 2. Հայաստանի ազգային ատլաս, Ե., 2007: 3. Николаенко Д.В. „Рекреационная география“: 4. Власов А.А., Туризм (учеб.мед.пос.), М., 2007г. 5. Мироненко Н.С., Твердохлебов И.Т., Рекреационная география. М.,1981г. 6. Азар В.И., Экономика и организация туризма, М., 2002г. 7. Моргунов Б.П., Туризм, М., 1978г. 8. Квартальнов В.А., Средерченко В.К., Туризм социальный, Киев,

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-056-Ձեռնարկչատիրական գործունեության հիմունքները սերվիսում										
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ										
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ										
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="919 1258 1321 1330">Դասախոսություն</td> <td data-bbox="1321 1258 1581 1330">28</td> </tr> <tr> <td data-bbox="919 1330 1321 1361">Սեմինար</td> <td data-bbox="1321 1330 1581 1361"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="919 1361 1321 1406">Լաբորատոր աշխատանք</td> <td data-bbox="1321 1361 1581 1406"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="919 1406 1321 1478">Գործնական աշխատանք</td> <td data-bbox="1321 1406 1581 1478">28</td> </tr> </table>	Դասախոսություն	28	Սեմինար		Լաբորատոր աշխատանք		Գործնական աշխատանք	28
Դասախոսություն	28										
Սեմինար											
Լաբորատոր աշխատանք											
Գործնական աշխատանք	28										
	Ինքնուրույն	64									
	Ընդամենը	120									
Ստուգման ձևը	Քննություն										
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին ծանոթացնել ձեռնարկչատիրության էության, ձևերի, ձեռնարկչատիրական գործունեության պլանավորման, ձեռներեցության տնտեսական բնույթի, շուկայական իրավիճակի գնահատման հետ: Ուսումնասիրվում են նաև ձեռներեցության միջավայրը, ձեռներեցության զարգացման և ակտիվացման անհրաժեշտ պայմանները: Դասընթացը կօգնի ուսանողներին ճիշտ կողմնորոշվել շուկայական հարաբերությունների պայմաններում:										
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> ✓ ճիշտ հաշվարկել անհատական կամ կոլեկտիվ ձեռնարկչատիրության ժամանակ ձեռնարկության կատարած ծախսերը և ակնկալվող շահույթը ✓ Ֆիրմայի հետագա վարքագծի վերաբերյալ կանխատեսումներ կատարելու հնարավորությունները • Ձեռնարկության զարգացման և ակտիվացման անհրաժեշտ										

	պայմանները <i>Հմտություն</i> ✓ Դասընթացի բոլոր թեմաները ✓ Թեմաների միջև առաջացող միջթեմայական կապերը • <i>Կարողունակություն</i> ✓ Ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկ կյանքում ✓ Կողմնորոշվել սերվիսի տնտեսական գործընթացներում և կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ ✓ Ինքնուրույն կազմել բիզնես-պլան սերվիսի ոլորտում
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>Թեմա 1</u> - «Ձեռնարկչատիրություն և հասկացությունը, ֆունկցիաները, սոցիալ-տնտեսական բովանդակությունը «Ձեռնարկչատիրություն և հասկացությունը: Ձեռնարկչատիրության մրցակցության ապահովման, իրավական, սեփականատիրական, կարգավորիչ, վերարտադրողական և հետևանքային ֆունկցիաները: Ձեռնարկչատիրության սոցիալ-տնտեսական բովանդակությունը: <u>Թեմա 2</u> - Ձեռնարկչատիրության ձևի ընտրությունը: Անհատական և կոլեկտիվ ձեռնարկչատիրություն Ձեռնարկչատիրության դրսևորման ձևերը՝ անհատական (մասնավոր) և պետական: Մասնավոր հատվածի առավելությունները: Վենչուրային և ոչ առևտրային ֆիրմաներ: <u>Թեմա 3</u> - Սերվիսում ձեռնարկչատիրական գործունեության պլանավորման եղանակները, խնդիրները, մեթոդները: Պլանավորման եղանակները, սոցիալ-տնտեսական և կազմակերպական-տեխնիկական խնդիրները, սկզբունքները և մեթոդները սերվիսում: Պլանավորման տարրերը, տեսակները և դասակարգումը՝ ստրատեգիական և օպերատիվ-արտադրական պլանավորում սերվիսում: <u>Թեմա 4</u> - Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության հնարավորությունների վերլուծությունը Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության ներուժի վերլուծություն, դրա բաժինները՝ արտադրություն, իրացում, մարքեթինգ, ֆինանսաներ: Ապրանքի կենսապարբերաշրջանի հիմնական բնութագրերը: <u>Թեմա 5</u> - Սերվիսում ձեռնարկչատիրական շահույթի բովանդակությունը, պլանավորումը և բաշխումը Շահույթը, որպես սերվիսի բնագավառի ձեռնարկատիրական գործունեության ֆինանսական հետևանք, դրա բազմանշանակ դերը: Գործառնական շահույթ, դրա հաշվարկման կարգը սերվիսում: Շահութաբերությունը և դրա հաշվարկումը սերվիսում: Շահույթի պլանավորման ուղղակիչ հաշվարկի կատարման և անալիտիկ եղանակները սերվիսում: Շահույթի բաշխումը սերվիսում: <u>Թեմա 6</u> - Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության արտադրանքի արտադրության և իրացման ծախսերը: Հասույթ և շահույթ: Շահույթի հաշվարկման կարգը սերվիսում Արտադրանքի արտադրության և իրացման ծախսերի կազմն ու կառուցվածքը սերվիսում, դրանց ազդեցությունը ինքնարժեքի մակարդակի և կառուցվածքի վրա: Հաստատուն, փոփոխուն, համախառն, աշխատանքային, նյութական և դրամական ծախսեր սերվիսում: Հասույթը, որպես շահույթի ձևավորման գլխավոր աղբյուր սերվիսում: Շահույթի հաշվարկման կարգը սերվիսում: <u>Թեմա 7</u> - Բիզնես-պլանի կազմումը Պլանավորումը որպես գործարար նախագծման եզրափակիչ փուլ սերվիսում: Բիզնես-պլանի ձևը, բովանդակությունը, հիմնական բաժինների (ընդհանուր, արտադրական, գովազդի, մարքեթինգի,

ֆինանսական, ռիսկի կառավարման) բնութագրումը: Բիզնես-պլանի մշակման մեթոդիկան սերվիսում:

Թեմա 8 - Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության հիմնական ֆինանսական փաստաթղթերը: Հաշվեկշիռ: Դրա ակտիվային և պասիվային բաժինները:

Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության ֆինանսական հաշվետվությունները և դրանց պարտադիր վավերապայմանները:

Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության հաշվեկշիռը, դրա ակտիվային և պասիվային բաժինները: Կանոնադրական, շրջանառու, պահուստային կապիտալ, կուտակման, սպառման և արժութային ֆոնդեր: Դրանց բնութագրումը: Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության ֆինանսավորման ներքին և արտաքին աղբյուրները:

Թեմա 9 - Գործարարության տեսակները: Միջնորդային գործարար գործունեություն սերվիսում

Պետական և մասնավոր գործարարություն: Դրանց դասակարգման հիմքը, իրականացման սկզբունքները: Արտադրական և միջնորդային գործունեություն սերվիսում, դրանց տարբերությունը:

Ավանդական և նորարական գործարարություն սերվիսում: Արտադրական գործարար գործունեության հիմնական և օժանդակ տեսակները:

Թեմա 10 - «Ներդրումներե հասկացության տնտեսագիտական Էությունը, ներդրումների ձևերը: Ներդրումների արդյունավետության գնահատման սկզբունքները և չափանիշները սերվիսում

«Ներդրումներե հասկացության տնտեսագիտական Էությունը: Ներդրումների ձևերը՝ միջազգային և միջպետական վարկերի տրամադրումը, պորֆեյլային և ուղղակի ներդրումները: Դրանց տարբերությունները: «Ձեռնարկության ինվեստիցիոն գրավչությունե հասկացությունը սերվիսում: Ներդրումների արդյունավետության գնահատման սկզբունքները և չափանիշները սերվիսում: Ներդրումների արդյունավետության գնահատման պարզ (ստատիկ) և դինամիկ փոփոխման մեթոդները սերվիսում:

Թեմա 11 - Լիզինգը սերվիսում: Լիզինգի տեսակները: Լիզինգային պայմանագիր: Ֆակտորինգը սերվիսում

Լիզինգը սերվիսում՝ որպես վարձակալական հարաբերությունների հատուկ ձև, դրա կիրառումը: Լիզինգի տեսակները՝ ֆինանսական, հետադարձ, օպերատիվ, լրիվ վճարումով, մասնակի վճարումով լեվեջ-լիզինգ: Դրանց բնութագրումը: Լիզինգի պայմանագիրը սերվիսում:

Ֆակտորինգի մեխանիզմը սերվիսում, նրա շահավետությունը: Ֆակտորինգային պայմանագիրը սերվիսում: Ֆակտորինգային հետևանքներ:

Թեմա 12 - Մարքեթինգը սերվիսի բնագավառի ձեռնարկչատիրության ոլորտում: Մարքեթինգային հետազոտությունների անցկացման կարգը սերվիսում

Մարքեթինգի Էությունը, հիմնախնդիրները, նպատակը, հիմնական ֆունկցիաները և ենթաֆունկցիաները սերվիսում: Մարքեթինգային հետազոտությունների անցկացման կարգը սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության համար: Մարքեթինգային պլանավորման ռազմավարության հիմնական փուլերը սերվիսում:

Թեմա 13 - Սերվիսում ձեռնարկատիրական ռիսկի Էությունը, տեսակները և կառավարումը

Ձեռնարկատիրական ռիսկի Էությունը, հիմնական հատկանիշները՝ օբյեկտիվություն, հավանականություն, գործունեության միջավայրի անորոշության գնահատում, քանակական և որակական գնահատումը սերվիսում: Ռիսկի հիմնական տեսակները սերվիսում՝ ձեռնարկատիրոջ, վարկատուի, դրամական միավորի արժեզրկման, արժութային կուրսերի փոփոխման ներդրումային սննկացման կամ լրիվ հայրղության հասնելու,

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	շուկայական դիսամիլ, ստատիկ ռիսկեր: Դրանց կառավարումը սերվիսում: Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Алешина И. В. Поведение потребителей. М., 1999. 2. Анискин Ю. П. Организация и управление малым бизнесом. М, 2001 3. Ахапкин С. Д., Забелин П. В., Федцов В. Г. Компас молодого предпринимателя. М., 2002. 4. Возьмитель А. А. Способы бизнеса и способы жизни российских предпринимателей. М., 1997. 5. Воронин А. Г., Лапин В. А., Широков А. Н. Основы управления муниципальным хозяйством. М., 1998. 6. Иванов Г. П., Шустрое М. А. Экономика культуры. М, 2001. 7. Кабушкин Н. И., Бандаренко Г. А. Менеджмент гостиниц и ресторанов. Минск, 2002. 8. Козырев В. М. и др. Менеджмент в туризме: Экономика туризма. М., 2001 9. Аванесова Г.А. Сервисная деятельность: Историческая и современная практика, предпринимательство, менеджмент: Учебное пособие для студентов вузов 2005 10. Филип Котлер „Маркетинг Менеджмент,, Серия теория и практика-менеджмента-Санкт-Петербург-Москва-Харьков-Минск 2000г. 11. Хлусов В.П. „Основы маркетинга,, - М.:Издательство ПРИОР 2000 12. Все о маркетинге,, - Сборник материалов для руководителей предприятий, экономических и коммерческих служб Азимут Москва 1992г. 13. Басовский Л. Е. „Менеджмент ,, - Учебное пособие - Высшее образование - Москва ИНФРА-М 2000. 14. Лавлок К., Маркетинг услуг: персонал, технология, стратегия / К. Лавлок. – М.: Вильямс, 2005. – 1008 с. 15. Саак, А.Э. Маркетинг в социально-культурном сервисе и туризме / А.Э. Саак, Ю.А. Пшеничных. – СПб: Питер, 2007. – 480 с. 16. Хлебович, Д.И. Сфера услуг: маркетинг: учебное пособие для студентов вузов / Д.И. Хлебович. – М.: КНОРУС, 2007. – 240 с. 17. Փոլ Ա. Սամյունելսոն, Ուիլյամ Դ. Նորդհաուս- „Տնտեսագիտություն,, 2h. „Միկրոտնտեսագիտություն,, Գործարար հետազոտությունների և զարգացման կենտրոն Երևան 1997 18. Основы управления персоналом В. В. Лукашевич, Москва 2008 19. По основам экономической теории В. Д. Камаев Москва 1997 20. Басовский Л. Е. „Менеджмент ,, - Учебное пособие - Высшее образование - Москва ИНФРА-М 2000. 21. Маркетинг,, (Конспект лекций) В помощь студенту: Издательство ПРИОР 2001 22. Тим Амблер „Практический маркетинг,, Питер Санкт-Петербург Москва-Харьков- Минск 23. Пол А. Самуэльсон, Вильям Д. Нордхаус – „Экономика,, издание пятнадцатое Москва-Лаборатория Базовых знаний 2000 24. Абрамова П.П. „Маркетинг,,: вопросы и ответы// М:1994 г. 25. Академия рынка: „Маркетинг,,: Пер. с фр./ Арман Дайан и др. - М.: Экономика, 1993. - 574 с. Լրացուցիչ- 1. «Ֆինանսներ և Էկոնոմիկան-Արխիվ #3 (129) / մարտ 2011 Երևան: 2. . Белокрылова О.С., Теория переходной экономики, М., 1993.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-062- Տուրիստական Ֆիրմայի կառավարում			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ ժամերի բաշխումը	4րդ տարի, 2րդ կիսամյակ			
	Լսարանային	42	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	22
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	ստուգաբք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել կառավարման եռլայանը, տուրիստական կազմակերպության ձևերին, տուրիստական կազմակերպության ներքին և արտաքին միջավայրի գործոններին, ֆիրմայի առաջխաղացման նախապայմաններին, բիզնես պլանավորման հիմքերին, ծառայությունների ոլորտում մարքեթինգին, գովազդի դերին զբոսաշրջության կազմակերպման գործընթացում:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Ուսանողը ձեռք է բերում գիտելիքներ կառավարման եռլայանից, տուրիստական կազմակերպության ձևերից, տուրիստական կազմակերպության ներքին և արտաքին միջավայրի գործոններից, ֆիրմայի առաջխաղացման նախապայմաններից, բիզնես պլանավորման հիմքերից, ծառայությունների ոլորտում մարքեթինգից, գովազդի դերից զբոսաշրջության կազմակերպման գործընթացում: <i>Ջմտություն</i> Ուսանողը ձեռք է բերում տուրիստական կազմակերպության ներքին և արտաքին միջավայրի գործոնները վերլուծելու հմտություններ, տուրիստական բիզնեսին հատուկ կառավարման մեթոդները և ոճերը մասնավորեցնելու հմտություններ, տուրիստական ֆիրմային առաջխաղացման գործիքակազմ, մարքեթինգային հետազոտություններ կատարելու հմտություններ ծառայությունների բնագավառում: <i>Կարողունակություն</i> Ուսանողը կարողանում է կազմել տուրիստական ֆիրմային առաջխաղացման պլան, կատարել մարքեթինգային հետազոտություններ, կազմել արդյունավետ գովազդային արշավ տուրիստական կազմակերպության համար:			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Կառավարման եռլայանը, անհրաժեշտությունը և զարգացման փուլերը Տուրիստական կազմակերպության ձևերը և կառավարման մակարդակները Թեմա 2 Տուրիստական կազմակերպության ներքին միջավայրը և հիմնական համակարգերը Թեմա 3 Տուրիստական կազմակերպության արտաքին միջավայրը, արտաքին միջավայրի ընդհանուր բնութագրիչները Թեմա 4 Տուրիստական բիզնեսի տեսակները և կառավարման առանձնահատկությունները			

	Թեմա 5 Տուրիստական ֆիրմայի առաջխաղացման նախապայմանները Թեմա 6 Տուրիստական ֆիրմաներում բիզնես պլանավորման հիմքերը և դրա իրականացման առանձնահատկությունները Թեմա 7 Մարքեթինգը որպես տուրիստական ֆիրմայի կառավարման գործիք Թեմա 8 Մարքեթինգային հետազոտությունների կառուցվածքը և փուլերը Թեմա 9 Գովազդի դերը զբոսաշրջության կազմակերպման գործընթացում
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	1. Биржаков М.Б. Введение в туризм. - СПб.: Питер, 2007г. - 256с. 2. Биржаков М.Б. Сущность и специфика туризма. - СПб.: Питер, 2006г. - 236с. 3. Богалдин-Малых В.В. Маркетинг и управление в сфере туризма и социально-культурного сервиса. - М.: Проспект, 2006г. - 295с. 4. Герасименко В.Г. Основы турбизнеса - Омск: Туризм и путешествия, 2000г.- 275с. 5. Горбунов В.С. Туристический рынок и тенденции его развития. - М.: Юнити, 2007г. - 257 с. 6. Гуляев В.Г. Организация туристской деятельности. - М.: Финансы и статистика, 2006г. - 386с.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-063-Որակի կառավարումը տուրիզմում			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	20
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է՝ ուսուցանել ժամանակակից որակի կառավարման համակարգի բարելավման հիմնական առանձնահատկությունները տուրիզմում, նպաստել որակի կառավարման նկատմամբ շուկայական տնտեսության առաջադրած պայմաններին առավել ճկուն և դինամիկ հարմարվելուն, ծանոթացնել տուրիզմի ոլորտում զարգացած երկրների փորձին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> տուրիզմում որակի կառավարման գնահատման, ստանդարտացման և սերտիֆիկացման և այս գործունեության արդյունավետության բարձրացման վերաբերյալ, - տուրիզմում որակի կառավարման փաստաթղթավորման գործունեության իրականացման վերաբերյալ, - <i>Չմտություն</i> • Համագիտական և տնտեսագիտական բոլոր մեթոդներին			

	<i>Կարողունակություն</i> տուրիզմում որակի կառավարման արդյունավետությունը վերլուծելու, գնահատելու վերաբերյալ, - գործառնական գիտելիքներ արտադրանքի որակի վերաբերյալ տուրիզմում, - ժամանակակից ապրանքների և ծառայությունների շուկայում վերլուծությունների անցկացման, որակի կառավարման և շուկայավարման մեթոդների կիրառման,
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>Թեմա 1. Որակի Էությունը, սահմանումները, ձևավորման գործոնները, ցուցանիշները և դրանց ճյուղային առանձնահատկությունները:</u> 1. Որակի Էությունը, դրա դերը երկրի տնտեսության զարգացման գործում, 2. Որակի հասկացությունը և սահմանումները, 3. Որակի ձևավորման վրա ազդող գործոնները, 4. Որակի հիմնական ցուցանիշները, 5. Արտադրանքի որակի ճյուղային առանձնահատկությունները: <u>Թեմա 2. Արտադրանքի որակի և նրա մրցունակության կապը շուկայական տնտեսությունում:</u> 1. Արտադրանքի մրցունակության Էությունը, սահմանումները, 2. Արտադրանքի մրցակցային առավելությունները, 3. Արտադրանքի մրցունակության ցուցանիշը և դրա գնահատման մեթոդները, 4. Մրցունակության գնային և ոչ գնային գործոնները, 5. Որակը որպես մրցունակության ոչ գնային գործոն, 6. Արտադրանքի որակի տեխնիկական, նորմատիվային և առևտրային չափանիշները, 7. Սպասարկումը որպես արտադրանքի մրցունակության չափանիշ: <u>Թեմա 3. Որակի կառավարման պատմական փուլերը, կառավարման հայրենական և համաշխարհային փորձը:</u> 1. Որակի կառավարման պատմական 5 փուլերը, 2. Արտադրանքի կառավարման հայրենական փորձը (որակի կառավարումը Լախսկին ԽՍՀՄ-ում), 3. Որակի կառավարման համաշխարհային փորձը (Ճապոնիա, ԱՄՆ, Եվրոպա): <u>Թեմա 4. Որակի կառավարման Էությունը, սկզբունքները և հիմնական փուլերը տուրիզմում:</u> 1. Որակի կառավարման Էությունը, դրա գիտամեթոդական և գործնական հիմունքները, 2. Որակի կառավարման սկզբունքները: Է. Դեմինգի 14 ունիվերսալ սկզբունքները, 3. Որակի կառավարման օբյեկտը, նպատակները և , նորմատիվային հիմքերը տուրիզմում, 4. Որակի կառավարման հիմնական փուլերը, 5. Որակի կառավարման համակարգը տուրիզմում: <u>Թեմա 5. Արտադրանքի որակի մակարդակները և դրանց գնահատման մեթոդները տուրիզմում:</u> 1. «Արտադրանքի որակի մակարդակե հասկացությունը և դրա տեսակները, 2. Արտադրանքի որակի մակարդակի գնահատման ցուցանիշները տուրիզմում, 3. Արտադրանքի որակի մակարդակի գնահատման կարգը տուրիզմում, 4. Արտադրանքի որակի մակարդակի գնահատման հիմնական մեթոդները (գնահատման իրավիճակ, փորձագիտական գնահատում, դիֆերենցիալ մեթոդներ, համալիր մեթոդ, խառը մեթոդ և այլն)

	<u>Թեմա 6. Ստանդարտացումը և սերտիֆիկացումը որակի կառավարման համակարգում:</u> 1. Ստանդարտացման եռթյունը, օբյեկտը և հիմնական խնդիրները, 2. Ստանդարտացման գործառույթները (տնտեսական, սոցիալական, հաղորդակցական), 3. Միջազգային, տարածաշրջանային, ազգային ստանդարտացում, 4. Ձեռնարկության ստանդարտ, 5. ՀՀ ստանդարտացման ազգային համակարգ, 6. Ստանդարտացման միջազգային կազմակերպություններ, 7. Որակի համակարգի սերտիֆիկացում: <u>Թեմա 7. Որակի կառավարման գործընթացի փաստաթղթավորման համակարգը տուրիզմում:</u> 1. Որակի փաստաթղթավորման եռթյունը, խնդիրները և մակարդակները տուրիզմում, 2. Որակի փաստաթղթավորման գործընթացին ներկայացվող պահանջները տուրիզմում: <u>Թեմա 8. Արտադրանքի հավաստագրումը որպես որակի վերահսկման միջոց տուրիզմում:</u> 1. Հավաստագրման սկզբունքները, 2. Համապատասխանության հավաստագիր, նշան, 3. Հավաստագրման մարմին, 4. Որակի մրցանակներ: <u>Թեմա 9. Արտադրանքի որակի բարձրացման հիմնական ուղիները տուրիզմում:</u> 1. Որակի բարձրացման խնդիրները (տեխնիկական, տնտեսական, կազմակերպչական), 2. Որակի բարելավման տնտեսական արդյունավետության գնահատումը տուրիզմում, 3. Որակի բարելավման օպտիմալ սահման, 4. Նորամուծությունը որպես արտադրանքի որակի բարձրացման կարևոր գործոն տուրիզմում: <u>Թեմա 10. Որակի կառավարման ճյուղային առանձնահատկությունները:</u> 1. Ռեսուրսների որակի կառավարում, 2. Արդյունաբերական արտադրանքի որակի կառավարում, 3. Ծառայությունների ոլորտի և մասնավորապես կրթական համակարգի որակի կառավարման առանձնահատկությունները: <u>Թեմա 11 Ծառայությունների որակը և սպասարկման որկարը տուրիզմում որպես կառավարման օբյեկտներ</u> 1. Տուրիզմում որակի կառավարման օբյեկտների մասին ընդհանուր տեղեկություններ 2. Տուրիստական ապրանքը և նրա կառուցվածքը 3. Տուրիստների սպասարկման համակարգը 4. Ծառայությունների որակի հասկացողության մոդելը 5. Ծառայության ներկայացումը որպես պրոցես
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Баумгартен Л.В. Управление качеством в туризме : учебник для студ. высш. учеб. заведений / Л.В.Баумгартен. — М. : Издательский центр Академия, 2010. — 304 с. ՀՀ օրենքը «Սպառողների իրավունքների պաշտպանության մասին», Պաշտոնական տեղեկագիր, ՓԲԸ, Երեան, 2008

3. ՀՀ օրենքը «Ստանդարտացման և սերտիֆիկացման մասին», Պաշտոնական տեղեկագիր, ՓԲԸ, Երեան, 2008

4. Ձեռնարկության արդյունավետ կառավարում, պրոֆ. Յու. Մ. Սուվարյանի ընդհանուր խմբագրությամբ, Երեան, Տնտեսագետ, 2001

5. Մենեջմենթ, Յու. Մ. Սուվարյանի ընդհանուր խմբագրությամբ, Երեան, Տնտեսագետ, 2002

6. Խաչատրյան Գ., Ձեռնարկության Էկոնոմիկա և կառավարում, Երեան, հեղ. հրատարակություն, 2009

7. В. Г. Версач, И. И. Чайка, Системы управления качеством продукции. – М.;Издательство стандартов, 1988, 104с.

8. ГОСТ 15467-79, Управления качеством продукции. Основные понятия. Термины и определения .- М., Издательство стандартов, 1979

9. Зайцев Н. М., Экономика промышленного предприятия. М., ИНФРЛМ, 2007

10. Исакова К., Японские методы управления качеством,- М., Экономика, 1988

11. Международный стандарт ISO 9000: 2005, Системы менеджмента качества. Основные положения и словарь, М., Стандартиформ, 2006

Լրացուցիչ-

1. Мескол М. Х., Альберт М., Хедоури Ф., Основные менеджмента, М., Дело, 1992

2. Огвоздин В. Ю., Управление качеством. Основы теории и практики, Учебное пособие, 6-ое издание, М., Изд.« Дело и сервис», 2009, 304 с.

3. Огвоздин В. Ю., Управление качеством. Основы теории и практики, Учебное пособие, 6-е издание, М., Изд.« Дело и сервис», 2009, 304 с., ISBN 978-5-8018-0334-0

4. Окрепилов В. В., Управление качеством: учеб. Для вузов, 2-е изд., перераб. И доп., М., Экономика, 1998, с. 16

5. Фахтудный Р. А., Производственный менеджмент. СПб, Питер, 2007

6. Фейгенбаум А., Контроль качества продукции, М., Экономика, 1986

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-064-Սերվիսի հիմունքներ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	28
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	28
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին համակարգված գիտելիքներ տալ սերվիսի բովանդակության, անհրաժեշտության, գործնական նշանակության մասին, սերվիսի ոլորտի, նրա առանձին բաղադրիչների վերաբերյալ, ծառայությունների նոր տեսակների և սպասարկման			

	առաջադեմ ձևերի մասին, ինչպես նաև ծառայությունների սպասարկման ընթացքում հոգեբանական, էթիկական և էսթետիկական նորմերի մասին:
Դասընթացի վերջնադրյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> սերվիսի բովանդակության, դերի, զարգացման նախադրյալների, գործունեության մասին - սերվիսային ծառայության, որակի, սերվիսային ձեռնարկության գործունեության նպատակայնության մասին - սերվիսային ծառայությունների հիմնական տեսակների և դասակարգման մասին - սպասարկման ոլորտի առանձնահատկությունների մասին: <i>Չմտություն</i> • պահանջմունքների բացահայտման և բավարարման արդի մոտեցումներին, • շուկայի համակողմանի վերլուծական աշխատանքներին և սերվիսի ոլորտում սպասարկման ծառայությունների որակի բարձրացման արդի մարտահրավերներին: <i>Կարողունակություն</i> ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում, - Կարողանա կազմակերպել սպասարկման գործառույթներ, կատարի ինքնուրույն և ճիշտ եզրահանգումներ:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Սերվիսի Էությունը, դերը, զարգացման նախադրյալները: Թեմա 2 Սերվիսային գործունեությունը որպես մարդկային պահանջմունքների բավարարման միջոց: Թեմա 3 Սերվիսի ոլորտի զարգացման սոցիալ-տնտեսական գործոնները Թեմա 4 Չարաբերությունների իրավական կարգավորումը սերվիսային գործունեության մեջ Թեմա 5 Ծառայությունների Էությունը եւ դասակարգումը Թեմա 6 Ծառայությունների ստեղծում և կիրառում Թեմա 7 Ծառայությունների շուկայագիտություն Թեմա 8 Սպառողների վարքագիծը եւ սպառման գործոնները Թեմա 9 Ծառայությունների նոր տեսակներ եւ սպասարկման առաջադեմ ձեւեր Թեմա 10 Սերվիսի հոգեբանական ասպեկտները Թեմա 11 Սերվիսի էթիկական կուլտուրան Թեմա 12 Սերվիսի էսթետիկան
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Романович Ж.А., Калачев С.Я. , Сервисная деятельность,

	Учебник, М. 2008 2. Карнаухова В.А., Краковская Т.А., Сервисная деятельность 2006 3. Свириденко Ю.П., Хмелев В.В., Сервисная деятельность в обслуживании населения 2012 4. Маркова В.Д., Маркетинг услуг 2006 5. Фролова Т.А., Экономика и управление в сфере социально-культурного сервиса и туризма 2010 6. Котлер Ф., Основы маркетинга 1994 7. Рубинштейн С.Л., Основы общей психологии - СПб. Питер Ком 1999 8. Уокер Джон, Введение в гостеприимство 1999 9. Чалдини Р., Психология влияния 1998 10. Богушева В.И., Организация обслуживания ресторанов и баров, М. 2007 11. Гостиничный и туристический бизнес, Под ред. проф. А.Д. Чудновского, Тандем, 1988. 12. Человек и его потребности, Учеб. Пособие / Под ред. Проф. К.М. Оганяна 1997 13. Кулибанова В.В. Маркетинг: сервисная деятельность. СПб.: Питер 2000 14. Николаева М.А. Маркетинг товаров и услуг: Учебник. М.: Деловая литература 2001. 15. Անի Նազարյան, Գործարար հաղորդակցություն 2001 16. ՀՀ օրենքը «ՍՊԱՌՈՂՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՃՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» Լրացուցիչ- 1. Рендер Б. Управление и организация в сфере услуг. Теория и прак-тика. СПб, Питер, 2002.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-065-Սերվիսի աշխարհագրություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	22
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգաք			
Դասընթացի նպատակը	<i>Առարկայի նպատակը.</i> • Ուսանողներին գինեղ գիտելիքներով սերվիսի աշխարհագրություն առարկայի վերաբերյալ: • Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, աշխարհագրական և մեթոդական գիտելիքները: • Ուսանողներին գաղափար տալ սերվիսի աշխարհագրության (գրոսաշրջային ծառայության, սանատոր և առողջարանային, ռեկրեացիոն, հյուրանոցային ծառայությունների և ինդուստրիայի, գիտակրթական, հոգևոր-մշակութային ծառայությունների, ֆինանսաբանկային ծառայությունների) վերաբերյալ • Ուսանողներին սովորեցնել կատարել սպասարկման ոլորտի վերլուծություն՝ համադրությունների միջոցով: • Ձեռք բերված գիտելիքներն ու ունակությունները կիրառել			

	տնտեսաաշխարհագրական մյուս առարկաների ուսումնասիրման ժամանակ:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գիտելիք կազմակերպման սկզբունքներն ու օրինաչափությունները, հասկանա սպասարկման ոլորտի տարածքային կազմակերպման վրա ազդող տարբեր գործոնների (տնտեսության, բնակչության և այլն) բնույթն ու հիմնական ուղղությունները, կարողանա կատարել սպասարկման ոլորտի, նրա առանձին տեսակների զարգացման և տարածքային կազմակերպման տարբեր ցուցանիշների վերլուծություն և գնահատում: Չմտություն Գործնականում կիրառել սերվիսի ոլորտի աշխարհագրական հետազոտությունների հիմնական մեթոդները: Կարողունակություն Գնահատել տարբեր տարածաշրջանների ծառայությունների ոլորտի զարգացման հնարավորությունները: Գնահատել սպասարկման ոլորտի տարածքային կազմակերպման վրա բնական և սոցիալ-տնտեսաաշխարհագրական գործոնների ազդեցությունը: Վերլուծել սպասարկման ոլորտի, նրա առանձին ուղղությունների աշխարհագրական ուսումնասիրությունների հիմնական ցուցանիշները: Կատարել սերվիսային ծառայությունների առանձին տեսակներին առնչվող թեմատիկ քարտեզների, աղյուսակների և դիագրամների վերլուծություն և ընդհանրացում: Վերհանել և գնահատել սոցիալ-մշակութային ծառայությունների հիմնական տեսակների տարածքային կազմակերպման վրա ազդող գործոնները
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Սերվիսի աշխարհագրության էությունը, ձևավորման նախադրյալները, կապը մյուս գիտությունների հետ Թեմայում քննարկվում են սերվիսի աշխարհագրության ուսումնասիրման հիմնական ոլորտները՝ զբոսաշրջային ծառայության, սանատոր և առողջարարական ռեկրեացիոն, հյուրանոցային ծառայությունների և ինդուստրիայի, գիտակրթական, հոգևոր-մշակութային ծառայությունների աշխարհագրությունը: Թեմա 2. Սերվիսի աշխարհագրության ուսումնասիրության օբյեկտը, առարկան և խնդիրները Թեմայում քննարկվում է սերվիսի աշխարհագրության ուսումնասիրման օբյեկտը, առարկան, խնդիրները: Թեմա 3. Սերվիսի աշխարհագրության հետազոտության մեթոդները Թեմայում քննարկվում են սպասարկման ոլորտի զարգացման մակարդակի գնահատման տնտեսաաշխարհագրական մոտեցումները և մեթոդները: Գործնական նշանակության տեսակետից քննարկվում են տարածաշրջանային գնահատման մեթոդները, վերլուծվում են այն ցուցանիշներն որոնք առավել ցայտուն արտահայտում են ճյուղի զարգացման մակարդակը: Թեմա 4. Սերվիսի աշխարհագրության տեղը գիտությունների դասակարգման համակարգում Թեմայում քննարկվում է սերվիսի աշխարհագրության տեղը գիտությունների դասակարգման համակարգում և այլ գիտությունների հետ ունեցած կապերը Թեմա 5. Սերվիսի աշխարհագրության կառուցվածքը և բաղադրիչները

	Թեմայում քննարկվում է սերվիսի աշխարհագրության կառուցվածքը և դրա առանձին բաղադրիչները: Թեմա 6. Սերվիսի աշխարհագրական ուսումնասիրությունների մոտեցումները, ցուցանիշները և հիմնական հարցերը Թեմա 7. Սպասարկման ոլորտի տարածքային կազմակերպման եռությունը, գործոնները Թեմայում քննարկվում են սոցիալական ոլորտի առանձին օբյեկտների կազմակերպման խնդիրները քաղաքային և գյուղական բնակավայրերում: Սերվիսի առանձին ճյուղերի տարածքային կազմակերպման (առողջապահություն, կոմունալ կենցաղային սպասարկում, կրթության, մշակույթի, առևտրի, հասարակական սննդի, զբոսաշրջության և այլ ոլորտների) հիմնական ձևերը: Տեղեկատվական համակարգերի զարգացման տարածաշրջանային հնարավորությունները: Թեմա 8. Սերվիսի ոլորտի զարգացման պատմական հերթափոխությունը տարբեր տարածաշրջաններում Թեմայում քննարկվում են սերվիսի ոլորտում առավել մեծ հաջողություն ունեցող երկրների տնտեսությունները, տրվում են դրանց ուժեղ և թույլ կողմերի նկարագիրը: Վերլուծվում է ՀՀ-ի սպասարկման ոլորտի արդի վիճակը և զարգացման հնարավորությունները: Քննարկվում են նաև անցումային և զարգացող տնտեսություն ունեցող երկրների սպասարկման ոլորտի զարգացման
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Калачев С. Л., Романович Ж. А Сервисная деятельность. – М.: Дашков и К, 2006 2. Меркушева Л. А География сервиса 1985г 3. Абрамов А. Н., География сферы обслуживания населения. 1989 4. Н.С. Канатьева Я.М. Абдуразакова Основы туризма, 2012 Լրացուցիչ- 1. Аванесова Г. А. Сервисная деятельность: Историческая и современная практика, предпринимательство 2006 2. Карнаухова В. К., Краковская Т. А. Сервисная деятельность. 2005

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-066-Սերվիսի մենեջմենթ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնասիրության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	70	Դասախոսություն Սեմինար Լաբորատոր աշխատանք	34
	Ինքնուրույն	80		
	Ընդամենը	150	Գործնական աշխատանք	36
Ստուգման ձևը	Քննություն,			

Դասընթացի նպատակը	«Սերվիսի մենեջմենթ առարկայի դասավանդումը նպատակ է հետապնդում ներկայացնել կառավարման ժամանակակից տեսությունը զարգացման պատմական ընթացքի մեջ, բացահայտել սերվիս ձեռնարկությունների տնտեսվարման հանգուցային հիմնախնդիրների՝ սպասարկման, անձնակազմի, ներդրումների, մարքեթինգի, փոփոխությունների, կոնֆլիկտների, սթրեսների կառավարման և գործարարության ծրագրի մշակման հիմունքները, հանգամանորեն լուսաբանել կառավարման գործառույթների ու մեթոդների բովանդակությունը, ինչպես նաև կոմունիկացիաների և կառավարչական որոշումների ընդունման ու իրացման գործընթացի արդյունավետության բարձրացման նպատակով կիրառվող հիմնական մոտեցումները, տրվում են կազմակերպությունների կազմակերպաիրավական ձևերը և դրանց կառավարման առանձնահատկությունները:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> ▪ Սերվիս կառավարման մեթոդները և գործառույթները ▪ առարկայի կարևորությունը հասարակական, քաղաքական և տնտեսական հարաբերությունների կառավարման բնագավառում ▪ տեսական և պրակտիկ մոտեցումներ կառավարման գործընթացների բնագավառում, որոնք հնարավորություն կտան ճիշտ կողմնորոշվել տնտեսական հարաբերություններում ▪ անձնակազմի կառավարման և կարիերայի պլանավորման մեթոդները սերվիսում • կառավարչի սոց. պատասխանատվությունը և վարքագիծը բնորոշող առանձնահատկությունները: <i>Չմտություն</i> ▪ սերվիս կառավարման հիմունքներին, էությանը, բովանդակությանը, արդիականությանը ▪ սերվիս կառավարման մեթոդների և գործառույթների հիմնադրություններին ▪ անձնակազմի և արտադրության արդյունավետ կառավարման հնարքներին ▪ կոմունիկացիաների և կառավարչական որոշումների ընդունման ու իրացման գործընթացի արդյունավետության բարձրացման նպատակով կիրառվող հիմնական մոտեցումներին սերվիսում ▪ ճիշտ պատկերացնել կազմակերպության (մասնավոր և պետական) ներքին ֆունկցիոնալ կառուցվածքը, հիերարխիան և սուբորդինացիան սերվիսում ▪ ճիշտ յուրացնել կազմակերպության ներքին և արտաքին միջավայրերի վրա ազդող գործոնների յուրահատկությունը

	սերվիսում կառավարչի իբրև յուրահատուկ լիզերին բնորոշ հատկություններին՝ խմբերի կառավարման և առաջնորդման ասպարեզում: <i>Կարողունակություն</i> ճիշտ կողմնորոշվել և գնահատել սերվիս կառավարման պատմական զարգացումները մշակել ռազմավարական զարգացման պլաններ, դրան համապատասխան ներկայացնել մարտավարական քայլերի գրագետ ալգորիթմ սերվիսում կառավարել նորամուծությունների և ներդրումների կիրառումը սերվիս կազմակերպությունում ճիշտ վերլուծել իրավիճակը, գնահատել նրա վրա ազդող գործոնները, կատարել եզրահանգումներ, ընդունել ռացիոնալ որոշումներ օպերատիվորեն արձագանքել սերվիս կազմակերպությունում առաջացած կոնֆլիկտային իրավիճակներին ու փոփոխություններին արդյունավետ կառավարել սթրեսային իրավիճակները՝ ցուցաբերելով լիզերի վարքագծին բնորոշ կառավարման առանձնահատկություններ:
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>Թեմա 1 Սերվիս կազմակերպության ներքին և արտաքին միջավայրը:</u> Կազմակերպությունը որպես սոցիոտեխնիկական համակարգ: Կազմակերպության հինգ հիմնական ենթահամակարգերը (նպատակներ, կառուցվածք, խնդիրներ, տեխնոլոգիա, մարդկային ռեսուրսներ): Կազմակերպության արտաքին միջավայրի ընդհանուր բնութագիրը: Ուղղակի ներգործության արտաքին միջավայրը: Անուղղակի ներգործության արտաքին միջավայրը: <u>Թեմա 2 Կառավարման գործընթացը և գործառույթները սերվիսում</u> Կառավարման գործընթացի էությունը: Կառավարման գործառույթները և դրանց դասակարգումը:* <u>Թեմա 3 Ռազմավարական պլանավորումը սերվիսում</u> Ռազմավարական պլանավորման էությունը և խնդիրները: Մշակվող ռազմավարության տեսակները: Կանխատեսման էությունը, մեթոդների դասակարգման հիմնական խմբերը: Ռազմավարական պլանավորման տրամաբանությունը և փուլերը: Կազմակերպության արտաքին միջավայրի իրավիճակային վերլուծության ենթակա գործառական գոտիները: SWOT վերլուծություն, Անսոֆի մատրիցան, «Մակ Քենզի-Ջեներալ Էլեկտրիկ» պորտֆելային վերլուծության մատրիցան, Պորտերի մրցակցային ռազմավարության մատրիցան, Բոստոնի խորհրդատվական խմբի մատրիցան: Գործարարության ծրագրի էությունը, կառուցվածքը և հիմնական ցուցանիշները:*

Թեմա 4 Կազմակերպում

- Կազմակերպման գործառույթի Էությունը:
- Կառավարման կազմակերպական կառուցվածքները:
- Կառավարման կազմակերպական կառուցվածքի ձևավորման տարրերը:
- Կառավարման կազմակերպական կառուցվածքի ձևավորման տարրերը:
- Կառավարման կազմակերպական կառուցվածքի տեսակները:*

Թեմա 5 Մոտիվացիան և դրա ձևերը սերվիսում

- Մոտիվացիայի Էությունը: Ժամանակակից տեսությունները:
- Պահանջմունքների բուրգը ըստ Մասլոուի, Յերգբերգի մոտիվացիոն-հիգիենիկ տեսությունը:
- Մակ-Քլեյանդի, Դուգլաս Մակ-Գրեգորի տեսությունները, սպասելիքների և արդարացիության տեսությունները:
- Պորտեր-Լոուերի մոդելը: Մոտիվացիայի ձևերը:

Թեմա 6 Վերահսկողությունը որպես կառավարման գործառույթը սերվիսում

- Վերահսկողության անհրաժեշտությունը կառավարման գործընթացում:
- Վերահսկողության տեսակները:
- Վերահսկողության գործընթացի հիմնական փուլերը:

Թեմա 7 Կառավարման կոմունիկացիաներ: Կառավարչական որոշումների ընդունումը և իրագործման կազմակերպումը սերվիսում

- Կոմունիկացիաները կառավարման համակարգում:
- Կոմունիկացիոն գործընթացը:
- Միջանձնային կոմունիկացիաներ:
- Կազմակերպական կոմունիկացիաներ:
- Գործավարության և փաստաթղթաշրջանառության կազմակերպումը:
- Կառավարչական որոշումների Էությունը և դասակարգումը:
- Ռացիոնալ կառավարչական որոշումների ընդունման գործընթացի հիմնական փուլերը:
- Մոդելավորումը կառավարչական որոշումների ընդունման գործընթացում:
- Կառավարչական որոշումների իրագործման կազմակերպումը:

Թեմա 8 Սերվիս կազմակերպությունների կազմակերպատիրավական ձևերը: Խմբերի կառավարումը սերվիսում: Իշխանությունը և առաջնորդումը սերվիսում

- Կազմակերպությունների կազմակերպատիրավական ձևերը:
- Առևտրային կազմակերպություններ:
- Ոչ առևտրային կազմակերպություններ: Իրավաբանական անձանց միություններ:
- Խմբերի տեսակները և կազմավորման պատճառները:
- Խմբերի կառավարման արդյունավետության բարձրացման ուղիները:
- Իշխանությունը և նրա ձևերը: Առաջնորդում:

Թեմա 9 Կոնֆլիկտների, փոփոխությունների և սթրեսների կառավարումը սերվիսում

- Կոնֆլիկտների Էությունը և ձևերը:

	▪ Կոնֆլիկտի պատճառները: ▪ Կոնֆլիկտի զարգացման փուլերը: ▪ Կոնֆլիկտների կառավարումը, մեթոդները: ▪ Փոփոխությունների կառավարումը: Սթրեսի կառավարումը: <i>Թեմա 10 Մարքեթինգը սերվիս համակարգում</i> ▪ Մարքեթինգը որպես կառավարման հատուկ գործառույթ: ▪ Մարքեթինգային ռազմավարություն. Էությունն ու խնդիրները: ▪ Մարքեթինգային գործունեության կառավարման կազմակերպական կառուցվածքը: <i>Թեմա 11 Անձնակազմի կառավարումը սերվիսում</i> ▪ Անձնակազմը, նրա կառուցվածքը և կառավարման փուլերը: ▪ Անձնակազմի հավաքագրումը, կադրերի ընտրությունը և աշխատանքի վարձատրությունը: ▪ Կադրերի պատրաստումը և վերապատրաստումը: ▪ Աշխատանքային գործունեության գնահատումը: ▪ Ղեկավար կադրերի պատրաստումը և առաջխաղացման կառավարումը: <i>Թեմա 12 Նորամուծությունների կառավարումը սերվիսում</i> ▪ Նորամուծությունների էությունը և դասակարգումը: ▪ Նորամուծական գործունեության կառավարման կազմակերպական կառուցվածքները: ▪ Նորամուծական գործունեության ֆինանսավորման աղբյուրները: <i>Թեմա 13 Ներդրումների կառավարումը սերվիսում</i> ▪ Ներդրումների կառավարումը, էությունը: ▪ Ներդրումների տեսակները: ▪ Ձեռնարկության ինվեստիցիոն գրավչությունը: ▪ Ներդրումների ֆինանսավորման աղբյուրները:* <i>Թեմա 14 Սոցիալական կառավարում:</i> ▪ Սոցիալական կառավարման էությունը, հիմնական սկզբունքները և գործառույթները: ▪ Սոցիալական կառավարման տեխնոլոգիաներ: ▪ Պետության սոցիալական քաղաքականությունը և բնակչության սոցիալական ապահովության կառավարումը: ▪ Կրթության կառավարումը:* <i>Թեմա 15 Կազմակերպության կուլտուրան և սոցիալական պատասխանատվությունը:</i> <i>Կառավարում և ճարտասանություն</i> ▪ Կազմակերպության կուլտուրան, դրա տարրերը և գործառույթները: ▪ Ճարտասանության դերը կառավարման համակարգում: ▪ Ճարտասանության խոսքի խնդիրները: ▪ Ճարտասանության հիմնական բաժինները: Խոսքի կազմակերպումը: ▪ Ղեկավարի ճարտասանական վարպետությունը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր-

	1. Յու. Սուվարյան «Կառավարում» 2009թ. 2. Յու. Սուվարյան «Կառավարում» 2000թ. 3. Վ. Եղիզարյան «Կառավարում՝ սոցիալ հոգեբանական ասպեկտներ», Երևան 2004թ 4. Ա. Սարգսյան « Կառավարչական վերլուծություն և Երևան , Տ. Մեծ, 2011թ 5. Խ. Մխիթարյան « մենեջմենթ ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, Երևան 2006թ 6. Мескон Майкл „ Основы менеджмента,, МОСКВА Издательство «ДЕЛО» 2004 7. „Управление предприятием,, А. В. Зюзюков, издательство „ИСТОКИ,, 2007՝. 8. ЭКОНОМИКА И МЕНЕДЖМЕНТ НЕКОММЕРЧЕСКИХ ОРГАНИЗАЦИЙ,, УЧЕБНОЕ ПОСОБИЕ Санкт-Петербург 2003՝. Լրացուցիչ- 1. Սամուելսոն „Միկրոտնտեսագիտություն» 2003թ 2. Ֆ. Կոտլեր „ Մենեջմենթ, մարքետինգ» 2008թ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-067 Միջազգային զբոսաշրջություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	28
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	28
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	«Միջազգային զբոսաշրջություն» դասընթացի նպատակն է սերվիսի ապագա մասնագետներին ծանոթացնել զբոսաշրջության հիմնական հասկացություններին, միջազգային զբոսաշրջության և ռեկրեացիոն ռեսուրսներին, միջազգային զբոսաշրջության զարգացման գործոններին և խնդիրներին, զբոսաշրջության հիմնական մակրոռեգիոններին, զբոսաշրջային գործունեության կազմակերպման սկզբունքներին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է գիտելիքներ ունենա միջազգային զբոսաշրջության հիմնական հասկացությունների, ուսումնասիրման մեթոդների վերաբերյալ: Ծանոթ լինի աշխարհի զբոսաշրջության հիմնական մակրոռեգիոններին և առանձին երկրներին, զբոսաշրջության զարգացման միտումներին: <i>Յմտություն</i> • սերվիսի ոլորտում զբոսաշրջության հետազոտությունների մեթոդներին <i>Կարողունակություն</i> • Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է			

	կարողանա համեմատել զբոսաշրջության զարգացման մակարդակներն ըստ առանձին տարածաշրջանների և երկրների, կատարել՝ տարածքային գնահատում, կարողանա ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել Հայաստանի Հանրապետության օրինակով:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. «Միջազգային զբոսաշրջություն» առարկան, ուսումնասիրման օբյեկտը «Միջազգային զբոսաշրջություն» առարկան, ուսումնասիրման օբյեկտը, մեթոդները, հիմնական հասկացությունները: Առարկայի ուսումնասիրման նպատակը, խնդիրները, զարգացման էտապները: Թեմա 2. Զբոսաշրջության տեսակները և ձևերը Զբոսաշրջության շարժառիթները: Զբոսաշրջության դասակարգումն (խմբավորումը) ըստ շարժառիթների: Թեմա 3. Զբոսաշրջության ձևավորման և զարգացման աշխարհագրական գործոնները Զբոսաշրջության ձևավորման պատմատնտեսական նախադրյալները: Զբոսաշրջության ձևավորման փուլերը: Զբոսաշրջության զարգացման աշխարհագրական գործոնները: Թեմա 4. Աշխարհի զբոսաշրջային ռեսուրսները «Զբոսաշրջային ռեսուրս» հասկացությունը: Աշխարհի երկրների զբոսաշրջային ռեսուրսների տնտեսական գնահատումը: Թեմա 5. Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման տարածաշրջանային միտումները Միջազգային զբոսաշրջության աշխարհագրական կառուցվածքը: Ներտարածաշրջանային և միջտարածաշրջանային զբոսաշրջություն, զարգացման և փոփոխությունների մշտումները: Թեմա 6. Միջազգային զբոսաշրջությունը և համաշխարհային տնտեսությունը Զբոսաշրջությունը՝ որպես ազգային տնտեսության արագ զարգացող բնագավառ: Զբոսաշրջությունը՝ որպես տնտեսական համընդհանուր գործընթաց: Տնտեսության ազդեցությունը զբոսաշրջության վրա: Միջազգային զբոսաշրջության ազդեցությունը համաշխարհային տնտեսության վրա: Թեմա 7. Աշխարհի երկրների զբոսաշրջության տիպաբանությունը Աշխարհի երկրների դասակարգումն ըստ միջազգային զբոսաշրջության զարգացման մակարդակի: 1) Եվրոպական 2) Ամերիկական 3) Ասիական և Ասիա-խաղաղօվկիանոսական 4) Աֆրիկյան Թեմա 8. Զբոսաշրջությունը ՀՀ-ում, զբոսաշրջային ռեսուրսների գնահատում: ՀՀ զբոսաշրջային ռեսուրսների տնտեսական գնահատումը: ՀՀ-ն միջազգային զբոսաշրջության բնագավառում: Զբոսաշրջության արդի վիճակը և զարգացման միտումները Հայաստանի Հանրապետությունում: Թեմա 9. Զբոսաշրջային գործունեության կազմակերպում Զբոսաշրջության զարգացումն ապահովող տեխնիկական միջոցները (տեխնոլոգիաները). տրանսպորտային նշանակության տեխնիկական և միջոցները, հյուրանոցային պայմանները կարգավորող սարքավորումները և ռեսուրսները, հաղորդակցության (մասնավորապես կապի) տեխնիկական և միջոցները: Թեմա 10. Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման նորագույն ուղիներն ու հիմնախնդիրները
Գնահատման մեթոդները և	Գնահատումն իրականացվում է «ՎԴՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին

չափանիշները	համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Александрова А.Ю. Международный туризм 2010 2. Воскресенский В. Ю. Международный туризм 2008 3. Հարությունյան Շ. Չքուսաշրջության ինդուստրիա և աշխարհագրություն 2004 4. Յու. Մուրադյան Արտասահմանյան երկրների սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրություն: Եվրոպա»2002Ճ Լրացուցիչ- 1. В. Максаковский«Географическая картина мира», книга 1,2 2006 2. В. Вольский Социально-экономическая география зарубежного мира»2004 3. В. Завьялова«Социально-экономическая география мира в таблицах»2004

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ - 196 PR և գովազդը սերվիսում			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	28
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	28
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հասարակայնության հետ կապերի էությանը, PR-ի կարևորությանը, նպատակներին և PR-գործունեության գնահատման մեթոդներին, PR-ի ոլորտում մասնագիտական վարքագծի եվրոպական կոդեքսին (Լիսաբոնյան կոդեքս), PR-ին զբոսաշրջության մեջ և ռեստորանային բիզնեսում, PR գործունեության հիմնական ուղղություններին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Ուսանողը ձեռք է բերում գիտելիքներ հասարակայնության հետ կապերի էությունից, PR-ի կարևորության, նպատակների և PR-գործունեության գնահատման մեթոդներից, PR-ի ոլորտում մասնագիտական վարքագծի եվրոպական կոդեքսից (Լիսաբոնյան կոդեքս), PR-ից զբոսաշրջության մեջ և			

	ռեստորանային բիզնեսում, PR գործունեության հիմնական ուղղություններից: <i>Հմտություն</i> Ուսանողը ձեռք է բերում PR գործունեության SWOT վերլուծություն կատարելու հմտություններ, արդյունավետ PR արշավ նախագծելու և իրագործելու հմտություններ: <i>Կարողունակություն</i> Ուսանողը կարողանում է ներկայացնել PR գործունեության տարբերությունները և նմանատիպությունները ռեստորանային և հյուրանոցային բիզնեսում, ինքնուրույն եզրահանգումներ կատարել PR արշավի արդյունավետ կամ անարդյունավետ լինելու մասին, մշակել PR արշավի ուղղություններ և մեթոդներ:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Հասարակայնության հետ կապերի էությունը Թեմա 2 PR- ի կարևորությունը, նպատակները և խնդիրները Թեմա 3 PR-գործունեության գնահատման մեթոդներ Թեմա 4 PR-ի ոլորտում մասնագիտական վարքագծի էվրոպական կոդեքս (Լիսաբոնյան կոդեքս) Թեմա 5 PR-ը զբոսաշրջության մեջ Թեմա 6 PR-ը ռեստորանային բիզնեսում Թեմա 7 Ջրոսաշրջության ոլորտում PR- գործունեության կիրառման նպատակը Թեմա 8 Ջրոսաշրջության ոլորտում PR գործունեության հիմնական ուղղությունները
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Առարկան ավարտվում է ստուգարքով:
Գրականություն	1. Гуревич, П. С. Социология и психология рекламы в 2 т. Том 2 : учеб. пособие для вузов / П. С. Гуревич. — 2-е изд., испр. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2018. — 236 с. 2. Емельянов, С. М. Теория и практика связей с общественностью : учеб. пособие для академического бакалавриата / С. М. Емельянов. — 2-е изд., испр. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2018. — 197 с. 3. Жильцова, О. Н. Рекламная деятельность : учебник и практикум для бакалавриата и магистратуры / О. Н. Жильцова, И. М. Синяева, Д. А. Жильцов. — М. : Издательство Юрайт, 2019. — 233 с. 4. . Карпова, С. В. Рекламное дело : учебник и практикум для прикладного бакалавриата / С. В. Карпова. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2019. — 431 с. 5. Малькевич, А. А. Организация и проведение кампаний в сфере связей с общественностью : учеб. пособие для академического бакалавриата / А. А. Малькевич. — 2-е изд., испр. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2018. — 109 с.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-048 -Սերվիսի համակարգի Էթիկետ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	22
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	«Սերվիսի համակարգի Էթիկետ Ե դասընթացի նպատակն է ուսանողներին համակարգված գիտելիքներ տալ սերվիս համակարգի Էթիկայի կանոնների վերաբերյալ, բացաայտել հյուրասիրության համաշխարային տնտեսության ժամանակակից միտումները:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Հյուրանոցային սերվիսի մշակույթ • Ի, հյուրընկալության էթիկայի, բարոյահոգեբանական սկզբունքների վերաբերյալ <i>Հմտություն</i> • Հյուրանոցային տնտեսության կառավարական համակարգի վերաբերյալ տվյալների վերլուծությունների առանձնահատկություններին, գրոսաշրջիկների նկատմամբ մատուցել բարձրակարգ սպասարկման ծառայություններ: <i>Կարողունակություն</i> • ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի ոլորտներում, կաողանա կազմակերպել և ղեկավարել հյուրերի ընդունումը՝ պահպանելով հյուրանոցային և ռեստորանային էթիկետի կանոնները			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա1 Էթիկետի տեսակները և նորմերը: Ծառայությունների մշակույթը՝ որպես հասարակության նորմերի մաս Թեմա2 Ռեստորանային էթիկետի առանձնահատկությունները և կանոնները Թեմա3 Հյուրանոցային էթիկետի առանձնահատկությունները և կանոնները Թեմա4 Գործարար շփման էթիկետի նորմերը սերվիս համակարգում Թեմա5 Խոսքի և գրավոր հաղորդակցման էթիկետը սերվիս համակարգում. համացանցի և հեռախոսի դերը, կարևորությունը, նշանակությունը և հիմնական կանոնները Թեմա6 Խմիչքների մատուցման էթիկայի ձևերը և կանոնները սերվիս			

	համակարգում Թեմա7 Սերվիս համակարգի էթիկետի նորմերը եվրոպական երկրներում և ԱՄՆ-ում Թեմա8 Սերվիս համակարգի էթիկետի նորմերը ասիական երկրներում
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20qiteliqneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Гембель П. Маркетинг взаимоотношение потребителем. М. 2002. 1. Ханвер К. Управление и организации в сфере услуг, Питер,. 2002 Լրացուցիչ- 1. Иленков А.П, Специфики и направления сервисном продуктами. М.. 2000

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-096 -Սերվիսի ոլորտի տնտեսագիտություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	22
	Ինքնուրույն	78		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ծառայությունների ոլորտի Էվոյուցիայից, ծառայությունների ոլորտի ժամանակակից իրավիճակին, ծառայությունների տեղին և դերին արդի տնտեսական համակարգում, բիզնես պլանին, ծառայությունների ոլորտում ֆրանչայզինգի առաձևահատկություններին, պետության դերին ծառայությունների ոլորտի կարգավորման մեջ, ինչպես նաև ծառայությունների միջազգային շուկային:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • Ուսանողը ձեռք է բերում գիտելիքներ ծառայությունների ոլորտի Էվոյուցիայից, ծառայությունների ոլորտի ժամանակակից իրավիճակից, ծառայությունների տեղից և դերից արդի տնտեսական համակարգում, բիզնես պլանից, ծառայությունների ոլորտում ֆրանչայզինգի առաձևահատկություններից, պետության դերից ծառայությունների ոլորտի կարգավորման մեջ, ինչպես նաև ծառայությունների միջազգային շուկայից: <i>Չմտություն</i> • Ուսանողը ձեռք է բերում ծառայությունների ոլորտում գործող			

	ձեռնարկության մրցակցային առավելությունները վերհանելու և վերլուծելու, բիզնես պլան կազմելու հմտություններ, ծառայությունների ոլորտում ֆրանչայզինգային գործարքների կազմման հմտություններ, միջազգային շուկան վերլուծելու հմտություններ: Կարողունակություն Ուսանողը կարողանում է կազմել նոր ձևավորվող կազմակերպության բիզնես պլան, կազմել նրա մրցակցային առավելությունների սխեմա, կատարել SWOT վերլուծություն:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Ծառայությունների ոլորտը ժամանակակից հասարակությունում Թեմա 2 Ծառայությունները ժամանակակից տնտեսությունում.Էությունը և դասակարգումը Թեմա 3 Ծառայությունների շուկա Թեմա 4 Ձեռնարկչատիրությունը ծառայությունների ոլորտում Թեմա 5 Ծառայությունների ոլորտի փոքր ձեռնարկությունների բիզնես-պլանը Թեմա 6 Ֆրանչայզինգը ծառայությունների ոլորտում Թեմա 7 Պետությունը և ծառայությունների ոլորտի զարգացումը Թեմա 8 Ծառայությունների համաշխարհային շուկա
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՐ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Ն. Խաչատրյան, Կ. Գասպարյան «Ծառայությունների Էկոնոմիկա, ուսումնական ձեռնարկ, Երևան 2013 Аброскин А. Сфера услуг и экономическое развитие (методологические аспекты статистического анализа). Вопросы статистики, 2011, №10 - с. 42 Балалова, Е.И. Сервисная деятельность, учет, экономический анализ и контроль: Учебное пособие / Е.И. Балабанова, О.В. Каурова. - М.: Издательство "Дело и сервис", 2010. - 288 с. Болтнев А. Экономическая деятельность учреждений культуры (математические и статистические методы анализа). - Тамбов: МИНЦ, 2011 - с. 65 Бочан И.А. Глобальная экономика: учебник / И.А. Бочан, И.Г. Михасюк. - М.:,2010. - 403 с

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-057 Ձեռնարկչատիրական գործունեության պլանավորումը և կազմակերպումը սերվիսում			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	22
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	ձևավորել տեսական և պրակտիկ գիտելիքներ			

	ձեռնարկչատիրական գործունեության պլանավորման և կազմակերպման գործընթացների բնագավառում, որոնք հնարավորություն կտան ճիշտ կողմնորոշվել տնտեսական հարաբերություններում • պատկերացում կազմել սերվիս ոլորտի ձեռնարկչատիրական գործունեության պլանավորման և կազմակերպման առանձնահատկությունների վերաբերյալ
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. <i>Գիտելիք</i> • դրսևորել գիտելիք և իմացություն սերվիս ոլորտում ձեռնարկչատիրական գործունեության վերաբերյալ • ցուցաբերել սերվիս ոլորտի ձեռնարկչատիրական գործունեության կազմակերպման իմացություն Ջմտություն • կարող է մշակել բիզնես-պլաններ սերվիս ոլորտի կազմակերպությունների համար • կարող է օպերատիվորեն արձագանքել արտաքին և ներքին մարտահրավերներին և կայացնել արդյունավետ որոշումներ սերվիս ոլորտում Կարողունակություն • տիրապետում է ձեռնարկչատիրության հիմունքներին և սերվիս ոլորտի կառավարման գործառույթներին • ունակ է բացահայտելու կառավարչական որոշումների ընդունման և իրականացման արդյունավետության բարձրացման նպատակով կիրառվող հիմնական մոտեցումները
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>Թեմա 1 Ձեռնարկչատիրությունը և նրա տեղը երկրի տնտեսության մեջ</u> Ձեռնարկչատիրական գործունեության բովանդակությունը Ներֆիրմային ձեռնարկչատիրություն Ձեռնարկչատիրության մշակույթը <u>Թեմա 2 Ձեռնարկչատիրական գործունեության տեսակները և ձևերը</u> Ձեռնարկությունների տիպոլոգիա Կոմերցիոն կազմակերպություններ Ձեռնարկության տեսակի ընտրության վրա ազդող գործոններ <u>Թեմա 3 Մարքեթինգ. սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության փյփսոփայություն և գործիքներ</u> Մարքեթինգի ձևերը, տեսակները և սկզբունքները սերվիսում Փոխազդեցության մարքեթինգ. սերվիսի բնագավառի ձեռնարկչատիրության ժամանակակից կոնցեպտը Մարքեթինգի կոմպլեքսը և մարքեթինգ-մենեջմենթը սպասարկման համակարգում <u>Թեմա 4 Ձեռնարկատիրական գործունեության պլանավորումը սերվիսում</u> Ձեռնարկչատիրության գործունեության պլանավորման համակարգը սերվիսում Ձեռնարկչատիրության գործունեության կանխատեսումը սերվիսում <u>Թեմա 5 Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության ֆինանսական գործունեության կազմակերպումը</u> Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության ֆինանսները Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության ֆինանսների կառավարումը <u>Թեմա 6 Սերվիսի բնագավառի ձեռնարկության ծախսերը</u> Ծախսերի վերլուծությունը և վերահսկողությունը սերվիսում Ծախսերի կառավարման համակարգը ձեռնարկատիրական գործունեության մեջ

	<u>Թեմա 7 Ձեռնարկչատիրական գործունեության արդյունավետության գնահատումը սերվիսում</u> Ձեռնարկչատիրական գործունեության արդյունավետության գնահատման մեթոդները սերվիսում Ձեռնարկչատիրական գործունեության արդյունավետության գնահատման սկզբունքները սերվիսում
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր Մ. Մելքունյան <Բիզնեսի Էկոնոմիկա> Երևան 2002թ. Г.Л. Багиев, А.Н. Асаул Организация предпринимательской деятельности Учебное пособие/ Под общей ред. проф. Г.Л.Багиева. - СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2001. 231 с. ОРГАНИЗАЦИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ Под общей редакцией профессора А. С. Пелиха Бусыгин А.В. Предпринимательство: Учеб. пособ., 2-е испр. – М.: Дело, 2000. – 640 с. Горемыкин В.А., Богомолов А.Ю. Планирование предпринимательской деятельности предприятия. – М.: ИНФРА-М, 2001. Кулаков В.В. Организационно-правовые основы предпринимательской деятельности в РФ. – М.: ЮНИТИ, 2000. Основы предпринимательского дела / Под рук. и ред. Ю.М. Осипова. – М.: Перспектива, 2002. Основы предпринимательской деятельности / Под ред. Власовой В.П. – М.: Финансы и статистика, 2000. <i>Լրացուցիչ</i> Балабанов И.Т. Анализ и планирование финансов хозяйствующего субъекта. – М.: Финансы и статистика, 1998. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций, Анализ отчетности. – М.: Финансы и статистика, 1998. Кузьмичев А.Д., Шапкин И.Н. Отечественное предпринимательство: Очерк истории. – М.: Информационно-издательский дом «Филин», 1999. Лаптев В.В. Предпринимательское право: понятие и субъекты. – М.: Финансы и статистика, 1998.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-059-Յյուրանոցների կոմերցիոն գործունեության կազմակերպում			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	22
	Ինքնուրույն	48		

	Ընդամենը	90
Ստուգման ձևը	ստուգարք	
Դասընթացի նպատակը	Առարկայի ուսումնասիրման նպատակն է՝ ✓ Ուսանողների մոտ ձևավորել տեսական գիտելիքներ հյուրանոցների կոմերցիոն գործունեության դերի և ժամանակակից պայմաններում վերջինիս խնդիրների վեռաբերյալ ✓ Ուսանողների մոտ ձևավորել տեսական գիտելիքներ հյուրանոցների կոմերցիոն կառույցների գործառույթների և նրանց վարած տնտեսական գործունեության հետ Ուսանողներին ծանոթացնել հյուրանոցների կոմերցիոն պայմանագրերի, առևտրային տեղեկատվության, առևտրային գաղտնիքի հետ:	
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Հյուրանոցների կոմերցիոն գործունեության կազմակերպման առանձնահատկությունների մասին Հյուրանոցների կոմերցիոն գործունեության տեսակները, տարրերը Հյուրանոցային բիզնեսի զարգացման հիմնարար առանձնահատկությունները: <i>Չմտություն</i> ✓ Հյուրանոցների կոմերցիոն գործունեության կազմակերպման և կառավարման առանձնահատկություններին, ✓ Հյուրանոցների կոմերցիոն գործունեության ոլորտում մրցակցության հաղթահարման միջոցառումներին ✓ Հյուրանոցների կոմերցիոն գործունեության տեղեկատվության գաղտնիության ապահովմանը • Բանակցություններ վարման, պայմանագրերի կազմման մշակույթին: <i>Կարողունակություն</i> ✓ Բացատրել հյուրանոցների կոմերցիոն գործունեության զարգացման հեռանկարները ✓ Գրագետ ձևով բանակցություններ վարել, պայմանագրեր կազմել • Նպաստել տվյալ հյուրանոցային գործունեությունից զբոսաշրջիկների բավարարման մակարդակի բարձրացմանը:	
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Հյուրանոցների կոմերցիոն գործունեության էությունը շուկայական տնտեսության պայմաններում • Շուկայան տնտեսությունում հյուրանոցային կոմերցիոն գործունեության էությունը, խնդիրները Թեմա 2 Հյուրանոցների կոմերցիոն օբյեկտները, սուբյեկտները և հիմնական սկզբունքները • Առևտրային գործունեության հիմնական սկզբունքները • Առևտրային գործունեության օբյեկտները և սուբյեկտները Թեմա3 Հյուրանոցային առևտրային գործունեության էությունը արդյունաբերական կազմակերպություններում • Հյուրանոցային կոմերցիոն գործունեության առանձնահատկությունները և էությունը Թեմա 4 Հյուրանոցային կոմերցիոն գործունեության տեսակները և դրանց գործառույթները • Հյուրանոցային կոմերցիոն գործունեության կառույցների տեսակները Թեմա 5 Հյուրանոցային կոմերցիոն գործունեության զարգացման դերն ու խնդիրները ժամանակակից պայմաններում • Հյուրանոցային կոմերցիոն գործունեության գործունեության	

	գարգացման դերը • Հյուրանոցային կոմերցիոն գործունեության խնդիրները ժամանակակից պայմաններում Թեմա 6 Հյուրանոցային կոմերսանտին ներկայացվող անձնային և մասնա•իտական պահանջները • Կոմերսանտին ներկայացվող անձնային պահանջները • Կոմերսանտին ներկայացվող մասնագիտական պահանջները Թեմա 7 Բանակցությունների ձևերը, վարման կարգը և արդյունքների ձևակերպումը • Բանակցությունների ձևերը • Բանակցությունների վարման կարգը • Բանակցությունների արդյունքների ձևակերպումը Թեմա 8 Առևտրային տեղեկատվություն և առևտրային գաղտնիք • Առևտրային տեղեկատվություն Էությունը և նշանակությունը • Առևտրային գաղտնիք: Էությունը և նշանակությունը Թեմա 9 Ապրանքային նշաններ • Ապրանքային նշանների Էությունը և նշանակությունը Թեմա 10 Ապրանքների առքուվաճառքի պայմանագրեր • Ապրանքների առքուվաճառքի պայմանագրերը • Ապրանքների առքուվաճառքի պայմանագրերի տեսակները Թեմա 11 Ապրանքների մեծածախ գնումների հյուրանոցային առևտրային գործունեությունը • Ապրանքների մեծածախ գնումներ Ապրանքների մեծածախ գնումների գործունեություն
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Ս. Բուլանիկյան <Կոմերցիայի հիմունքներ> ուս. ձեռնարկ, 2003 2. Виноградова С.Н. Коммерческая деятельность: Учебное пособие.- Минск. 2001. 3. Волгин Н.А., Одегов Ю.Г., Волгина О.Н. Кейз-стадии в подготовке экономистов и менеджеров. Учебник для вузов. Изд. «Дашков и К» М. 2004. 4. Карпова Е.В. Ресурсы торгового предприятия. Учебное пособие. Изд. КНОРУС. М. 2005. Լրացուցիչ- 1. Кондрашов В.М. Менеджмент продаж. Учебное пособие. М. Вузовский учебник. 2007. 2. Короткова В.М. Коммерческая деятельность. Учебник. Изд. «Финансы и статистика». М. 2007. 3. Кузьмина Е.Е., Семин О.А., Бурмистров В.Г., Васенева Е.Г., Сайдашева В.А., Кайфоднян А.М. Организация предпринимательской деятельности в розничной торговле. Изд. «Феникс, Ростов на Дону. 2007.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-061-Մարքեթինգ և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթ
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ

Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	22
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակը ✓ Յուրացնելով մարքետինգի և հյուրանոցային սերվիսի առանձնահատկությունները, կկարողանան իրականացնել շուկայի ուսումնասիրության միջոցառումներ ✓ Շուկայի, սպառողների և մրցակիցների վերաբերյալ տեսական գիտելիքներն ու ունակությունները կկարողանան կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ, հանձնարարված գրականության հիման վրա կկարողանան կազմել ռեֆերատներ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է <i>գիտելիքներ ունենա.</i> — Մարքետինգում և հյուրանոցային սերվիսում շուկայավարման կազմակերպման, աշխատանքի արտադրողականության և արդյունավետության բարձրացման ուղիների մասին — շուկայի և մարքետինգային գործունեության ուղղությունների համալիր ուսումնասիրության, — ծառայությունների պլանավորում, — պահանջարկի ձևավորման, գովազդի և իրացման խթանման միջոցառումների կազմակերպման, — իրացման գործողությունների պլանավորման, — ապրանքաշրջանառության կառավարման, — ապրանքի հետիրացումային ծառայությունների կազմակերպման, — գնային քաղաքականության ձևավորման մասին: Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է <i>կարողանա.</i> - ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել մարքետինգում և հյուրանոցային սերվիսում, - կարողանա կողմնորոշվել մարքետինգի և հյուրանոցային սերվիսի աշխատանքի կազմակերպման պրոցեսների մեջ, կատարի ինքնուրույն և ճիշտ եզրահանգումներ: Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում <i>ուսանողը պետք է տիրապետի.</i> - հյուրանոցային ծառայությունների մատուցման մեթոդներին - սպառողների պահանջմունքների բցահայտման և վերլուծությունների իրականացման միջոցառումներին հյուրանոցային բիզնեսի կազմակերպման գրագետ միջոցառումներին::			
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>Թեմա 1 Հյուրանոցային սերվիսի մշակույթ, սկզբունքները և \$ուևկցհաները</u>• Մարքետինգ և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթը՝ որպես դեպի շուկա կողմնորոշված արտադրության փիլիսոփայություն, մարկետինգ և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի էությունը և առանձնահատկությունները, մարկետինգ և			

հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի զարգացման հայեցակարգը

- Մարքեթինգ և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի սկզբունքները, ծառայությունները և սուբյեկտները, պլանավորման և կանխատեսման առանձնահատկությունները
- Մարքեթինգ և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի \$ուսկցիաները:

Թեմա 2 Հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի ռազմավարությունը

- Մարքեթինգային և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի ռազմավարության մշակման էությունը, պլանավորում և կանխատեսում,
- Մարքեթինգային և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի ռազմավարության փուլերը, նոր ծառայությունների պլանավորում և մշակում, կենսացիկլ, կենսացիկլի փուլերը և իրականացման ռազմավարությունը,
- Երկարաժամկետ նպատակների հաստատումը, նպատակների հաստատման մեթոդաբանությունը, ռազմավարական և մարտավարական ծրագրեր հյուրանոցային սերվիսում:

Թեմա 3 Հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի հետազոտությունների անցկացման կարգը և վերլուծությունը

- Մարքեթինգային և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի հետազոտությունները և շուկայի իրավիճակը, գնային քաղաքականություն, գների տեսակները և գների հաստատման մեթոդաբանությունը հյուրանոցային սերվիսում :
- Մարքեթինգային և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի հետազոտությունների տեսակները, \$ուսկցիոնալ-իրավիճակային վերլուծությունը մարքեթինգում:
- Մարքեթինգային և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի հետազոտության ալգորիթմը, առաջարկի և պահանջարկի վերլուծություն, շուկայի հատվածավորում և շուկայական հատվածի ընտրության առանձնահատկությունները:

Թեմա 4 Հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի շրջակա միջավայրը

- Մարքեթինգային և հյուրանոցային սերվիսի մշակույթի ներքին միջավայրը, ներքին միջավայրը ձևավորող գործոնները` կազմակերպության կառուցվածք, նպատակներ, խնդիրներ, տեխնոլոգիաները հյուրանոցային սերվիսում:
- Մարքեթինգի արտաքին միջավայրը, արտաքին միջավայրը ձևավորող գործոնները հյուրանոցային սերվիսում:
- Վերահսկվող գործոնները հյուրանոցային սերվիսում:
- Չվերահսկվող գործոնները հյուրանոցային սերվիսում:

	Թեմա 5 Մարքետինգային նպատակներ, նրանց դասակարգումը • Նպատակների ձեռքբերումը, հակադարձ կապերն ու սպառումը, ռազմավարական պլանավորման նպատակները հյուրանոցային սերվիսում • բիզնես պլաններ, բիզնես պլանների հոդվածները • Ճյուղային կառուցվածքի չորս տիպերը, փուլերի վերլուծությունը, իրացման քաղաքականություն և իրացման խթանման միջոցառումներ: Թեմա 6 Հյուրանոցային սերվիսում մրցակցային վարքագիծը • Մրցակցության շուկայական կոնցեպցիան • Ստուգիչ համեմատություն` բենչմարկինգ: Թեմա 7 Ձեռնարկության շուկայավարման գործընթացը • Շուկայի ընդլայնումը, միջազգային և բազմազգ մարքետինգ, միջազգային մարքետինգի միջավայրը, միջազգային մարքետինգի ռազմավարությունը, միջազգային մարքետինգի պլանավորումը հյուրանոցային բիզնեսում: • Տարբեր ընկերությունների համեմատական վերլուծությունը, համեմատական վերլուծության ցուցանիշները հյուրանոցային բիզնեսում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգե-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	1. Филип Котлер „Маркетинг Менеджмент,, Серия теория и практика-менеджмента-Санкт-Петербург-Москва-Харьков-Минск 2000г. 2. Хлусов В.П. „Основы маркетинга,,,- М.:Издательство ПРИОР 2000 3. „Все о маркетинге,, - Сборник материалов для руководителей предприятий, экономических и коммерческих служб Азимут Москва 4. 1992г. 5. Басовский Л. Е. „Менеджмент ,, - Учебное пособие - Высшее образование - Москва ИНФРА-М. 2000 6. «Основы управления персоналом» В. В. Лукашевич, Москва 2008 7. «По основам экономической теории» В. Д. Камаев Москва 1997 8. Басовский Л. Е. „Менеджмент ,, - Учебное пособие - Высшее образование - Москва ИНФРА-М 2000. 9. „Маркетинг,, (Конспект лекций) В помощь студенту: Издательство ПРИОР 2001 10. Тим Амблер „Практический маркетинг,, Питер Санкт-Петербург Москва-Харьков- Минск 2012 11. Пол А. Самуэльсон, Вильям Д. Нордхаус – „Экономика,, издание пятнадцатое Москва-Лаборатория Базовых знаний 2000 12. Абрамова П.П. „Маркетинг,,: вопросы и ответы// М: 1994 г. 13. Академия рынка: „Маркетинг,,: Пер. с фр./ Арман Дайан и др. - М.: Экономика, 1993. - 574 с. 14. Г.Ассель „Маркетинг,, принципы и стратегия Москва 2009г 15. Дж. М. Эванс, Б. Берман "Маркетинг", М., "Экономика", 2003 16. Джон Ф.Литл „Основы маркетинга,, 1997г. 17. Котлер Филипп. „Маркетинг в третьем тысячелетии,, – СПб., 2001г. Այլ գրականության ցանկ 1. «Ֆինանսներ և Էկոնոմիկա»-Արխիվ #3 (129) / մարտ Երևան:2011 2. Белокрылова О.С., Теория переходной экономики, М., 2013 3. Кирцнер И., Конкуренция и предпринимательство, М., 2001.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Ուսումնական Պրակտիկա		
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	6 կրեդիտ		
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ 2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ		
Ստուգման ձևը			
Նպատակը	Սերվիսի բակալավր որակավորմամբ ուսանողներին ծանոթացնել ՀՀ մարզերի, մասնավորապես՝ Լոռու մարզի սահմաններում սպասարկման օբյեկտների և հաստատությունների գործունեությանը, տարածքային տեղաբաշխման օրինաչափություններին, զբոսաշրջային ներուժի սերվիսային բովանդակությանը, գիտելիքներ տալ մարզերում սպասարկման ոլորտի և ծառայությունների կոնկրետ տեսակների, սպասարկման տարածքային կենտրոնների և մակարդակների վերաբերյալ: Ուսանողներին մասնակից դարձնել սերվիսի տարբեր ոլորտների կազմակերպման աշխատանքներին: Հնարավորություն տալ ինքնուրույն կերպով կազմակերպել առանձին սերվիս ծառայություններ (հյուրերի ընդունում, գործունեության կազմակերպում, ճանապարհում), ճանաչողական, մշակութային և այլն:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Պրակտիկայի գնահատումը		
	Գնահատման բաղադրիչները	Հատկացվող միավորը	Գնահատում
	1. հաճախելիություն	0-10	
	2. սպասարկման համակարգի ճանաչում	0-20	
	3. մասնագիտական հմտություններ • սերվիսի և զբոսաշրջության ուսումնասիրությունների մեթոդների կիրառում • սպասարկման ծառայությունների և զբոսաշրջության որակի բարելավման մեթոդների կիրառում • սոցիալ-մշակութային ոլորտի ուսումնասիրությունների մեթոդների կիրառում	0-5 0-5 0-5	

Դասընթացի թվանիշը,	Պրակտիկա

անվանումը																																					
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	12 կրեդիտ																																				
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ 4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ																																				
Ստուգման ձևը	քննություն																																				
Նպատակը	Սերվիսի բակալավր որակավորմամբ ուսանողներին ծանոթացնել ՀՀ մարզերի, մասնավորապես՝ Լոռու մարզի սահմաններում սպասարկման և զբոսաշրջային օբյեկտների ու հաստատությունների գործունեությանը, տարածքային տեղաբաշխման օրինաչափություններին, զբոսաշրջային ներուժի սերվիսային բովանդակությանը, գիտելիքներ տալ մարզերում սպասարկման ոլորտի և զբոսաշրջության ծառայությունների կրկրետ տեսակների, սպասարկման տարածքային կենտրոնների և մակարդակների վերաբերյալ: Ուսանողներին մասնակից դարձնել սերվիսի տարբեր ոլորտների և զբոսաշրջության կազմակերպման աշխատանքներին: Հնարավորություն տալ մասնակցել սերվիսային գործունեությանը, մասնավորապես՝ հյուրանոցային գործին (հյուրերի ընդունում, ծառայությունների մատուցում, ճանապարհում), թանգարանային աշխատանքին, ապահովագրական ծառայություններին, զբոսաշրջային երթուղիների կազման և կազմակերպման աշխատանքներին և մարզպետարանի համապատասխան ստորաբաժանման աշխատանքին:																																				
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Պրակտիկայի գնահատումը <table border="1"> <thead> <tr> <th>Գնահատման բաղադրիչները</th> <th>Հատկացվող միավորը</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. Հաճախելիություն</td> <td>0-10</td> </tr> <tr> <td>2. Կառավարման համակարգի ճանաչում</td> <td>0-20</td> </tr> <tr> <td>3. Կատարած աշխատանքների վերլուծություն</td> <td></td> </tr> <tr> <td>• կառավարման տնտեսական մեթոդների կիրառում</td> <td>0-5</td> </tr> <tr> <td>• կառավարման վարչակազմակերպչական մեթոդների կիրառում</td> <td>0-5</td> </tr> <tr> <td>• կառավարման սոցիալ-հոգեբանական մեթոդների կիրառում</td> <td>0-5</td> </tr> <tr> <td>4. Մասնագիտական աշխատանք</td> <td></td> </tr> <tr> <td>▪ կառավարչական որոշումների ընդունում</td> <td>0-5</td> </tr> <tr> <td>▪ կոնֆլիկտների կառավարում</td> <td>0-5</td> </tr> <tr> <td>▪ քննարկումներ կոլեկտիվի հետ</td> <td>0-5</td> </tr> <tr> <td>5. Մտեղծագործական աշխատանք</td> <td></td> </tr> <tr> <td>▪ օժանդակություն կառավարման նոր մեթոդների հարցում</td> <td>0-5</td> </tr> <tr> <td>▪ մասնակցություն նոր նյութերի ձեռք բերմանը</td> <td>0-5</td> </tr> <tr> <td>▪ առաջարկությունների ներկայացում</td> <td>0-5</td> </tr> <tr> <td>▪ կառավարման ոլորտում տեսական գիտելիքների կիրառումը գործնականում</td> <td>0-5</td> </tr> <tr> <td>6. Պաշտպանություն</td> <td>0-20</td> </tr> <tr> <td>7. Ընդհանուր միավոր</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>	Գնահատման բաղադրիչները	Հատկացվող միավորը	1. Հաճախելիություն	0-10	2. Կառավարման համակարգի ճանաչում	0-20	3. Կատարած աշխատանքների վերլուծություն		• կառավարման տնտեսական մեթոդների կիրառում	0-5	• կառավարման վարչակազմակերպչական մեթոդների կիրառում	0-5	• կառավարման սոցիալ-հոգեբանական մեթոդների կիրառում	0-5	4. Մասնագիտական աշխատանք		▪ կառավարչական որոշումների ընդունում	0-5	▪ կոնֆլիկտների կառավարում	0-5	▪ քննարկումներ կոլեկտիվի հետ	0-5	5. Մտեղծագործական աշխատանք		▪ օժանդակություն կառավարման նոր մեթոդների հարցում	0-5	▪ մասնակցություն նոր նյութերի ձեռք բերմանը	0-5	▪ առաջարկությունների ներկայացում	0-5	▪ կառավարման ոլորտում տեսական գիտելիքների կիրառումը գործնականում	0-5	6. Պաշտպանություն	0-20	7. Ընդհանուր միավոր	100
Գնահատման բաղադրիչները	Հատկացվող միավորը																																				
1. Հաճախելիություն	0-10																																				
2. Կառավարման համակարգի ճանաչում	0-20																																				
3. Կատարած աշխատանքների վերլուծություն																																					
• կառավարման տնտեսական մեթոդների կիրառում	0-5																																				
• կառավարման վարչակազմակերպչական մեթոդների կիրառում	0-5																																				
• կառավարման սոցիալ-հոգեբանական մեթոդների կիրառում	0-5																																				
4. Մասնագիտական աշխատանք																																					
▪ կառավարչական որոշումների ընդունում	0-5																																				
▪ կոնֆլիկտների կառավարում	0-5																																				
▪ քննարկումներ կոլեկտիվի հետ	0-5																																				
5. Մտեղծագործական աշխատանք																																					
▪ օժանդակություն կառավարման նոր մեթոդների հարցում	0-5																																				
▪ մասնակցություն նոր նյութերի ձեռք բերմանը	0-5																																				
▪ առաջարկությունների ներկայացում	0-5																																				
▪ կառավարման ոլորտում տեսական գիտելիքների կիրառումը գործնականում	0-5																																				
6. Պաշտպանություն	0-20																																				
7. Ընդհանուր միավոր	100																																				

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Կուրսային աշխատանք																																								
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ																																								
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ 3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ																																								
Ստուգման ձևը	քննություն																																								
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Կուրսային աշխատանքները գնահատվում են 100-միավորանոց սանդղակով՝ համաձայն աղյուսակ 1-ում ներկայացված չափանիշների <u>Աղյուսակ 1.</u> Կուրսային աշխատանքի բաղադրիչները և հատկացվող միավորները (ըստ 100- միավորանոց սանդղակի) <table border="1"> <thead> <tr> <th>h/h</th> <th>Գնահատման բաղադրիչները</th> <th>Հատկացվող միավորները</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Կուրսային աշխատանքի ձևակերպում (0-50)</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1.1.</td> <td>Կուրսային աշխատանքի կատարման ինքնուրույնությունը, Ուսանողի կատարած դատողությունների, եզրակացությունների հիմնավորումը և փաստարկումը</td> <td>0-10</td> </tr> <tr> <td>1.2.</td> <td>Աշխատանքի թեմային վերաբերող տեսական և գործնական նյութերի օգտագործման և մշակման մակարդակը</td> <td>0-10</td> </tr> <tr> <td>1.3.</td> <td>Ուսանողի կողմից գրականության և այլ փաստական նյութերի կիրառությունը և կիրառման հմտությունը</td> <td>0-10</td> </tr> <tr> <td>1.4.</td> <td>Կուրսային աշխատանքի բովանդակության համապատասխանությունը թեմային</td> <td>0-10</td> </tr> <tr> <td>1.5.</td> <td>Կուրսային աշխատանքի ձևակերպման համապատասխանությունը սույն կարգի VII բաժնում նշված չափանիշներին</td> <td>0-10</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Պաշտպանություն (0-50 միավոր)</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2.1.</td> <td>Ղեկավարի կարծիքը</td> <td>0-10</td> </tr> <tr> <td>2.2.</td> <td>Աշխատանքի բովանդակության ներկայացման կարողությունը</td> <td>0-10</td> </tr> <tr> <td>2.3.</td> <td>Ուսանողի կողմից սեփական կարողությունը</td> <td>0-10</td> </tr> <tr> <td>2.4.</td> <td>Ուսանողի սլայդներ և այլն)</td> <td>0-10</td> </tr> <tr> <td>2.5.</td> <td>Ուսանողի խոսքի կուլտուրան</td> <td>0-10</td> </tr> </tbody> </table>		h/h	Գնահատման բաղադրիչները	Հատկացվող միավորները	1	Կուրսային աշխատանքի ձևակերպում (0-50)		1.1.	Կուրսային աշխատանքի կատարման ինքնուրույնությունը, Ուսանողի կատարած դատողությունների, եզրակացությունների հիմնավորումը և փաստարկումը	0-10	1.2.	Աշխատանքի թեմային վերաբերող տեսական և գործնական նյութերի օգտագործման և մշակման մակարդակը	0-10	1.3.	Ուսանողի կողմից գրականության և այլ փաստական նյութերի կիրառությունը և կիրառման հմտությունը	0-10	1.4.	Կուրսային աշխատանքի բովանդակության համապատասխանությունը թեմային	0-10	1.5.	Կուրսային աշխատանքի ձևակերպման համապատասխանությունը սույն կարգի VII բաժնում նշված չափանիշներին	0-10	2.	Պաշտպանություն (0-50 միավոր)		2.1.	Ղեկավարի կարծիքը	0-10	2.2.	Աշխատանքի բովանդակության ներկայացման կարողությունը	0-10	2.3.	Ուսանողի կողմից սեփական կարողությունը	0-10	2.4.	Ուսանողի սլայդներ և այլն)	0-10	2.5.	Ուսանողի խոսքի կուլտուրան	0-10
h/h	Գնահատման բաղադրիչները	Հատկացվող միավորները																																							
1	Կուրսային աշխատանքի ձևակերպում (0-50)																																								
1.1.	Կուրսային աշխատանքի կատարման ինքնուրույնությունը, Ուսանողի կատարած դատողությունների, եզրակացությունների հիմնավորումը և փաստարկումը	0-10																																							
1.2.	Աշխատանքի թեմային վերաբերող տեսական և գործնական նյութերի օգտագործման և մշակման մակարդակը	0-10																																							
1.3.	Ուսանողի կողմից գրականության և այլ փաստական նյութերի կիրառությունը և կիրառման հմտությունը	0-10																																							
1.4.	Կուրսային աշխատանքի բովանդակության համապատասխանությունը թեմային	0-10																																							
1.5.	Կուրսային աշխատանքի ձևակերպման համապատասխանությունը սույն կարգի VII բաժնում նշված չափանիշներին	0-10																																							
2.	Պաշտպանություն (0-50 միավոր)																																								
2.1.	Ղեկավարի կարծիքը	0-10																																							
2.2.	Աշխատանքի բովանդակության ներկայացման կարողությունը	0-10																																							
2.3.	Ուսանողի կողմից սեփական կարողությունը	0-10																																							
2.4.	Ուսանողի սլայդներ և այլն)	0-10																																							
2.5.	Ուսանողի խոսքի կուլտուրան	0-10																																							

Դասընթացի թվանիշը,	Ավարտական աշխատանքի նախապատրաստում և

անվանումը	պաշտպանություն																																								
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	7 կրեդիտ																																								
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 7-րդ, 8-րդ կիսամյակ																																								
Ստուգման ձևը	Ավարտական աշխատանքի պաշտպանություն																																								
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է բազմագործոնային համակարգով՝ 100 բալանոց սանդղակով՝ հետևյալ բաղադրիչների ներառմամբ. Աշխատանքի կատարողականի ցուցանիշները <table border="1" data-bbox="679 517 1506 1921"> <thead> <tr> <th data-bbox="679 517 767 595">h/h</th> <th data-bbox="772 517 1355 595">Ցուցանիշներ</th> <th data-bbox="1359 517 1506 595">0-5 միավոր</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="679 602 767 741">1.</td> <td data-bbox="772 602 1355 741">Ստացված արդյունքների, գիտական, կառուցողական, հետազոտական որոշումների արդիականությունն ու նորարարությունը</td> <td data-bbox="1359 602 1506 741"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="679 748 767 813">2.</td> <td data-bbox="772 748 1355 813">Ուսանողի ինքնուրույն ստեղծագործական աշխատանքը</td> <td data-bbox="1359 748 1506 813"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="679 819 767 884">3.</td> <td data-bbox="772 819 1355 884">Հետազոտության մեթոդների օգտագործման ինքնուրույնությունը</td> <td data-bbox="1359 819 1506 884"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="679 891 767 994">4.</td> <td data-bbox="772 891 1355 994">Ժամանակակից համակարգչային ծրագրերի և տեխնոլոգիաների օգտագործում</td> <td data-bbox="1359 891 1506 994"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="679 1001 767 1104">5.</td> <td data-bbox="772 1001 1355 1104">Ծարադրման ճշգրտությունը, հերթականությունը և հիմնավորվածությունը</td> <td data-bbox="1359 1001 1506 1104"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="679 1111 767 1214">6.</td> <td data-bbox="772 1111 1355 1214">Մասնագիտական հմտություններին և տեխնոլոգիաներին տիրապետելու մակարդակը</td> <td data-bbox="1359 1111 1506 1214"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="679 1220 767 1391">7.</td> <td data-bbox="772 1220 1355 1391">Աշխատանքի կոմպլեքսայնության աստիճանը: Աշխատանքի մեջ ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ առարկաների կիրառումը</td> <td data-bbox="1359 1220 1506 1391"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="679 1397 767 1462">8.</td> <td data-bbox="772 1397 1355 1462">Համացանցի տեղեկատվական աղբյուրների օգտագործումը</td> <td data-bbox="1359 1397 1506 1462"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="679 1469 767 1572">9.</td> <td data-bbox="772 1469 1355 1572">Հրատարակումների առկայությունը, կոնֆերանսներին մասնակցությունը, պարզևներ</td> <td data-bbox="1359 1469 1506 1572"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="679 1579 767 1771">10.</td> <td data-bbox="772 1579 1355 1771">ԱՌԱ-ի ձևակերպման որակը (գրագիտության ընդհանուր մակարդակը, շարադրման ոճը, լուսաբանումների որակը, աշխատանքի չափանիշներին համապատասխան լինելը)</td> <td data-bbox="1359 1579 1506 1771"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="679 1778 767 1917">11.</td> <td data-bbox="772 1778 1355 1917">Գրաֆիկական (պատկերագարո) նյութի ներկայացման ծավալը և որակը, նրա համապատասխանությունն ԱՌԱ-ի պահանջներին</td> <td data-bbox="1359 1778 1506 1917"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="679 1924 767 1957"></td> <td data-bbox="772 1924 1355 1957">Ամփոփիչ միավոր</td> <td data-bbox="1359 1924 1506 1957"></td> </tr> </tbody> </table>		h/h	Ցուցանիշներ	0-5 միավոր	1.	Ստացված արդյունքների, գիտական, կառուցողական, հետազոտական որոշումների արդիականությունն ու նորարարությունը		2.	Ուսանողի ինքնուրույն ստեղծագործական աշխատանքը		3.	Հետազոտության մեթոդների օգտագործման ինքնուրույնությունը		4.	Ժամանակակից համակարգչային ծրագրերի և տեխնոլոգիաների օգտագործում		5.	Ծարադրման ճշգրտությունը, հերթականությունը և հիմնավորվածությունը		6.	Մասնագիտական հմտություններին և տեխնոլոգիաներին տիրապետելու մակարդակը		7.	Աշխատանքի կոմպլեքսայնության աստիճանը: Աշխատանքի մեջ ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ առարկաների կիրառումը		8.	Համացանցի տեղեկատվական աղբյուրների օգտագործումը		9.	Հրատարակումների առկայությունը, կոնֆերանսներին մասնակցությունը, պարզևներ		10.	ԱՌԱ-ի ձևակերպման որակը (գրագիտության ընդհանուր մակարդակը, շարադրման ոճը, լուսաբանումների որակը, աշխատանքի չափանիշներին համապատասխան լինելը)		11.	Գրաֆիկական (պատկերագարո) նյութի ներկայացման ծավալը և որակը, նրա համապատասխանությունն ԱՌԱ-ի պահանջներին			Ամփոփիչ միավոր	
h/h	Ցուցանիշներ	0-5 միավոր																																							
1.	Ստացված արդյունքների, գիտական, կառուցողական, հետազոտական որոշումների արդիականությունն ու նորարարությունը																																								
2.	Ուսանողի ինքնուրույն ստեղծագործական աշխատանքը																																								
3.	Հետազոտության մեթոդների օգտագործման ինքնուրույնությունը																																								
4.	Ժամանակակից համակարգչային ծրագրերի և տեխնոլոգիաների օգտագործում																																								
5.	Ծարադրման ճշգրտությունը, հերթականությունը և հիմնավորվածությունը																																								
6.	Մասնագիտական հմտություններին և տեխնոլոգիաներին տիրապետելու մակարդակը																																								
7.	Աշխատանքի կոմպլեքսայնության աստիճանը: Աշխատանքի մեջ ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ առարկաների կիրառումը																																								
8.	Համացանցի տեղեկատվական աղբյուրների օգտագործումը																																								
9.	Հրատարակումների առկայությունը, կոնֆերանսներին մասնակցությունը, պարզևներ																																								
10.	ԱՌԱ-ի ձևակերպման որակը (գրագիտության ընդհանուր մակարդակը, շարադրման ոճը, լուսաբանումների որակը, աշխատանքի չափանիշներին համապատասխան լինելը)																																								
11.	Գրաֆիկական (պատկերագարո) նյութի ներկայացման ծավալը և որակը, նրա համապատասխանությունն ԱՌԱ-ի պահանջներին																																								
	Ամփոփիչ միավոր																																								